

**KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
VIEŠŲJŲ BIBLIOTEKŲ
2015 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**

TURINYS

I. BENDROJI DALIS / 4

II. BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMAS / 5

1. Bibliotekų tinklas / 5
2. SVB struktūra ir pokyčiai / 5
3. Prieiga ir darbo laikas / 5
4. Darbo vietų skaičius / 5

III. DOKUMENTŲ FONDŲ SUDARYMAS / 6

1. Fondų būklė / 6
2. Dokumentų gautis / 7
3. Dokumentų nurašymas / 10
4. Fondų panaudojimas / 11
5. Mainų ir atsarginis fondai / 11
6. Fondų apsaugos klausimai / 11

IV. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS / 11

1. Vartotojų telkimas / 11
2. Registruoti vartotojai ir jų sudėtis / 12
3. Apsilankymų skaičius ir lankomumas / 13
4. Dokumentų išduotis ir skaitomumas / 14
5. Nestacionarinis aptarnavimas / 16
6. Vieningo SVB dokumentų fondo panaudojimas / 16
7. Paslaugos specialiųjų poreikių lankytojams / 17
8. Tarpbibliotekinis abonementas / 17
9. Mokamos paslaugos / 17

V. KULTŪRINĖ VEIKLA / 17

1. Kupiškio viešosios bibliotekos žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems / 18
2. Padalinių žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems / 23
3. Dokumentų parodos viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose / 25
3. Kūrybinių darbų ir meno parodos viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose / 26

VI. DARBAS SU VARTOTOJAIS VAIKAIS / 26

1. Vartotojai ir lankytojai / 26
2. Dokumentų išduotis / 27
3. Renginiai vaikams / 28
- 3.1. Vaikų literatūros skyriaus žodiniai ir kompleksiniai renginiai / 28
- 3.2. Žodiniai ir kompleksiniai renginiai vaikams padaliniuose / 30
- 3.3. Vaizdiniai renginiai / 31
4. Informacinės paslaugos / 31

VII. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYRINĖ VEIKLA / 32

1. Automatizuotos bibliotekų informacinės sistemos kūrimas / 32
2. Informacinis fondas / 34
3. Informacinė paieškų sistema / 34
4. Informacinis vartotojų aptarnavimas / 34
5. Vieša interneto prieiga / 35
6. Elektroninės paslaugos / 35
7. Vartotojų mokymai / 36
8. Kraštotyros veikla / 38

VIII. DALYVAVIMAS PROGRAMOSE. PROJEKTŲ RENGIMAS / 39

1. Dalyvavimas programose, projektuose / 39
2. Projektų rengimas / 40

IX. BIBLIOTEKOS ĮVAIZDŽIO FORMAVIMAS / 40

1. Leidiniai / 41
2. Straipsniai ir informacija žiniasklaidoje, kituose leidiniuose / 42
3. Kitos bibliotekos įvaizdžio kūrimo priemonės / 43

X. BENDRADARBIAVIMAS / 44

1. Bendradarbiavimas su įvairiomis institucijomis / 44
2. Bibliotekos bičiuliai / 44

3. Narystė kitose organizacijose / 45

XI. METODINĖ VEIKLA / 45

1. Normatyviniai, planavimo ir atskaitomybės dokumentai / 45

2. Praktinė pagalba / 45

XII. PERSONALAS / 46

1. Darbuotojų skaičius ir kaita / 46

2. Bibliotekininkų profesionalumo ugdymo renginiai Kupiškio VB / 47

3. Profesinės kvalifikacijos kėlimas už bibliotekos ribų / 48

XIII. MATERIALINĖ BAZĖ / 49

1. Patalpų būklė / 49

2. Techninis aprūpinimas / 49

XIV. FINANSAVIMAS / 50

1. Lėšos / 50

2. Išlaidos / 50

XV. IŠVADOS / 51

Ataskaitoje naudojamos santrumpos:

DB – duomenų bazė

DKTS – Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyrius

fiz. vnt. – fizinis vienetas

IKS – Informacijos ir kraštotyros skyrius

IPS – informacinė paieškų sistema

KM – Kultūros ministerija

KP – kaimo padalinys

KRF – Kultūros rėmimo fondas

LBD – Lietuvos bibliotekininkų draugija

LIBIS – Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema

LKT – Lietuvos kultūros taryba

LNB – Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

LR – Lietuvos Respublika

MP – miesto padalinys

NBDB – Nacionalinis bibliografinių duomenų bankas

pav. – pavadinimas

PAVB – Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka

PI – programinė įranga

PS – Periodikos skaitykla

SAP – Skaitytojų aptarnavimo posistemė

SAS – Skaitytojų aptarnavimo skyrius

SK – Suvestinis katalogas

SVB – savivaldybės viešosios bibliotekos

VB – viešoji biblioteka

VIP – vieša interneto prieiga

VLS – Vaikų literatūros skyrius

VRSS – Vartotojų registracijos ir statistikos sistema

Parengė

Lina Matiukaite

Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos direktorės pavaduotoja

Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka, 2016 m.

Tel. 8 459 35471, tel. / fak. 8 459 35470, www.kupiskiovb.lt

El. paštas lina.matiukaite@kupiskis.rvb.lt,

L.Stuokos-Gucevičiaus aikštė 3 a, LT-40130, Kupiškis

I. BENDROJI DALIS

Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos misija – kaupti, saugoti ir skleisti dokumentuose, duomenų bazėse, interneto tinkluose užfiksuotas žinias ir informaciją, prisidėti prie žinių visuomenės kūrimo, skatinant bendruomenės narių nuolatinį mokymąsi, kultūrinę veiklą ir kūrybiškumą.

Bibliotekos vizija – demokratiška, moderni informacijos, švietimo, kultūros įstaiga, užtikrinanti visuomenės poreikius tenkinantį universalų dokumentų fondą, organizuojanti bendruomenei laisvą prieigą prie spausdintų ir elektroninių informacijos šaltinių, nuolat tobulinanti ir plečianti tradicines ir elektronines paslaugas, bendradarbiaujanti su kitomis institucijomis, kurianti žinių visuomenę Kupiškio krašte.

2015 metai Lietuvoje paskelbti Etnografinių regionų bei Mykolo Kleopo Oginskio metais. Buvo minimos kupiškėno skulptoriaus Juozo Kėdainio 100-osios gimimo metinės. Šios ir daugelis kitų datų bei vykdytų iniciatyvų įtakojo bibliotekų veiklą – buvo organizuojami įvairūs renginiai, įgyvendinami projektai.

● **Pagrindinės bibliotekų veiklos kryptys:**

- Vartotojų poreikius tenkinančio dokumentų fondų tradicinėse ir elektroninėse laikmenose formavimas, tolesnis dalyvavimas Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) kūrimo.
- Įvairaus amžiaus ir socialinių grupių vartotojų informacinis aptarnavimas, jų informacinių technologijų gebėjimų ugdymas, prieigos prie duomenų bazių gerinimas, sąlygų mokymuisi visą gyvenimą sudarymas.
- Literatūrinės ir kultūrinės veiklos, susijusios su knygos sklaida ir skaitymo skatinimu, plėtojimas, vaizdinių ir žodinių renginių organizavimas, lankytojų kūrybiškumo ir saviraiškos skatinimas.
- Kupiškio krašto rašytinio ir etninio paveldo išsaugojimas ir sklaida minint Etnografinių regionų metus.
- Bibliotekos partnerystės ir bendradarbiavimo ryšių su partneriais plėtimas.
- Papildomo finansavimo paieška dalyvaujant įvairiose programose ir projektuose.
- Dalyvavimas projekte „Bibliotekos pažangai 2“ siekiant, kad bibliotekos taptų tarpininku tarp bendruomenės, valdžios ir kitų organizacijų, siūlančiu naujas, gyventojų poreikius tenkinančias paslaugas.
- Bibliotekų įvaizdžio gerinimas ir inovatyvių paslaugų sukūrimas bei sklaida.
- Kompetentingų, nuolat žinias atnaujinančių, gebančių diegti novatoriškas bibliotekų paslaugas, motyvuotų bibliotekų darbuotojų ugdymas ir kvalifikacijos kėlimas.
- Bibliotekų pastatų renovacija ir materialinės bazės atnaujinimas, darbo sąlygų lankytojams ir darbuotojams gerinimas. Didžiausias dėmesys – Kupiškio viešosios bibliotekos pastato renovacijos projekto rengimo užbaigimui.

● **Pagrindinių 2015 metų veiklos plano rodiklių vykdymas:**

Bibliotekų veiklos rodikliai (SVB)	2015 m. planas	Vykdymas	Vykdymas %
Registruoti bibliotekų vartotojai	6090	6162	101,2
Gyventojų sutelkimas bibliotekose (procentas)	32,3	33,0	+0,7 proc. punktai
Lankytojų skaičius	96880	98927	102,1
Registruoti interneto vartotojai (per metus)	2020	2022	100,1
Vartotojams skirtos kompiuterizuotos darbo vietos	64	65	101,6
Dokumentų išduotis (fiz. vnt.)	198180	207276	104,6
Vienam vartotojui išduotų dokumentų skaičius	32,5	33,9	+1,4 proc. punktai
Renginiai (žodiniai ir vaizdiniai)	440	598	135,9
Dokumentų gautis (fiz. vnt.)	8200	7961	97,1
Dokumentų fondas 2015-12-31 (fiz. vnt.)	203385	202278	99,5
Kvalifikaciją pakėlusius darbuotojų skaičius	20	34	170,0

2015 m. plano pagrindiniai statistiniai rodikliai pasiekti: rajono viešosiose bibliotekose užregistravo 72 vartotojais daugiau, negu planuota; gyventojų telkimo bibliotekose rodiklis padidėjo 0,7 procentinio punkto; sulaukta 2047 lankytoju daugiau; dokumentų išduoties planas viršytas 9096 fiz. vnt. Daugiau organizuota renginių (+158): planuojant neįmanoma numatyti visų per metus vyksiančių renginių. Šie rodikliai buvo planuoti mažesni, žinant, pastarųjų metų tendencijas – mažėja gyventojų, tuo pačiu ir bibliotekų vartotojų bei lankytojų, skaičius. Labai malonu, kad planus pavyko įvykdyti.

Mažesni (-1107 fiz. vnt.), negu planuota, viešųjų bibliotekų fondai: mažiau gauta naujų dokumentų, o fonduose yra nemažai aktualumą praradusių ir susidėvėjusių dokumentų, kurie nurašomi.

II. BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMAS

1. Bibliotekų tinklas

● **Kupiškio rajono savivaldybės viešųjų bibliotekų (SVB) sistema** sudaro 17 bibliotekų: Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka (VB), Subačiaus miesto padalinys (MP) ir 15 kaimo padalinių (KP). 6 padaliniai (37,5%) – tai sujungtosios bibliotekos, aptarnaujančios ir mokyklų bendruomenes (Adomynė, Antašava, Lukonys, Rudiliai, Salamiestis ir Šepeta). Sujungtųjų padalinių mažėja, nes kai kurios kaimo mokyklos yra uždaromos arba reorganizuojamos į skyrius. 2014 m. uždarytas Alizavos pagrindinės mokyklos Palėvenėlės pradinio ugdymo skyrius. 2015-2016 m. gali nelikti dar 2-3 kaimo mokyklų.

Rajone yra vienintelis Bakšėnų knygų išdavimo punktas, kuriame du kartus per mėnesį lankytojus aptarnauja Salamiesčio padalinio vyresn. bibliotekininkė.

● **Tinklo pokyčiai.** Kupiškio rajono SVB tinklas nekinta nuo 2009 m., kai buvo uždarytas Migonių padalinys. Bibliotekų prieigos koeficientas 1099, tai yra vienai bibliotekai tenka 1099 gyventojai. Atstumai tarp bibliotekų labai nevienodi – nuo 6 iki 13 km. Atokių kaimų gyventojams sunku pasiekti bibliotekas, ypač vyresnio amžiaus žmonėms. Labai mažai vietinio susisiekimo autobusų.

2. SVB struktūra ir pokyčiai

VB ir padalinių struktūra 2015 m. nesikeitė.

3. Prieiga ir darbo laikas

● **Darbo valandos per savaitę:**

VB – 52 val., padaliniuose – vidutiniškai 37,5 val. Viešojoje bibliotekoje 5 dienas per savaitę lankytojai aptarnaujami po 9 val. (nuo 9 iki 18 val.) ir 1 dieną (šeštadienį) – 8 val. (nuo 9 iki 17 val.). 14 padalinių vartotojams prieinami po 40 val. per savaitę ir po 8 val. per dieną, 2 – po 20 val. per savaitę ir po 4 val. per dieną (Laičiuose ir Lukonyse yra po 0,5 bibliotekininko etato). 11 padalinių poilsio dienos – šeštadienis ir sekmadienis, 5 – sekmadienis ir pirmadienis. Daugiau informacijos apie darbo laiką www.kupiskiovb.lt.

● **Darbo dienos per metus:** VB – 278 (2014 m. – 278), padaliniuose – vidutiniškai po 206 (2014 m. – 208). Nuo birželio 1 d. iki rugpjūčio 31 d. Kupiškio VB šeštadieniais lankytojų neaptarnauja. Padaliniai uždaryti darbuotojų kasmetinių, mokymosi ir kitų atostogų metu, darbuotojams turint nedarbingumo pažymą, išvykus į pasitarimus ir kitus kvalifikacijos kėlimo renginius.

Paskutinė mėnesio darbo diena VB ir didesniuose padaliniuose (Alizavoje, Antašavoje, Noriūnuose, Palėvenėlėje, Rudiliuose, Salamiestyje, Skapiškyje, Subačiuje, Šepetoje ir Šimonyse) – švaros diena, lankytojai neaptarnaujami.

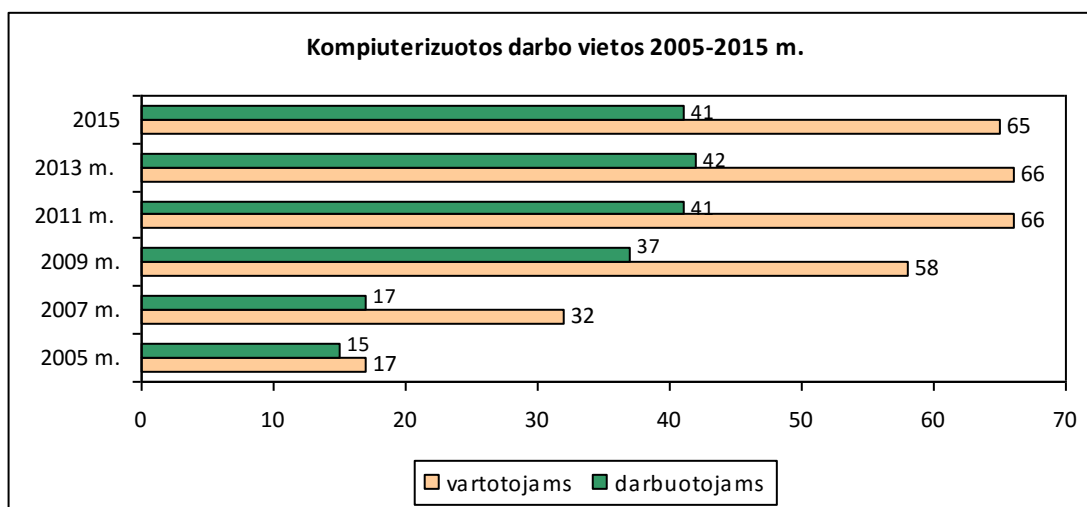
4. Darbo vietų skaičius

● **Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius**, palyginti su 2014 m., išaugo dviem: SVB – 231, VB – 59, Subačiaus miesto padalinyje – 21, kaimo padaliniuose – 151 (vidutiniškai po 10).

● **Kompiuterizuotas darbo vietas vartotojams** turi visos 17 bibliotekų. SVB yra 65 kompiuterizuotos darbo vietos vartotojams (visos su interneto prieiga): VB – 12, MP – 5, KP – 48 (vidutiniškai po 3,2 darbo vietas). Viena nauja darbo vieta vartotojams įrengta Subačiaus miesto padalinyje.

Tūkstančiui gyventojų tenka 3,5 darbo vietos su interneto prieiga. Vienai darbo vietai tenka 95 vartotojai (2007 m. – 223, 2011 m. – 102, 2014 m. – 96).

- **Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius bibliotekos darbuotojams.** Kompiuterizuotos visų profesionalių bibliotekininkų ir kvalifikuotų specialistų darbo vietos: SVB – 41, VB – 24, Subačiaus miesto padalinyje – 2, kaimo padaliniuose – 15.

Nuo 2005 m. kompiuterizuotų darbo vietų skaičius vartotojams padidėjo 3,8 karto, o darbuotojams – 2,8 karto. Šių rodiklių išaugimą nulėmė sėkmingas dalyvavimas projekte „Bibliotekos pažangai“.

III. DOKUMENTŲ FONDŲ SUDARYMAS

1. Fondų būklė

Iš viso SVB fonduose 2015 m. gruodžio 31 d. 202278 fiziniai vienetai (fiz. vnt.) 39537 pavadinimų (pav.) dokumentų, iš jų – 189224 fiz. vnt. (94 %) ir 39329 pav. yra inventorinti dokumentai. VB fonduose yra 57563 fiz. vnt. ir 38718 pav. dokumentų, Subačiaus miesto padalinyje – 18011 fiz. vnt. 14045 pav., kaimo padaliniuose – 126706 fiz. vnt. 7851 pav. dokumentų. Tikslus dokumentų pavadinimų skaičius kaimo padaliniuose nėra žinomas, todėl nurodomas daugiausiai turinčio Skapiškio padalinio dokumentų pavadinimų skaičius (7851 pav.). Didžiausias dokumentų fondas yra Rudilių padalinyje (11910 fiz. vnt.), mažiausias – Laičių padalinyje (3275 fiz. vnt.). Vidutinis kaimo padalinių dokumentų fondų dydis 8447 fiz. vnt. Viešojoje bibliotekoje didžiausias dokumentų fondas yra Abonemente (28390 fiz. vnt. ir 22401 pav.).

	Dokumentų fondas						Fondo prieaugis/ kritimas (nuo viso fondo)	
	2014-12-31			2015-12-31				
	Iš viso		Inventorintų dokumentų	Iš viso		Inventorintų dokumentų		
	fiz. vnt.	pav.		fiz. vnt.	pav.		fiz. vnt.	
VB	58964	38631	54991	57561	38718	53581	-1403	-2,4
MP	18285	13872	17410	18011	14045	17280	-274	-1,5
KP	128936	7953	119936	126706	7851	118363	-2230	-1,8
SVB	206185	39004	192337	202278	39537	189224	-3907	-1,9

SVB dokumentų fondai per metus sumažėjo 3907 fiz. vnt. arba 1,9 % (2014 m. – 8387 fiz. vnt. arba 4,1 %). VB fondai sumažėjo –1403 fiz. vnt. arba 2,4 %, Subačiaus miesto padalinio – 274 fiz. vnt. arba 1,5 %. Kaimo padalinių fondai vidutiniškai sumažėjo 2230 fiz. vnt arba 1,8 %. Palyginti su 2014 m., šių metų fondų kritimo rodikliai mažesni, nes nurašyta mažiau fiz. vnt. dokumentų.

- **Grožinės ir šakinės literatūros santykis:**

	Grožinė literatūra				Šakinė literatūra			
	be periodikos		su periodika		be periodikos		su periodika	
	fiz. vnt.	%	fiz. vnt.	%	fiz. vnt.	%	fiz. vnt.	%
VB	24179	42,0	29392	51,1	23563	40,9	28169	48,9
MP	14648	81,3	15649	86,8	1655	9,2	2362	13,2
KP	72444	57,2	82005	64,7	36043	28,4	44701	35,3
SVB	111271	55,0	127046	62,8	61261	30,2	75232	37,2

Didesnę SVB fondo dalį sudaro grožinė literatūra – 55,0 % (su periodika – 62,8 %), VB grožinės literatūros yra 42,0 % (su periodika – 51,0 %.), KP – 57,2 % (su periodika – 64,7 %).

• **SVB fondo sudėtis pagal dokumentų rūšis:**

- knygos: 185663 fiz. vnt. (91,8 % viso fondo) 38038 pavadinimų. (2014 m. – knygos sudarė 91,6 %);
- periodiniai leidiniai: 13561 fiz. vnt. arba 6,7 % (2014 m. – 7,0 %) ir 143 pav. periodinių leidinių. Iš jų 13096 fiz. vnt. 100 pav. žurnalų ir 465 fiz. vnt. 43 pav. laikraščių metinių komplektų. 76 metiniai komplektai 4 pav. laikraščių yra nuolatinio saugojimo inventorinti dokumentai (tai rajono laikraščiai).
- Kiti dokumentai (natos, garso, garso regimieji, vaizdo, tęstiniai, elektroniniai, trimačiai, rankraščiai ir kt.): 3054 fiz. vnt. ir sudaro tik 1,5 % (2014 m. – 1,4 %).

• **Aprūpinimas dokumentais:**

- vienam rajono gyventojui tenka 10,8 dokumento: mieste – 8,1; kaime – 13,6;
- vienam rajono gyventojui tenka 0,43 naujai gauto dokumento: mieste – 0,34; kaime – 0,52;
- vienam bibliotekų vartotojui tenka 32,8 dokumentai: mieste – 24,2, kaime – 41,7;
- vienam vartotojui tenka tik 1,3 naujo dokumento: mieste – 1,0, kaime – 1,6.

Palyginti su Lietuvos SVB šių rodiklių vidurkiais, Kupiškio SVB dokumentų fondai yra dideli. Tik naujų dokumentų rodikliai fonde yra labai maži.

2. Dokumentų gautis

	2014 m. gauta fiz. vnt.	2015 m. gauta		Gauta inventorintų dokumentų (įtrauktų į vienetinę apskaitą)	
		fiz. vnt.	pav.	2014 m.	2015 m.
				fiz. vnt.	fiz. vnt.
VB	3320	2333	1334	1937	1579
MP	1023	825	587	813	645
KP	4925	4803	220	2195	2209
SVB	9268	7961	1452	4945	4433

Pastaba: KP dokumentų pavadinimų skaičius – tai daugiausia pavadinimų gavusio Noriūnų KP duomenys.

Iš viso 2015 metais SVB įsigyta (pirkta ir gauta iš įvairių šaltinių) 7961 fiz. vnt. 1452 pav. dokumentų (2014 m. – 9268 fiz. vnt. 1778 pav.), iš jų 4433 fiz. vnt. 1443 pav. inventorintų dokumentų. Šie dokumentai sudaro tik 55,7 % visos gauties. Palyginti su 2014 m., dokumentų gautis Kupiškio SVB sumažėjo 14,1 % (1307 fiz. vnt. ir 326 pav. mažiau). Priežastys, turėjusios įtakos, gauties sumažėjimui:

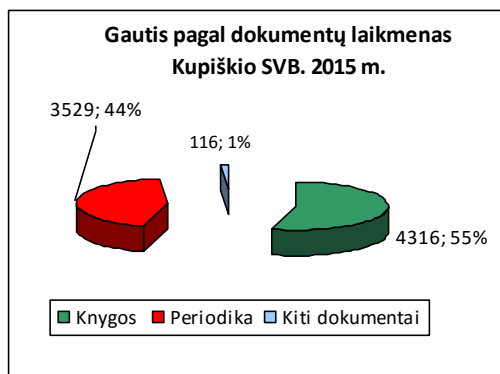
- Kultūros ministerijos lėšos dokumentų fondų komplektavimui nedidėja, o dokumentai brangsta;
- mažiau dokumentų įsigyta už projektų lėšas;
- daug mažiau dokumentų gauta iš leidėjų;
- mažiau dokumentų gauta iš įvairių šaltinių;
- Padaliniai, atliekantys ir mokyklų bibliotekų funkcijas, 2015 m. iš mokyklų visiškai negavo knygų.

KP vidutiniškai gavo po 320 fiz. vnt. dokumentų. Daugiausia dokumentų gavo:

- Noriūnai 470 fiz. vnt. 220 pav. (iš jų – 270 fiz. vnt. inventorinti);
- Šimonys 448 fiz. vnt. 210 pav. (iš jų – 236 fiz. vnt. inventorinti),
- Šepeta 360 fiz. vnt. 126 pav. (iš jų – 153 fiz. vnt. inventorinti).

Mažiausiai dokumentų gavo:

- Juodpėnai – 243 fiz. vnt. 87 pav., (iš jų – 102 fiz. vnt. inventorinti)
- Alizava – 252 fiz. vnt. 108 pav. (iš jų – 125 fiz. vnt. inventorinti);
- Lukonys – 254 fiz. vnt. 61 pav. (iš jų – 76 fiz. vnt. inventorinti).

Pagal dokumentų laikmenas daugiausia gauta knygų – 4316 fiz. vnt. (55 %), periodinių leidinių – 3929 fiz. vnt. (44 %). Kiti dokumentai sudaro tik 1 % visos gauties.

Valstybė skiria finansinę paramą kultūrinių ir šviečiamųjų periodinių leidinių leidybos projektams. Dalis šių leidinių perduodama bibliotekoms. Kupiškio SVB iš viso gavo 61 pav. laikraščių ir žurnalų (2014 m. – 63 pav.), kurie paskirstyti viešajai bibliotekai bei padaliniams, ir į bendrąją fondų apskaitą neįtraukiami. Šie žurnalai ir laikraščiai nėra paklausūs eiliniam skaitytojui.

• **Komplektavimo šaltiniai (inventorintų dokumentų)**

Eil. Nr.	Komplektavimo šaltinis	Gauta dokumentų			Suma Eur 2015 m.
		2014 m. (fiz. vnt.)	2015 m.		
			fiz. vnt.	proc.	
1.	Pirkimas:				
1.1.	Už LR Valstybės biudžeto lėšas (iš viso):	1879	1800	41	12739,00
	- UAB „Alma littera sprendimai“	519	451		3286,81
	- UAB „Patogu pirkti“	1028	971		7140,09
	- UAB „Baltų lankų leidyba“	116	113		933,48
	- UAB „Nieko rimto“	176	196		907,65
	- Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla	40	54		362,79
	- Dailės akademijos leidykla	-	15		108,18
1.2.	Už savivaldybės lėšas (iš viso):	2	1	0	33,02
	prenumerata	2	1		33,02
1.3.	Už projektų lėšas (iš viso):	131	25	1	50,00
2.	Leidėjai (iš LR KM nemokamai) (iš viso):	807	245	5	2027,46
3.	Gauta iš įvairių šaltinių (iš viso):	307	197	4	963,59
3.1.	Pagrindinės mokyklos	53	-		-
3.2.	Savivaldybė (biudžeto lėšos)	90	40		211,40
3.3.	Valstybinė lietuvių kalbos komisija	5	4		106,00
3.4.	LNB (Metų knygos rinkimai)	25	59		293,67
3.5.	Įvairūs kiti šaltiniai	78	-		-
3.6.	Priimta iš skaitytojų vietoje pamestų	56	94		352,52
4.	Parama (Juridinių asmenų iš viso):	132	548	12	533,87
4.1	Leidyklos (iš viso):		109		316,45
	- UAB „Alma littera“	74	30		71,05
	- UAB „Nieko rimto“	28	17		30,87
	- UAB „Naujoji Rosma“	30	-		-
	- UAB „Vagos prekyba“	-	16		101,27
	- UAB „Eugrimas“	-	46		113,26
4.2	Įvairūs tiekėjai (iš viso):	-	439		217,42
	- Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“	-	429		194,22
	- Labdaros ir paramos fondas „Saulė ir vėjas“	-	10		23,20
5.	Dovanos (iš viso):	1061	966	22	3183,14
5.1.	Fizinių asmenų donanos (iš viso):	839	801		2680,78
	- Kiti privatūs asmenys	335	399		1410,74
	- Skaitytojai	504	402		1270,04
5.2.	Įvairūs tiekėjai (iš viso):	222	165		502,36
	- UAB „Patogu pirkti“	83	-		-
	- Kupiškio rajono turizmo ir verslo IC	-	26		30,95
	- Kupiškio rajono kaimo bendruomenės	25	-		-
	- Kiti tiekėjai	108	139		471,41
6.	Akcija „Knygų Kalėdos“	626	651	15	6734,00
	- Skaitytojai	66	340		830,44
	- Kiti privatūs asmenys	394	84		397,15
	- Juridiniai asmenys	166	227		1096,83
Iš viso: (1+2+3+4+5+6)		4945	4433	100	21854,50

Pastaba: Lentelėje „Komplektavimo šaltiniai“ pateikiami duomenys pagal bendrąją dokumentų fondų apskaitos knygą: ne tik už į VB sąskaitą pervestas lėšas pirkti dokumentai, bet ir įvairios donacijos, parama knygomis, įvairių organizacijų, projektų perduoti dokumentai. Tačiau nenurodomi periodiniai leidiniai (tai neinventorinti dokumentai) ir jų prenumeratai išleistos savivaldybės skirtos lėšos, nes jos neįtraukiamos į bendrąją dokumentų fondų apskaitą. Priskaičiuojant periodinius leidinius (3528 fiz. vnt.) ir jų prenumeratai 2015 m. išleistas lėšas (6500 Eur), gauta iš viso 7961 fiz. vnt. dokumentų už 28354,50 Eur (2014 m. – 9268 fiz. vnt. už 32693 Eur).

Pirkimas. Už Kultūros ministerijos lėšas. Dokumentams įsigyti skirta 12739,00 Eur (2014 m. – 44140,00 Lt arba 12783,00 Eur). Už juos nupirka 1800 fiz. vnt. 858 pavadinimų dokumentų (lentelės eilutė 1.1). Tai sudaro 41 % visos šių metų gauties, skaičiuojant gautus inventorintus dokumentus.

Už savivaldybės lėšas užprenumeruotas ilgalaikio saugojimo laikraščio „Kupiškėnų mintys“ 1 metinis komplektas (33,02 Eur) suinventorintas ir saugomas neterminuotai (lentelės eilutė 1.2).

Už projektų lėšas (eilutė 1.3). VB ir visų padalinių fondai pasipildė leidiniu „Skulptoriaus Juozo Kėdainio kūryba šiandienos žvilgsniu: 100-osioms gimimo metinėms skirtos parodos katalogas“ (25 fiz. vnt. už 50,00 Eur), išleistu už Lietuvos kultūros tarybos finansuoto projekto lėšas. 2014 m. už projektų lėšas įsigyta daugiau – 131 fiz. vnt. už 2700,00 Lt).

Likusieji dokumentai (eilutės 2-6) gauti iš įvairių šaltinių, taip pat kaip parama, dovanos – už juos viešoji biblioteka pinigų nemokėjo.

Gauta iš leidėjų (eilutė 2). Kultūros ministerija per UAB „Greitasis kurjeris“ bibliotekoms išplatino Kultūros ministerijos dalinį finansavimą leidybai gavusių projektų išleistus leidinius. Iš įvairių leidėjų gauta 245 fiz. vnt. dokumentų už 2027,46 Eur (2014 m. – 807 fiz. vnt.).

Rajono savivaldybė (eilutė 3.2) lėšų knygoms įsigyti jau daug metų neskiria. Ji remia kraštotyros leidinių leidybą ir dalį nusipirktų dokumentų perduoda viešajai bibliotekai. 2015 m. iš savivaldybės gauta ir suinventorinta (VB ir padalinių fonduose) 40 fiz. vnt. už 211,40 Eur (lentelės eilutė 3.2): A. Totorio „Laičiai: kaimas prie Žvilkės“, „Algirdas Balna: medžio drožėjo gyvenimas atiduotas kūrybai“ (sudarytoja A. Jonušytė), almanachas „Kupiškis: kultūra ir istorija. 2014“ (vyr. redaktorius V. Jankauskas).

Akcija „Metų knygos rinkimai“ (eilutė 3.4) vyksta kasmet nuo 2005 m. ir tapo svarbiu tradiciniu Lietuvos kultūros įvykiu. Ją rengia Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija, Kultūros ministerija, Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka ir Skaitymo ir kultūrinio raštingumo asociacija. Šioje akcijoje kaip ir kiekvienais metais dalyvavo VB ir visi padalinių darbuotojai: parengė paraiškas Metų knygos rinkimų knygų penketukams gauti, organizavo renginius. Teigiamai buvo įvertinta 12 paraiškų (kiekviena biblioteka galėjo teikti paraišką tik vienos knygų kategorijos penketukui gauti). Iš viso gauta 59 fiz. vnt. (2014 m. – 25 fiz. vnt.) už 293,67 Eur. Suaugusiųjų prozos kategorijos knygų komplektus (3) gavo VB ir Salamiesčio bei Virbališkių KP, poezijos kategorijos (1) – Šimonių KP, vaikų kategorijos (1) – Šepetos KP, paauglių kategorijos (6) – Subačiaus, Alizavos, Laičių, Noriūnų, Palėvenėlės, Rudilių padaliniai.

Paramos būdu (eilutė 4) dokumentai gaunami pagal paramos teikimo sutartis, daugiausia – iš leidyklų. Iš labdaros ir paramos fondo „Švieskime vaikus“, kurio steigėjai Andrius Mamontovas ir Ramūnas Karbauskis, gauta 429 fiz. vnt. vaikiškų knygų, kurios papildė Vaikų literatūros skyriaus ir padalinių fondus.

Fizinių ir juridinių asmenų dovanos (eilutė 5) – nepastovus, bet vienas iš svarbiausių papildomo komplektavimo šaltinių (2015 m. gauta 966 fiz. vnt.). Jau kelinti metai pastovus bibliotekos rėmėjas yra Kupiškio rajono meras D. Bardauskas – 2015 m. padovanojo 65 fiz. vnt. naujų knygų VB ir 10 kaimo padalinių. Taip pat dovanų gauta iš Seimo narių A. Anušausko, S. Jovaišos, E. Vareikio, A. Zeltinio, kun. J. Jasėno, V. Baltrėno, A. Vasiliauskiene, G. Dručkutės, J. Jaručio, T. Ūzos, R. Baltrūnienės, S. Laužikienės, A. Lavickienės, J. Markevičiaus, G. Degėsio, R. Karazijos, R. Vanago, J. Šneiderytės-Degutienės ir kt.

Gauta dovanų iš įvairių juridinių asmenų: Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės VB, Kupiškio rajono turizmo ir informacijos centro (leidinys „Kupiškėnų kraštas“ – 20 fiz. vnt.), Anykščių L. ir S. Didžiulių VB, Pasvalio M. Katiliškio VB, Radviliškio VB, Vilniaus kupiškėnų klubo ir kt. Labai džiugu, kad kiekvienais metais atsiranda rėmėjų savanorių, kurie papildė bibliotekų fondus dokumentais.

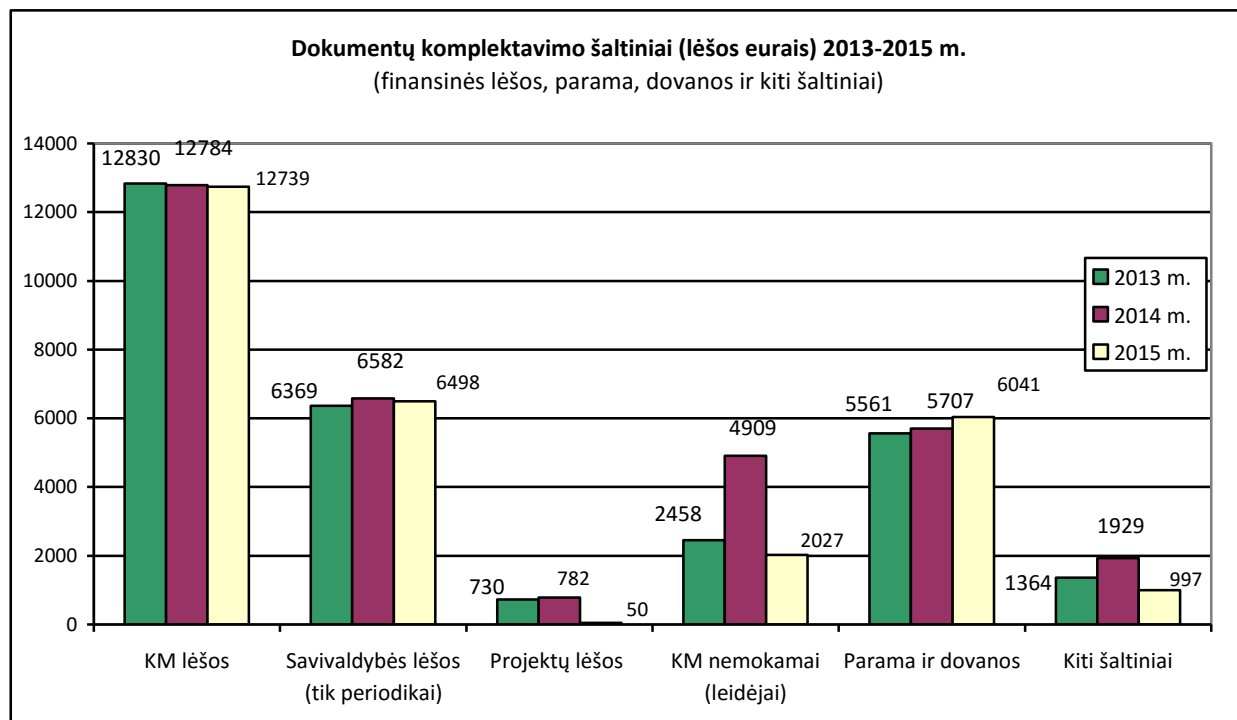
Jau tapo tradicija, kad per kiekvieną dienraščio prenumeratos akciją „Lietuvos rytas“ skaitytojams padovanoja po leidinį. Šį kartą – J. Erlicko „Kaip išgyventi Lietuvoje?“.

Akcija „Knygų Kalėdos“ (eilutė 6), inicijuota Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės, kasmet apkeliauja visą Lietuvą, padėdama surinkti knygų bibliotekoms. Penktoji jubiliejinė akcija neaplenkė ir mūsų rajono bibliotekų. Kupiškio VB ir padaliniams padovanoja 651 fiz. vnt. knygų (įkainota 6734,00 Eur). Prie akcijos prisijungė knygų leidėjai, rašytojai ir mūsų rajono gyventojai. Skaitytojai ir kiti privatūs asmenys padovanojo 424 fiz. vnt. įvairių leidinių, juridiniai asmenys (Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės VB, Lietuvos socialdemokratų partijos Kupiškio skyrius, Lietuvos dailininkų sąjunga ir kt.) – 227 fiz. vnt. Akcijos metu gauta ir daugiau knygų, bet jos į apskaitą bus įtrauktos 2016 m.

● **Periodikos prenumerata.** Rajono savivaldybė skiria lėšas einamųjų metų periodikos prenumeratai. Eilę metų gaunama pinigų suma nesikeičia arba keičiasi labai mažai: 2015 m. – 6500,00 Eur, 2014 m. – 22600,00 Lt = 6545,00 Eur. Už šiuos pinigus VB ir padaliniams užsakyta periodika 2015 m. II-IV ketvirčiams ir 2016 m. I ketvirčiui. VB prenumeratai išleista 2091,26 Eur (56 pav.), Subačiaus MP – 410,65 Eur (9 pav.) Vidutiniškai kiekvienam kaimo padaliniui užprenumeruota po 6 pav. ir už 269,00 Eur.

Periodiniai leidiniai vis brangsta, o lėšos mažai keičiasi, todėl negalima išpildyti skaitytojų poreikių ir užsakyti daugiau įvairesnių leidinių. Ieškota įvairių išeičių – vasaros metu (liepos ir rugpjūčio mėn.) padaliniai gavo tik laikraštį „Kupiškėnų mintys“ ir žurnalus, kurių prenumerata galima tik ketvirčiams. Per akciją užsakytas „Lietuvos rytas“. Specialus pasiūlymas bibliotekai gautas iš UAB „Veidas“ periodikos leidyklos ir iš UAB „Lietuvos žinios“. Visokiais būdais taupoma, o rezultatų lyg ir nesimato, nes leidiniai vis brangsta. Žurnalai ir laikraščiai, kurie gaunami nemokamai, spragų neužpildo. Tai daugiau kultūriniai, švietėjiški leidiniai, kurie nėra paklausūs kaimo padaliniuose, mažai kas jais domisi ir viešojoje bibliotekoje.

• **Dokumentų komplektavimo šaltiniai (lėšos eurai)**

• **Lėšos, tenkančios vienam gyventojui dokumentams įsigyti** (čia pateikiamos į bibliotekos sąskaitą pervestos lėšos, už kurias buvo įsigyti dokumentai, ir parama bei dovanos knygomis, kurios įkainotos VB):

Lėšų šaltinis	Gautos lėšos		Vienam gyventojui tenka lėšų	
	2014 m. Lt (Eur)	2015 m. Eur	2014 m. Lt (Eur)	2015 m. Eur
Kultūros ministerija einamajam dokumentų komplektavimui	44140,00 (12784)	12739,00	2,32 (0,67)	0,68
Rajono savivaldybė (tik periodikai)	22724,73 (6582)	6497,75	1,19 (0,34)	0,35
VB darbuotojų parengti projektai	2700,00 (782)	50,00	0,14 (0,04)	0,003
Kultūros ministerijos paskyrimu nemokamai (leidėjai)	16950,96 (4909)	2027,46	0,89 (0,26)	0,11
Parama ir dovanos knygomis	19706,34 (5707)	6041,43	1,03 (0,30)	0,32
Kiti šaltiniai	6661,44 (1929)	996,61	0,35 (0,10)	0,05
Iš viso	112883,47 (32693)	28352,25	5,92 (1,71)	1,52

2015 m. vienam Kupiškio rajono gyventojui dokumentams įsigyti teko 1,52 Eur (2014 m. – 1,71 Eur), 0,19 Eur mažiau nei praėjusiais metais. Lėšos dokumentams įsigyti sumažėjo 13,3 %.

Kultūros ministerijos lėšos einamajam dokumentų fondų komplektavimui sumažėjo 0,34 %, o vienam rajono gyventojui šių lėšų tenka 0,68 Eur (2014 m. – 0,67 Eur). Už šiuos pinigus visoms rajono viešosioms bibliotekoms nupirka 1800 fiz. vnt. dokumentų (2014 m. – 1879 fiz. vnt.): 846 fiz. vnt. paskirta viešajai bibliotekai, 235 fiz. vnt. – Subačiaus miesto padaliniui, o kaimo padaliniams vidutiniškai po 48 fiz. vnt. (mažosios bibliotekos gavo tik po 29-35 fiz. vnt.). Lėšų, tenkančių vienam gyventojui dokumentams įsigyti, sumažėjimą nulėmė tai, kad dvigubai mažiau dokumentų paskyrė Kultūros ministerija (leidėjai) nemokamai.

Bibliotekų dokumentų fondų atnaujinimas ir toliau išlieka problema.

• **Naujai gautų inventorintų dokumentų procentas fonde:**

SVB – 3,9 % (2014 m. – 4,5 %), VB – 4,1 % (2014 m. – 5,6 %), MP – 4,6 % (2014 m. – 5,6 %), KP – 3,8 % (2014 m. – 3,8 %).

Pagal IFLA rekomendacijas einamaisiais metais gauti dokumentai turi sudaryti ne mažiau kaip 5 % viso bibliotekų dokumentų fondo, o per paskutinius 5 metus išleisti dokumentai 30-40 % viso fondo. Fondų atnaujinimo rodikliai sumažėjo: dokumentai brango, o lėšų jiems įsigyti daugiau negauta.

3. Dokumentų nurašymas

• **SVB nurašyta** 11868 fiz. vnt. 919 pavadinimų dokumentų (2014 m. 17655 fiz. vnt. 744 pav.): VB – 3736 fiz. vnt. 836 pav., Subačiaus miesto padalinyje – 1099 fiz. vnt. 414 pav., kaimo padaliniuose – 7033 fiz. vnt.

399 pav. (nurodomas daugiausiai pavadinimų nurašęs Salamiesčio padalinys). Vidutiniškai kiekvienas kaimo padalinys nurašė po 468 fiz. vnt. dokumentų. SVB didesnę nurašytų dokumentų dalį sudaro knygos – 7531 fiz. vnt. arba 63,5 %, periodiniai leidiniai – 4313 fiz. vnt. arba 36,3 %, kiti dokumentai – 24 fiz. vnt. arba 0,2 %. Bendra SVB dokumentų fondo gautis sudaro 3,9 %, nurašymas – 5,9 % viso SVB fondo.

Daugiausia inventorintų dokumentų nurašyta: VB Saugykloje – 1296 fiz. vnt. ir Abonemente – 1084 fiz. vnt., kaimo padaliniuose: Salamiestyje – 996 fiz. vnt., Juodpėnuose – 971 fiz. vnt.

● **Dokumentų nurašymas pagal priežastis:**

Nurašymo priežastys	Nurašyta dokumentų (fiz. vnt.)		%
	2014 m.	2015 m.	
- nusidėvėję ir vartotojų sugadinti dokumentai	12968	6991	58,9
- turinio požiūriu neaktualūs dokumentai	798	404	3,4
- periodiniai leidiniai pasibaigus saugojimo laikui	3811	4311	36,3
- skaitytojų prarasti dokumentai	63	104	0,9
- dėl kitų priežasčių (patikrinimo metu rasto trūkumo nurašymas)	15	58	0,5
Iš viso :	17655	11868	100 %

Didžiąją nurašymo dalį sudaro nusidėvėję ir vartotojų sugadinti dokumentai – 58,9 %. Mažiausia nurašoma dėl kitų priežasčių – 0,5 %: patikrinimo metu rasto trūkumo nurašymas ir mirusių bei išvykusių skaitytojų negrąžinti dokumentai. Nurašyta 5787 fiz. vnt. arba 32 % dokumentų mažiau, negu 2014 m.

4. Fondų panaudojimas

● **Fondo apyvartos rodikliai:** SVB – 1,02 (2014 m. – 1,02), VB – 1,7 (2014 m. – 1,7), MP – 0,84 (2014 m. – 0,84), KP – 0,74 (2014 m. – 0,75). Fondų apyvartos rodikliai išliko nepakitę.

5. Mainų ir atsarginis fondai

● **Mainų fonde** 2283 fiz. vnt. knygų už 117,19 Eur: 2235 fiz. vnt. (98 %) – grožinė literatūra. Mainų fondas dokumentais nepasipildė, nebuvo ir nurašyta.

● **Atsarginiame fonde** likę 65 fiz. vnt. šakinės literatūros už 1,55 Eur. Per metus nurašyta 1029 fiz. vnt. dokumentų. Mainų ir atsarginis fondai yra nešildomose patalpose.

6. Fondo apsaugos klausimai

SVB fondai apskaitomi, tvarkomi ir saugomi vadovaujantis Bibliotekų fondo apsaugos nuostatais, patvirtintais Kultūros ministro 2010 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. IV-449 ir Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos dokumentų fondo apskaitos tvarkos aprašu, patvirtintu VB direktorės 2011 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. IV-77, „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos spaudinių ir kitų dokumentų įkainojimo metodika“, patvirtinta direktorės 2014 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. IV-67.

Pagal nuostatus rekomenduojama fondus, kuriuose iki 15 tūkst. fiz. vnt. dokumentų, tikrinti kas 5-7 m., bibliotekose, turinčiose 50-100 tūkst. fiz. vnt. fondus, patikrinimus rekomenduojama atlikti kas 15-20 m. Šie darbai, nors lėtai, bet juda į priekį. Planuose buvo Skapiškio ir Subačiaus padalinio fondų patikrinimai. Planai šiek tiek pasikeitė: patikrinti Palėvenėlės ir Subačiaus padalinių fondai. Subačiaus padalinyje rastas 30 fiz. vnt. trūkumas, kuris bus nurašytas 2016 m. sausio mėnesį. Patikrinimo rezultatus apsvaščius surašyti Bibliotekos fondo patikrinimo aktai. Perdavimo-priėmimo aktai surašyti Vaikų literatūros skyriui ir Šimonių padaliniui (keitėsi materialiai atsakingi darbuotojai).

Ne visų bibliotekų patalpos atitinka fondo saugojimo reikalavimus. Juodpėnų, Naivių, Adomynės, Virbališkių padalinių patalpos blogai šildomos, tenka pasišildyti šildytuvais. Nepastovi patalpų temperatūra kenkia knygoms. Nemažai bibliotekų fondai nukenčia ir dėl neatsakingo skaitytojų požiūrio į knygas

IV. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS

1. Vartotojų telkimas

Statistikos departamento duomenimis 2015-01-01 Kupiškio rajone 18678 gyventojai (2014-01-01 – 19058). 6821 iš jų Kupiškioje, 939 – Subačiuje, 10918 – kaimuose. Per metus rajone sumažėjo 380 gyventojų arba 2,0 %. Demografinė situacija kasmet blogėja: daug žmonių emigruoja į užsienį, išvažiuoja į miestus, mažėja gimstamumas, gyventojai sensta. Nuo 2010 m. rajone sumažėjo 3718 gyventojų arba 16,5 %.

Rajono teritorija suskirstyta į 6 seniūnijas: Alizavos, Kupiškio (seniūnijai priklauso tik kaimiškosios vietovės, o pats miestas jai nepriskirtas), Noriūnų, Skapiškio, Subačiaus ir Šimonių. Noriūnų ir Subačiaus seniūnijose yra po dvi bibliotekas, kitose – po tris.

Kupiškio VB aptarnaujamą bendruomenę (7853) sudaro Kupiškio miesto (6821) ir aplinkinių kaimų (1032), gyventojai Subačiaus miesto padalinio (1529) – Subačiaus miesto (939) ir aplinkinių kaimų (590) gyventojai, kaimo padalinių aptarnaujamose bendruomenėse gyvena 9296 žmonės. Bibliotekų mikrorajonai buvo sutikslinti pagal 2011 m. gyventojų surašymo duomenis.

Eil. Nr.	Bibliotekos, padalinio pavadinimas	Aptarnaujamos bendruomenės gyventojų skaičius (mikrorajonas)		Vartotojų skaičius		Gyventojų sutelkimo %
		2014 m.	2015 m.	2014 m.	2015 m.	
1.	Adomynė	531	529	200	200	37,8
2.	Alizava	685	670	285	280	41,8
3.	Antašava	640	620	181	167	26,9
4.	Juodpėnai	340	340	199	212	62,3
5.	Laičiai	304	303	96	100	33,0
6.	Lukonys	500	495	180	180	36,4
7.	Naiviai	367	367	182	185	50,4
8.	Noriūnai	1420	1370	270	283	20,7
9.	Palėvenėlė	483	470	190	176	37,4
10.	Rudiliai	495	492	175	170	34,6
11.	Salamiestis	652	640	235	233	36,4
12.	Skapiškis	975	950	254	228	24,0
13.	Šepeta	902	880	260	260	29,5
14.	Šimonys	820	800	200	204	25,5
15.	Virbališkiai	368	370	152	158	42,7
	KP	9482	9296	3059	3036	32,7
16.	Subačiaus MP	1562	1529	612	606	39,6
17.	Kupiškio VB	8014	7853	2506	2520	32,1
	SVB	19058	18678	6177	6162	33,0

Rajono viešųjų bibliotekų paslaugomis naudojasi 33,0 % gyventojų (2014 m. – 32,4 %) – kas trečias kupiškėnas. Rodikliai aukštesni už Lietuvos vidurkius (2014 m. SVB – 19,4 %, kaimo filialuose – 22,3 %).

Mažiausi gyventojų sutelkimo bibliotekose rodikliai yra didžiausią aptarnaujamą mikrorajoną turinčiame Noriūnų padalinyje (20,7 %), didžiausi – Juodpėnuose (62,3 %) ir Naiviuose (50,4 %).

● **Vidutinis gyventojų skaičius, tenkantis vienai bibliotekai (bibliotekų prieigos koeficientas):** rajone – 1099 (2014 m. – 1121), kaime – 619.

2. Registruoti vartotojai ir jų sudėtis

	Vartotojai	Vartotojai 2015 m.			Skirtumas	Prieaugis / kritimas %
	2014 m.	Iš viso	Perregistruoti	Naujai užregistruoti		
VB	2506	2520	2140	380	+14	+0,6
MP	612	606	531	75	-6	-1,0
KP	3059	3036	2560	476	-23	-0,8
SVB	6177	6162	5231	931	-15	-0,3

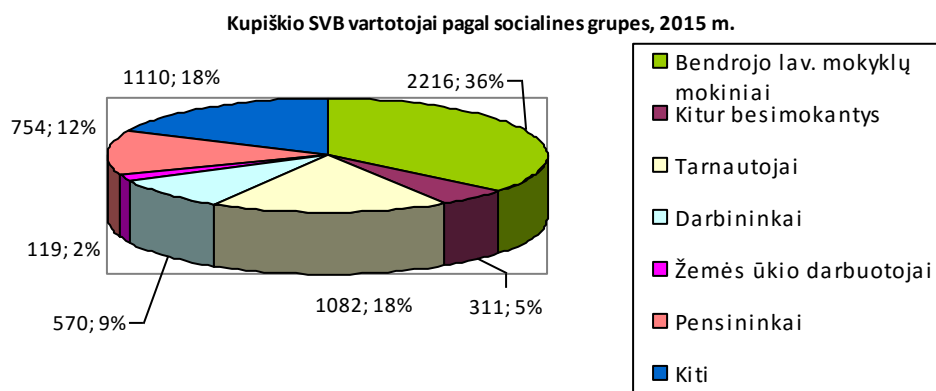
Rajono viešųjų bibliotekų paslaugomis naudojosi 6162 vartotojai. Palyginti su 2014 m., SVB sumažėjo 15 vartotojų. Mažėjimo tendencijos stebimos nuo 2009 m., išimtis buvo 2013 m., kada labai nežymiai (+36) padidėjo vartotojų skaičius. Naujai užregistruoti vartotojai sudaro tik 15,1 % visų SVB vartotojų. Tai rodo, kad bibliotekų skaitytojai yra gana pastovūs ir mažai keičiasi.

Devyniuose kaimo padaliniuose užregistruota daugiau vartotojų arba išliko toks pat jų skaičius: Juodpėnuose (+17), Noriūnuose (+13), Virbališkiuose (+6). Mažiau vartotojų sutelkta 6 kaimo padaliniuose: Skapiškyje (-26) – biblioteka buvo remontuojama, dirbo labai ankštose patalpose, Palėvenėlėje (-14) – nuo 2014 m. rudens uždaryta mokykla, Antašavoje (-14), Alizavoje ir Rudiliuose (po -5), Salamiestyje (-2).

● **Vartotojų skaičius vienai bibliotekai:** SVB – 362, kaimo padaliniuose – 202. Lietuvos 2014 m. vidurkiai: SVB – 447, kaimo filialuose – 203.

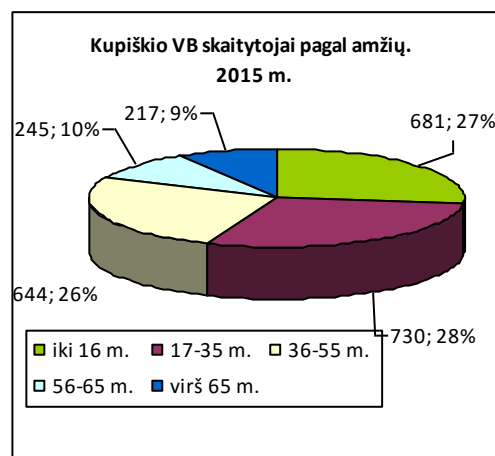
Subačiaus padalinys turi 300 ir daugiau vartotojų, 8 arba 50,0 % padalinių turi nuo 200 iki 299 registruotų vartotojų, likusieji 7 padaliniai (43,8 %) – nuo 100 iki 199 vartotojų.

- **Vartotojų sudėtis.** Viešųjų bibliotekų paslaugomis naudojasi įvairių socialinių grupių, skirtingo išsimokslinimo ir amžiaus žmonės.

SVB vartotojų sudėtis pagal socialines grupes daug metų beveik nesikeičia. Didžiausia grupė yra bendrojo lavinimo mokyklų mokiniai – 2216 arba 36,0 % visų vartotojų. Tarnautojai ir kiti (bedarbiai, namų šeimininkės ir kitoms grupėms nepriskirti) sudaro po 18,0 %, pensininkai – 12,0 %, darbininkai – 9,0 %. Pastaraisiais metais į bibliotekas ateina daugiau išsilavinusių, vyresnio amžiaus žmonių, kurie anksčiau skaitydavo asmeninių bibliotekų knygas, o dabar nebeišgali jų nusipirkti, todėl jie naudojasi bibliotekų paslaugomis – skolinasi knygas, dalyvauja renginiuose. Dalis iš jų naudojasi vieša interneto prieiga, kai kurie ateina ir pabendrauti tarpusavyje.

Pagal LIBIS Skaitytojų aptarnavimo posistemės vartotojų apskaitos duomenis atlikta Kupiškio viešosios bibliotekos registruotų vartotojų analizė pagal amžių. Didžiausios vartotojų grupės – tai vaikai iki 16 metų (681 arba 27 % visų vartotojų) ir 17-35 metų jauni žmonės (730 arba 28 %). Didelė 36-55 metų grupė – 644 vartotojai arba 26 %, 217 vartotojų (9 %) vyresni negu 65 metų.

3. Apsilankymų skaičius ir lankomumas

Lyginamoji statistika 2014-2015 m.:

	Lankytojų skaičius		Skirtumas	Prieaugis /kritimas %	Lankomumas	
	2014 m.	2015 m.			2014 m.	2015 m.
- Abonementas	11547	11047	-500	-4,3	x	x
- Periodikos skaitykla	8459	8692	+233	+2,8	x	x
- Meno ir muzikos skaitykla	6504	6586	+82	+1,3	x	x
- Informacijos ir kraštotyros skyrius	5161	4385	-776	-15,0	x	x
- Vaikų literatūros skyrius	12238	13072	+834	+6,8	14,9	15,9
VB	43909	43782	-127	-0,3	17,5	17,4
MP	9120	9450	+330	+3,6	14,9	15,6
KP	48118	45695	-2423	-5,0	15,7	15,1
SVB	101147	98927	-2220	-2,2	16,4	16,1

Rajono viešosiose bibliotekose per metus buvo 98927 lankytojai, 2220 arba 2,2 % mažiau nei 2014 m. VB daugiau lankėsi vaikų (+834 arba 6,8 %), nes nuo rugsėjo 1 d. Vaikų literatūros skyrius dirbo ir šeštadieniais, buvo organizuojami neformalaus ugdymo užsiėmimai. Sumažėjo suaugusių lankytojų srautas Informacijos ir kraštotyros skyriuje (-776 arba 15,0 %) bei Abonemente (-500 arba 4,3 %), nes mažiau žmonių naudojosi vieša interneto prieiga, sumažėjo ir dokumentų išduotis. Per dieną viešojoje bibliotekoje apsilanko vidutiniškai 158 žmonės. Būna dienų, kai sulaukiama iki 220-270 lankytojų. Jų daugiau žiemą, pirmadieniais, kai gaunamos naujos knygos, po švaros dienos, taip pat, kai vyksta renginiai; mažiau – vasarą, šeštadieniais. Savaitgaliais ir atostogų metu apsilanko nemažai studentų, miesto svečių.

Daugiau lankytojų (+1704) sulaukė atnaujintose patalpose visu krūviu dirbęs Noriūnų padalinys (2014 m. darbuotoja porą mėnesių sirgo). Virbališkių padalinio lankytojų pagausėjimą (+309) nulėmė tai, kad tame pačiame pastate įsikūrusiame Krizių centre nuolat gyveno žmonės. Didesniu lankytojų skaičiumi džiaugiasi ir Juodpėnų (+341) bei Adomynės (+177) padaliniai. Tačiau bendras kaimo padalinių lankytojų skaičius

sumažėjo 2423 arba 5,0 % – mažiau lankytojų sulaukė net 11 bibliotekų, o didžiausi neigiami pokyčiai Šepetoje (-1055), Šimonyse (-757), Skapiškyje (-753), Palėvenėlėje (-738) ir Salamiestyje (-613). Dažniausia nurodomos rodiklių sumažėjimo priežastys: mažėja vartotojų, mažiau jų naudojasi vieša interneto prieiga, nes vis daugiau šeimų turi kompiuterius namuose, uždarnos mokyklos, kurį laiką bibliotekų paslaugos buvo neprieinamos – darbuotojos sirgo (Salamiestis, Šimonys), buvo mokymosi atostogose (Šepeta).

Per metus viename kaimo padalinyje apsilankė vidutiniškai po 3046 lankytojus, o su mokyklų bibliotekomis sujungtuose – po 3618. Daugiausia lankytojų buvo Noriūnuose (6250), Salamiestyje (4998), Rudiliuose (4223), Antašavoje (3653), Juodpėnuose (3345), o mažiausia – Laičiuose (576).

• **Lankomumas** (apsilankymų skaičius vienam vartotojui per metus) Kupiškio SVB (16,1) beveik nepakito, bet nesiekė 2014 m. Lietuvos SVB vidurkio (17,2). Didžiausias lankomumas, kaip ir ankstesniais metais, su mokyklų bibliotekomis sujungtuose Rudilių (24,8), Antašavos (22,1) ir Salamiesčio (21,4) padaliniuose bei Noriūnuose (22,1), o mažiausias – Laičiuose (5,8), Palėvenėlėje (6,1) ir Skapiškyje (7,7).

4. Dokumentų išduotis ir skaitomumas

Lyginamoji dokumentų išduoties ir skaitomumo statistika 2014-2015 m.:

	Dokumentų išduotis fiz. vnt.		Skirtumas fiz. vnt.	Prieaugis /kritimas %	Skaitomumas (išduotis vienam vartotojui)	
	2014 m.	2015 m.			2014 m.	2015 m.
- Abonementas	27968	26537	-1431	-5,1	x	x
- Periodikos skaitykla	41360	40418	-942	-2,3	x	x
- Meno ir muzikos skaitykla	1350	1287	-63	-4,7	x	x
- Informacijos ir kraštotyros skyrius	6451	7487	+1036	+16,1	x	x
- Vaikų literatūros skyrius	20440	21991	+1551	+7,6	24,9	26,8
VB	97569	97720	+151	+0,2	38,9	38,8
MP	15293	15205	-88	-0,6	25,0	25,1
KP	96281	94351	-1930	-2,0	31,5	31,1
SVB	209143	207276	-1867	-0,9	33,9	33,6

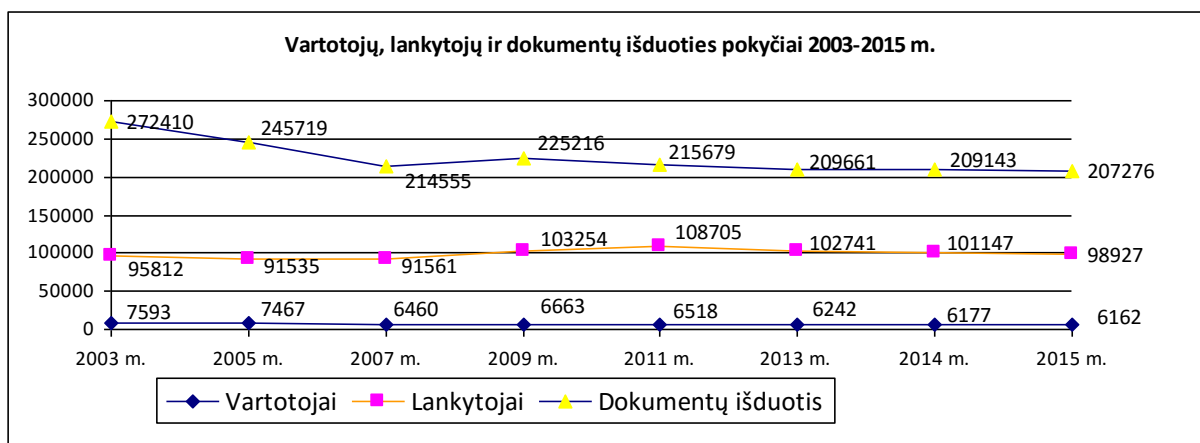
• **Dokumentų išduotis**, palyginti su 2014 m., rajono viešosiose bibliotekose sumažėjo 1867 fiz. vnt. arba 0,9 %. Maloniai nustebino išduoties išaugimas Vaikų literatūros skyriuje (+1551 fiz. vnt. arba 7,6 %). Didžiausias išduotis sumažėjimas Abonemente – 1431 fiz. vnt. arba 5,1 %.

Dokumentų išduotis kaimo padaliniuose sumažėjo 1930 fiz. vnt. arba 2,0 %, nes šiose bibliotekose mažėja ir vartotojų, ir lankytojų skaičius. Rodiklių lyginamoji analizė parodė, kad išduotis išaugo tik 5 padaliniuose, o daugiausia Noriūnuose (+1992 fiz. vnt.), Adomynėje (+543 fiz. vnt.) ir Virbališkiuose (+270 fiz. vnt.). Tačiau 10 padalinių dokumentų išduotis sumažėjo, o didžiausi neigiami pokyčiai Šepetoje (-1815 fiz. vnt.), Šimonyse (-1413 fiz. vnt.), Skapiškyje (-541 fiz. vnt.) ir Antašavoje (-443 fiz. vnt.).

Į bibliotekas lankytojai ateina ne tik skaityti ar dalyvauti renginiuose, bet naudojasi vieša interneto prieiga. Tai patvirtina ir daugelio padalinių darbo rodikliai: pavyzdžiui Rudilių padalinyje per metus buvo 4223 apsilankymai, o išduotis tik 3615 fiz. vnt. dokumentų.

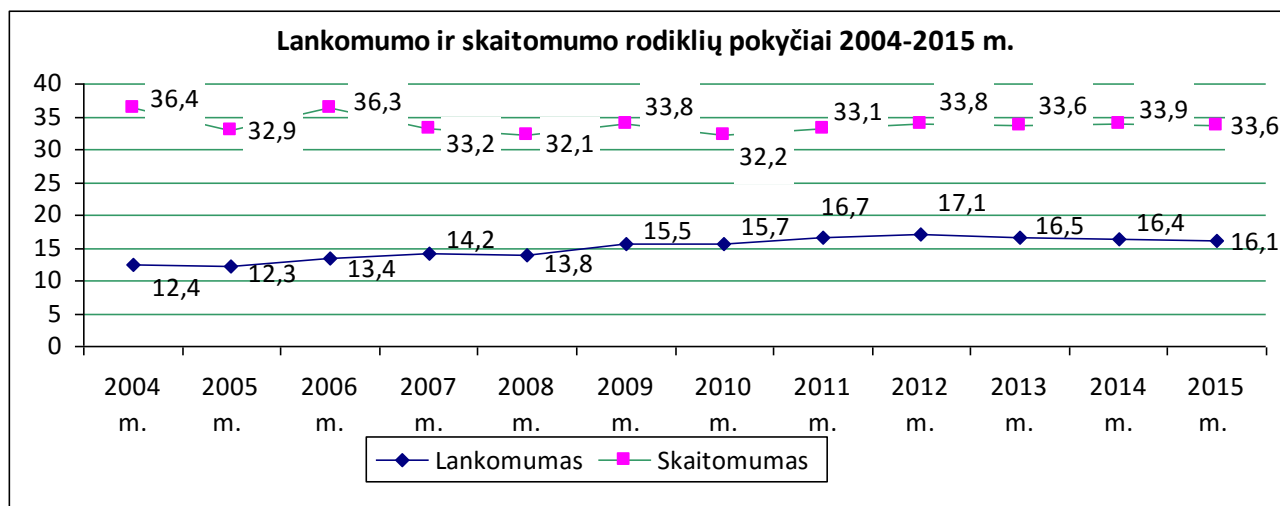
Vidutinė dokumentų išduotis KP per metus – 6290 fiz. vnt., per darbo dieną – 34 fiz. vnt. Didžiausia išduotis tuose pačiuose padaliniuose kaip ir ankstesniais metais – Noriūnų (12622 fiz. vnt.), Alizavos (11327 fiz. vnt.) ir Juodpėnų (10070 fiz. vnt.), o mažiausia – Laičių (2493 fiz. vnt.).

• **Skaitomumas**. Vienam Kupiškio SVB vartotojui per metus išduota vidutiniškai po 33-34 dokumentus. Palyginti su 2014 m., skaitomumo rodikliai VB ir padaliniuose beveik nepakito, tik maloniai nustebino, kad pakilo skaitomumas Vaikų literatūros skyriuje (*žiūrėkite lentelę*). Skaitomumo rodikliai rajone yra geresni už Lietuvos SVB 2014 m. vidurkius, kurie buvo: SVB – 28, kaimo filialuose – 27,6.

Vartotojų skaičius Kupiškio SVB nuo 2003 m. sumažėjo 1431 arba 18,8 % – beveik penktadaliu, o dokumentų išduotis – ketvirtadaliu: 65134 fiz. vnt. arba 24,0 %. Lankytojų skaičius per tą patį laikotarpį padidėjo 3115 arba 3,3 %. Daugiausia lankytojų buvo 2011 m. – 108705, o mažiausia 2005 m. – 91535.

Rajono gyventojų skaičius nuo 2003 m. sumažėjo 5562 arba 23,0 %. Galima daryti išvadą: blogėjant demografiniai padėčiai bibliotekose mažėjo registruotų vartotojų skaičius, keitėsi poreikiai – jie mažiau skaitė, bet dažniau naudojosi kitomis paslaugomis (vieša interneto prieiga), dalyvavo renginiuose, mokymuose. Lankytojų skaičius išaugo – tai rodo, kad bibliotekos išliko reikalingos ir XXI amžiaus pradžioje, tik keitėsi jų uždaviniai, paslaugos. Tai patvirtina skaitomumo bei lankomumo rodiklių pokyčiai:

Nuo 2004 m. lankomumas (*vidutinis vartotojų apsilankymų bibliotekoje per metus skaičius*) didėjo nuo 12,4 iki 16,1, o skaitomumas (*išduotis vienam vartotojui per metus*) – mažėjo nuo 36,4 iki 33,6.

Išlieka ir ankstesniais metais buvęs dėsniumas: skaitomumas didelis tuose padaliniuose, kur didesnę išduoties dalį sudaro periodiniai leidiniai: Juodpėnuose (47), Noriūnuose (45), Naiviuose (41), Alizavoje (40). Mažiausias skaitomumas Skapiškyje (17), Rudiliuose (21), Palėvenėlėje (22), Antašavoje (23).

• **Dokumentų išduotis į namus ir vietoje:**

	Dokumentų išduotis į namus		Dokumentų išduotis vietoje	
	fiz. vnt.	% nuo visos išduoties	fiz. vnt.	% nuo visos išduoties
VB	47848	49,0	49872	51,0
MP	8405	57,0	6800	43,0
KP	80045	84,8	14306	15,2
SVB	136298	65,6	70978	34,2

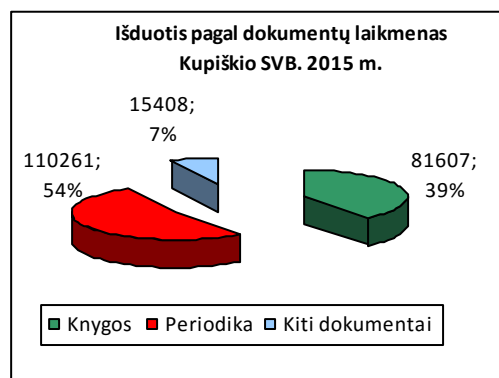
Kupiškio VB dokumentų išduoties į namus dalis sumažėjo ir sudaro 49,0 %, nes mažiau knygų išduota Vaikų literatūros skyriuje. Kaimo padaliniuose 84,8 % dokumentų išduoties sudaro išduotis į namus. Juose nauji žurnalai ir laikraščiai išduodami į namus, nes kai kuriose bibliotekose nėra gerų sąlygų skaityti vietoje – žiemą gana šalta, mažai lankytojams skirta darbo vietų.

• **Išduotis pagal mokslo šakas ir dokumentų laikmenas:**

	Grožinė literatūra su periodika		Šakinė literatūra su periodika		Išduotis pagal dokumentų laikmenas					
	fiz. vnt.	% nuo visos išduoties	fiz. vnt.	% nuo visos išduoties	Knygos		Periodiniai leidiniai		Kiti dokumentai	
					fiz. vnt.	% nuo visos išduoties	fiz. vnt.	% nuo visos išduoties	fiz. vnt.	% nuo visos išduoties
VB	33660	34,4	64060	65,6	39176	40,1	44267	45,3	14277	14,6
MP	7512	49,4	7693	50,6	8631	56,8	6574	43,2	0	0
KP	32897	34,9	61454	65,1	33800	35,8	59420	63,0	1131	1,2
SVB	74069	35,7	133207	64,3	81607	39,4	110261	53,2	15408	7,4

Dokumentų išduotis pagal mokslo šakas bibliotekos dienoraštyje apskaitoma kartu su periodiniais leidiniais, todėl ir lentelėje taip pateikiami duomenys. Įvairių mokslo šakų literatūra sudaro 64,3 % visos dokumentų išduoties, grožinė – 35,7 %. Panaši situacija buvo ir ankstesniais metais.

Išduotis pagal dokumentų laikmenas, palyginti su 2014 m., beveik nepasikeitė. Periodiniai leidiniai sudaro 54,0 % SVB dokumentų išduoties, o kaimo padaliniuose – net 63,0 %. Knygų išduota 81607 fiz. vnt. arba 40,0 % visos SVB dokumentų išduoties, o kaimo padaliniuose – tik 35,8 %. Naujų knygų pasiūla padaliniuose labai maža. Tik Subačiujė, Palėvenėlėje ir Šepetoje didžiąją dalį išduoties sudaro knygos. Kitų dokumentų Kupiškio SVB išduota 15408 fiz. vnt. arba 7,0 % visos išduoties. Iš jų 8779 fiz. vnt. – tai žaislai (trimačiai dokumentai) Vaikų literatūros skyriuje.

• *Skaitytojų poreikiai ir interesai*

Skaitymo poreikiai mažai keičiasi: vyrai labiau mėgsta dokumentiką, moterys – jausmų romanus. Visos skaitytojų grupės sėkmingai skaito detektyvus, trilerius, kriminalus. Tradiciškai poezija mažai skaitoma. Mėgstamos plačiau žiniasklaidoje reklamuojamos ar koki šurmulį visuomenėje sukėlusios knygos. Iš užsienio autorių daugiausia kartų (47) išduotas D. Steel romanas „Užkietėję viengungiai“, po 36 kartus – D. Devero „Laukinės orchidėjos“ ir L. Riley „Levandų sodas“, 34 kartus – J. Nesbo „Vaiduoklis“ ir kt.

Iš lietuvių autorių daugiausia kartų (29) išduota A. Tapino „Vilko valanda“, M. Katiliškio „Miškais ateina ruduo“ (28), K. Sabaliauskaitės „Silva rerum“ III d. (24), R. Granausko „Trys vienatvės“ ir „Trečias gyvenimas“ (20 ir 23). Iš lietuviškų negrožinės literatūros leidinių pažymėtini: R. Janutienės „Dinastija“ (17 kartų), O. Dapšytės-Kriukelienės „Kupiškio krašto partizanai 1944-1953 m.“ (17), R. Vanagaitės „Ne bobų vasara“ (16) ir „Pareigos metas“ (10), E. Čekuolienės „Flirtas su rudeniū“ (10) ir kt.

Padalinių darbuotojos tarp skaitomiausių mini lietuvių autorių V. Ažušilio, R. Granausko, B. Jonuškaitės, K. Sabaliauskaitės, E. de Strozzi, R. Šerelytės, F. Taunytės, R. Vanagaitės knygas, iš verstinės literatūros – I. Alende, H. S. Brown, D. Deveraux, M. H. Clark, A. Marininos, Murakami, A. Gesthuysen, E. Grifin, J. Picoult, S. E. Philips, N. Roberts kūrinis.

Kaip ir ankstesniais metais, labai populiarūs kraštotyrinė literatūra. Didžiausio susidomėjimo sulaukė E. Urbonienės „Užupeckio paveikslai“, almanachas „Kupiškis. 2014“, A. Totorio „Laičiai: kaimas prie Žvikės“, „Rytų aukštaičiai kupiškėnai“, „Keliai veda Kupiškį“, E. Grybauskienės „Gyvenimas Biržų gatvėje“, O. Dapšytės-Kriukelienės „Kupiškio krašto partizanai“ ir kt.

Periodiniai leidiniai išlieka pageidaujami ir skaitomi tiek VB, tiek padaliniuose, nes žmonės, ypač vyresnio amžiaus, įpratę skaityti tradicinę spaudą, o ne elektroninę. VB užprenumeruota tik 56 pavadinimų laikraščiai ir žurnalai (2014 m. – 48, ankstesniais metais buvo prenumeruojama iki 110-130 pavadinimų), kaimo padaliniams – vidutiniškai po 5-7. Dėl lėšų trūkumo liepos-rugpjūčio mėnesiais padaliniai gavo tik rajono laikraštį „Kupiškėnų mintys“ ir dienraštį „Lietuvos rytas“.

Bibliotekose skaitomi ir populiarūs visi prenumeruojami leidiniai – tik gaila, kad jų labai mažai. Jau tapo tradicija, kad žmonės, nusipirkę žurnalų ar laikraščių juos perskaito, o po to dovanoja bibliotekai. Tokių dovanotojų turi kiekvienas VB padalinys. Ūkininkai Aleksandravičiai Juodpėnų bibliotekai perduoda 5 pavadinimų laikraščius ir 4 pavadinimų žurnalus. Taip buvo iš dalies išspręsta periodinių leidinių stygiaus problema, o bibliotekininkė sulaukia mažiau nusiskundimų dėl periodikos trūkumo.

5. Nestacionarinis aptarnavimas

Skaitytojus aptarnauti padeda 42 knygnešiai, kurie 92 neįgaliems ir senyvo amžiaus žmonėms nunešė apie 1410 fiz. vnt. knygų ir periodinių leidinių. Kiekvienas padalinys turi po 3-16 skaitytojų, kuriems į namus pristatomi jų pageidaujami leidiniai.

Kupiškio SVB yra tik vienas knygų išdavimo punktas Bakšėnuose, kur antrą ir ketvirtą mėnesio trečiadienį dirba Salamiesčio padalinio vyresn. bibliotekininkė Jolanta Vosylienė. Per metus čia užregistruota 19 vartotojų, 107 lankytojų, išduota 1127 fiz. vnt. dokumentų. Naujų knygų, žurnalų ir laikraščių bibliotekininkė atsiveža iš Salamiesčio padalinio, yra bakšėniečių labai laukiama.

6. Vieningo SVB dokumentų fondo panaudojimas

Bibliotekos, norėdamos geriau patenkinti vartotojų poreikius, viena iš kitos skolinasi knygas – vyksta vieningo fondo cirkuliacija, kurią labai palengvina galimybė naudotis elektroniniu katalogu ir sužinoti, kurioje bibliotekoje yra viena ar kita pageidaujama knyga. Per metus taip iš vienos rajono viešosios bibliotekos į kitą keliavo apie 1800 knygų. Iš VB skyrių padaliniams išduota 1487 fiz. vnt. dokumentų: iš Skaitytojų aptarnavimo skyriaus – 1119 fiz. vnt., Informacijos ir kraštotyros skyriaus – 210 fiz. vnt., Vaikų literatūros skyriaus – 158 fiz. vnt. Daugiausia knygų iš VB ir kitų padalinių skolinosi Noriūnų (318 fiz. vnt.), Subačiaus (227 fiz. vnt.), Lukonių (147 fiz. vnt.), Juodpėnų (138 fiz. vnt.) padaliniai.

7. Paslaugos specialiųjų poreikių lankytojams

Specialiųjų poreikių bibliotekų lankytojų apskaita nevedama. Bibliotekos bendradarbiauja su Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Kupiškio skyriumi, Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga, Kupiškio rajono neįgalųjų draugija ir kitomis žmonių su specialiais poreikiais organizacijomis. VB Informacijos ir kraštotyros skyriuje regėjimo negalią turintys žmonės gali naudotis jiems skirtomis kompiuterinėmis programomis JAWS (neregiamas) ir MAGIC (silpnaregiams). Ši paslauga nėra populiari.

Vaikų literatūros skyrius jau daug metų bendradarbiauja su Kupiškio mokyklos „Varpelis“ lavinamąja grupe, kurią lanko psichinę ir fizinę negalią turintys vaikai ir jaunimas iki 25 metų. Organizuojami bendri renginiai, ugdytiniai lankosi bibliotekoje, rengiamos jų kūrybinių darbų parodos.

2015 m. dvi Kupiškio VB skaitytojos (Bronė Bugailiškienė ir Nijolė Baltušienė) buvo aptarnaujamos namie: per 7 kartus, joms buvo nuneštos 65 knygos.

Tęsiasi bendradarbiavimas su Lietuvos aklųjų bibliotekos Panevėžio skyriumi. Kupiškio VB Skaitytojų aptarnavimo skyriuje veikia kilnojamoji bibliotekėlė, į kurią iš Panevėžio pasiskolinti 83 dokumentai (43 knygos Brailio raštu ir 40 garsinių knygų). Silpnaregių vartotojų nedaug – tik 7, dauguma senyvo amžiaus. Bibliotekoje jie apsilankė 25 kartus per metus, išduota 83 fiz. vnt. dokumentų. Eksponuota spaudinių paroda apie silpnaregių rašytoją „Vaclovui Areimai – 80“.

Tik 10 (58 %) bibliotekų pritaikytos neįgalųjų poreikiams, kitos – įsikūrę pastatų II aukšte. Neįgaliesiems patogų patekti į II aukštą įsikūrusį VB Subačiaus padalinį – įrengta nuolaiduma ir liftas.

8. Tarpbibliotekinis abonementas

TBA paslaugomis naudojosi tik Kupiškio viešoji biblioteka. Iš vieno skaitytojo (abonento) gauti 2 užsakymai ir elektroniniu paštu išsiųsti Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešajai bibliotekai. Gautos 2 dokumentų kopijos. TBA paslaugų poreikis sumažėjo, nes skaitytojams pigiau ir patogiau patiems nuvažiuoti į Panevėžį ir pasiskolinti reikalingą knygą.

9. Mokamos paslaugos

Mokamas paslaugas teikė VB ir visi padaliniai. Ryšium su euro įvedimu nuo 2015 m. sausio 1 d. pakeisti mokamų paslaugų įkainiai (Kupiškio rajono savivaldybės 2014 m. spalio 30 d. sprendimas Nr. TS-243). Už mokamas paslaugas gauta 1294,16 Eur (2014 m. – 4406,40 Lt, tai yra apie 1276,18 Eur): VB – 893,01 Eur, padaliniuose – 401,15 Eur. Paslaugų nomenklatūra ir gautos lėšos:

- dokumentų kopijavimas, skenavimas ir spausdinimas – 920,90 Eur (2014 m. – 2937,10 Lt);
- skaitytojo pažymėjimo išdavimas – 257,09 Eur (2014 m. – 803 Lt);
- TBA paslaugos – 0,28 Eur (2014 m. – 21,30 Lt);
- mašinos ir patalpų nuoma – 115,74 Eur (2014 m. – 492 Lt);
- delspinigiai už pasiskolintus ir laiku negrąžintus dokumentus – 0,15 Eur (2014 m. – 0);

Palyginti su 2014 m., lėšos už mokamas paslaugas padidėjo tik 17,98 Eur. Populiariausia išlieka dokumentų kopijavimo ir spausdinimo paslauga – vartotojams padarytos 10967 kopijos popieriuje. Mažiau lėšų gauta už mašinos nuomą ir TBA paslaugas.

V. KULTŪRINĖ VEIKLA

	Renginiai		Iš jų				Renginių lankytojų skaičius	
	2014 m.	2015 m.	Žodiniai ir kompleksiniai		Vaizdiniai			
			2014 m.	2015 m.	2014 m.	2015 m.	2014 m.	2015 m.
VB	175	165	80	75	95	90	8906	8810
MP	41	63	14	24	27	39	596	655
KP	287	370	105	176	182	194	2798	3432
SVB	503	598	199	275	304	323	12300	12897

Bibliotekose vykę renginiai buvo skirti Etnografinių regionų metams, valstybinėms ir kalendorinėms šventėms, bibliotekų jubiliejams paminėti, literatūros ir meno, krašto paveldo sklaidai, skaitymo skatinimo iniciatyvoms. Maloni staigmena – renginių skaičius, palyginti su 2014 m., padidėjo 95 arba 18,9 %: daugiau renginių organizavo padaliniai, o viešojoje bibliotekoje renginių skaičius dešimčia sumažėjo.

Kaimo padaliniuose organizuota vidutiniškai po 24 renginius, 11 iš jų – žodiniai. Vaizdiniai renginiai (spaudinių ir kitų dokumentų, kūrybinių darbų parodos) sudaro 54,0 % visų renginių (2014 m. – 60,5 %). Renginiuose apsilankė 12897 žmonės – 597 arba 4,9 % daugiau, negu 2014 m.: išaugo renginių skaičius, juose buvo daugiau lankytojų.

Apie vaikams skirtus renginius žiūrėkite skyriuje „VI.3. Renginiai vaikams“.

Kupiškio rajono viešosiose bibliotekose organizuota 275 žodiniai ir kompleksiniai renginiai, kurie sudaro 46 % visų renginių. Įvairios jų formos: literatūros, pasakų ir muzikos popietės bei valandėlės – 72, knygų pristatymai ir sutiktuvės – 25, parodų pristatymai – 10, teminiai vakarai – 21. Čia neišvardinti renginiai (iš viso 147) priskirti grupei „kiti“: viktorinos, konkursai, protų kovos, edukaciniai užsiėmimai, spektakliai, vakaronės, diskusijos, susitikimai, kūrybinės dirbtuvės, filmų peržiūros, įvairūs projektai.

1. Kupiškio viešosios bibliotekos žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems

Visų VB renginių aprašymai ir nuotraukos svetainės www.kupiskiovb.lt rubrikose „Įvykę renginiai“, „Naujienos“ ir „Vaikams“.

● **Knygų pristatymai bei sutiktuvės** – populiariausios renginių formos. Didelio lankytojų dėmesio sulaukė kraštotyrinio pobūdžio knygų ir kitų leidinių pristatymai.

APIE KUPIŠKĮ IR KUPIŠKĖNUS. Sausio 31 d. Kupiškio viešosios bibliotekos Didžiojoje salėje pristatyta ketvirtoji *Tautvilio Užos knyga „Viešintų mokykla, lyg vakar palikta“*, kurioje nemažai informacijos ir apie kupiškėnus – buvusius šios mokyklos mokinius ir mokytojus. Autorius pasakojo apie knygos atsiradimo istoriją, kurioje sudėta apie 400 nuotraukų. Knygos redaktorė kupiškėnė Eugenija Katauskienė akcentavo T. Užos kaip kraštotyrininko atkaklumą: „Ne kiekvienas žmogus gali ir nori grįžti į praeitį, todėl kraštotyra yra gražių atsiminimų paieškos. Jo knygoje atsiminimai įvairūs ir nuoširdūs, pagarbiai pasakojama apie mokyklą bei mokytojus“. Prisiminimais dalijosi laikraščio „Kupiškėnų mintys“ redaktorė Nida Šulcienė, mokytoja Erika Mackelienė, Danutė Vilkaitė-Sokienė, Gaila Jociuvienė, Stasė Plačenytė-Šarkienė, Rimvydas Latvys, Audrius Bivainis, Gražina Valaitienė ir kt. Koncertavo kolektyvas iš Panevėžio „Šarma“.

Liepos 10 d. pristatytas *istorijos ir kultūros almanacho „Kupiškis. 2014“* – jau dvilyktasis numeris. Šio leidinio vyr. redaktorius ir sudarytojas, dailėtyrininkas Vidmantas Jankauskas apžvelgė leidinio temas ir pristatė autorius. Jis pabrėžė, kad visi tekstai gausiai iliustruoti archyvinėmis nuotraukomis. Renginio vedėja direktorės pavaduotoja Lina Matiukaitė atkreipė dėmesį, kad „Kupiškis“ kasmet išeina vis didesnės apimties. Skaityti almanachą kvietė publikacijų autorė Eugenija Urbonienė, savo kūrybą pristatė subatėnė Angelė Marija Jonuškienė – jos eilėraščiai spausdinti almanacho rubrikoje „Lėvens balsai“.

Tame pat renginyje vyko istoriko *Alydo Totorio knygos „Laičiai. Kaimas prie Žvikės“* sutiktuvės, sutraukusios didžiulį būrį žmonių, gyvenančių Laičiuose ir kilusių iš šio kaimo, bet išsibarsčiusių po visą Lietuvą. Knygos autorius dėkojo visiems žmonėms, kurie pagelbėjo renkant prisiminimus, kaupiant nuotraukų archyvą: žurnalistei Reginai Totorytei-Stundienei už prisiminimus, Vidmantui Jankauskui už knygos apipavidalinimą, Vidai Žilinskienei už redagavimą, Valdos Totorytės-Senvaitienės šeimai ir seseriai Almai Pustovaitienei, padėjusiems važinėti ir rinkti informaciją. Renginį pajavairino Salamiesčio pagrindinės mokyklos folklorinio ansamblio „Vijūnytė“ ragų pūtikai ir Kupiškio kultūros centro folklorinis ansamblis „Kupkėmis“, kuriems vadovauja A. Pustovaitienė. Kupiškio rajono meras Dainius Bardauskas Padėkos raštais už Kupiškio krašto paveldo fiksavimą ir sklaidą apdovanojo V. Jankauską ir A. Totorį.

Lapkričio 21 d. į Kupiškio rajono literatų klubo „Lėvens balsai“ pirmojo kūrybos *almanacho „Prošvaistės“* sutiktuvės susirinko patys literatai, jų pasveikinti su gėlėmis atskubėję artimieji bei literatūrinės kūrybos gerbėjai miestelėnai, svečiai iš Biržų. Kalbėjo leidinio sudarytojos – Kupiškio viešosios bibliotekos direktoriaus pavaduotoja Lina Matiukaitė ir „Lėvens balsų“ klubo pirmininkė Regina Baltrūnienė, redaktorės – Eugenija Katauskienė ir Eugenija Urbonienė. Renginio metu skaityti visų dabar kuriančių 24 literatų eilėraščiai bei proza, perskaityta ir jau į amžinybę iškeliavusiu klubo narių kūrinių. Poeziją pajavairino literatų bičiulis Saulius Balio atliekamos dainos.

KNYGOS APIE RAŠYTOJUS. Rugsėjo 24 d. įvyko knygos *„Aš mėlyna jauna pušis: Vaidoto Spudo dienoraščiai, laiškai, eilės, prisiminimai apie jį“* sutiktuvės, svečiavosi knygą išleidusios leidyklos „Andrena“ vadovė Nijolė Petrošienė, aktorė Gražina Urbonaitė ir poeto našlė Ada Spudienė-Nikontienė. Renginį pradėjo Kupiškio lopšelio-darželio „Obelėlė“ moterų ansamblis, atlikęs K. Kavecko dainą „Susitikt tave norėčiau vėlei“ pagal V. Spudo žodžius. Prisiminimais dalijosi A. Nikontienė. Aktorė G. Urbonaitė, skaitydama V. Spudo dienoraščio ištraukas, tarsi atgaivino poeto praeitį, jaunystę. Prisiminimais pasidalino ir kupiškėnai. Pranas Jankauskas prisiminė Vaidoto tėvą Povilą Spudą, kuris antroje ir trečioje klasėse jam dėstė istorijos pamokas Kupiškio gimnazijoje. Lietuvių kalbos mokytoja Genovaitė Vilčinskienė prisiminė gražų, linksmą vaiką, su kuriuo kartu studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą Vilniaus pedagoginiame institute.

Gruodžio 14 d. Kupiškio viešojoje bibliotekoje rašytoja, Maironio lietuvių literatūros muziejaus direktorė *Aldona Ruseckaitė pristatė savo naują biografinį romaną „Žemaitės paslaptis“*, kuriame atskleidžiami

mūsų literatūros klasikės gyvenimo biografiniai fragmentai, paremti dokumentine medžiaga. Autorė pasakojo, kad knygoje aprašomi paskutinio Žemaitės gyvenimo dešimtmečio, pradedant 1911 m., vaizdai, kai ji pradeda susirašinėti su dvaro ūkvedžiu Konstantinu Petrausku. Tie laišškai atveria ir liudija daugybę dalykų: ne tik aistringus jausmus, meilės istoriją, nerimą bei rūpestį, bet ir gyvenimą Vilniuje bei viešnagę Amerikoje, apie spaudos atgavimą, kultūrinį Vilniaus gyvenimą – spektaklius, parodas, taip pat apie karo pabėgėlius ir jų globą, partijų rietenas. Viena iš romano temų – Žemaitės drąsa gyventi, vidinė laisvė, stebėtinai vitališkumas. Žemaitė ir skarelės – tai dar viena renginio metu akcentuota tema. Iš ekrane demonstruotų nuotraukų tik vienoj – Julija Žymantienė be skarelės. Bibliotekininkė Laimutė Kliopkinienė perskaitė ištrauką iš romano: „...esu išlikusi viena tikra Julijos skarelė...“ A. Ruseckaitė padovanojo bibliotekai keletą knygų, o gausiai susirinkę ir „Žemaitės paslaptį“ nusipirkę kupiškėnai gavo po autografą.

SVEČIUOSE LR SEIMO NARIAI. Balandžio 27 d. viešojoje bibliotekoje pristatyta istoriko, LR Seimo nario *Arvydo Anušausko knyga „KGB. Visiškai slaptai“*. Autorius savo pasakojimą apie KGB vadovus, smogikus, agentus, įvairias veikloje naudotas psichotropines ir kitas spec. priemones, apie tuo laikmečiu pažangią techniką, sekimo būdus iliustravo nuotraukomis ir pavyzdžiais. KGB skyriai veikė visuose rajonuose, Kupiškyje galėjo būti užverbuota apie 60–70 agentų. A. Anušauskas savo naujausią knygą su autografu padovanojo visiems kupiškėnams skaitytojams.

Gegužės 19 d. LR Seimo narys *Egidijus Vareikis pristatė eilėraščių knygą „Atminties draiskalai“*. Kartu su juo atvykęs Rokiškio rajono savivaldybės tarybos narys Algis Kaziulėnas kalbėjo apie kitas E. Vareikio knygas: „Dinozaurėjanti Europa“, „Globalusis futbolas“ bei „Svajonių bendruomenė“. Naujausią knygą „Atminties draiskalai“ pristatė pats autorius. Ji skirta, kaip svečias pasakojo, vyresniajai kartai – tiems, kurie daug ką patyrė ir išgyveno. O kūryba tokia amžiuje, kai atmintis pradeda šlubuoti, virstanti draiskalais. Kuklus, nenorintis savęs vadinti poetu, E. Vareikis skaitė eilėraščius, atsakė į kupiškėnų klausimus.

KITOS KNYGOS. Gegužės 15d. viešojoje bibliotekoje su kupiškėnais susitiko iš Kretingos Mažesniųjų Brolių Ordino Lietuvos Šv. Kazimiero Provincijos Apreiškimo vienuolyno atvykęs pranciškonas vienuolis, kunigas Antanas Grabnickas OFM ir pristatė *Marijos Valtortos knygą „Taip man buvo atskleista evangelija“*. Visus regėjimus M. Valtorta patyrė per septynetą metų ir prirašė 15 000 rankraščių lapų, kurie tapo knygos „Taip man buvo atskleista evangelija“ pagrindu. Užrašyti duomenys knygoje stebina net mokslininkus – daugeliu atvejų jie atitinka tikrovę, jos faktus bei įvykius.

• **Etnografinių regionų metams skirti renginiai**

Informacijos ir kraštotyros skyrius į Nacionalinės bibliotekos savaitės renginių programą įtraukė VB padalinių darbuotojams ir lankytojams skirtą *konkursą „Pažink savo kraštą – pažink Lietuvą“*, kuriame dalyvavo šešių seniūnijų komandos – po 3-4 žmones. Pagal iš anksto paskelbtus konkurso nuostatus reikėjo paruošti ir pristatyti namų darbus: parengti skaitmeninį kraštotyros pasakojimą pasirinkta tema, pristatyti kulinarinį savo krašto patiekalą ir jo receptą, paskaityti 3-5 min. trukmės tarmišką tekstą (nebūtinai kupiškėnišką). Taip pat „Protų mūšyje“ parodyti savo žinias iš gimto krašto istorijos, kultūros ir etnografijos. Atliktas užduotis pagal nuostatuose numatytus kriterijus vertino komisija, kurią sudarė Kupiškio etnografijos muziejaus specialistė Kristina Jokimienė, Kupiškio viešosios bibliotekos direktorė Daiva Bubulienė, jos pavaduotoja Lina Matiukaitė bei Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vedėja Janina Širvinskienė. Noriūnų seniūnijos komanda (bibliotekininkės Irena Gasparonienė ir Vanda Ribokaitė bei jų pagalbininkė, kupiškėnų papročių puoselėtoja Danutė Petrušauskienė) surinko daugiausiai taškų ir tapo konkurso „Pažink savo kraštą – pažink Lietuvą“ nugalėtoja. Visos komandos ir dalyvės buvo apdovanotos Padėkos raštais, dovanėlėmis. Konkursas pagilino VB ir padalinių darbuotojų žinias ne tik apie Kupiškio krašto etninę kultūrą, išskirtinę kupiškėnų tarmę, bet ir paskatino domėtis regionų tradicijomis bei papročiais.

Pastaba: Ir daugiau viešojoje bibliotekoje vykusių renginių buvo įtraukta į Etnografinių regionų metų programą. Tai kraštotyros tematikos leidinių pristatymai, skaitymai „Mano Aukštaitija“, žymiesiems kupiškėnams skirti renginiai. Apie juos – kituose šio skyriaus poskyriuose.

• **Nacionalinė Lietuvos bibliotekų savaitė „Biblioteka: informacija ir žinios – kiekvienam“**

Tradiciniai skaitymai „Mano Aukštaitija“. Gražia tradicija tampa pirmąją Bibliotekų savaitės dieną – balandžio 23 – paskirti gyvojo žodžio skambėjimui bibliotekų erdvėse. Šį kartą, atsiliepiant į Etnografinių regionų metų aktualiją, skaityta savo regiono – Aukštaitijos – poetų kūryba. 12 val. Kupiškio VB darbuotojai lankytojus pasitiko lauke prie bibliotekos, kur ketinta skaityti. Žvarbus vėjas suginė visus šventės dalyvius į salę. Renginį pradėjo Kupiškio vaikų darželio „Obelėlė“ moterų ansamblis „Dainija“, vadovaujamas Laimos Vaidilienės. Pirmąjį eilėraštį – Uršulės Tamošiūnaitės, gyvenusios ir kūrusios Kupiškio krašte XIX a., „Pradžia pavoserio“ – perskaitė Eugenija Urbonienė. Literatų klubo „Lėvens balsai“ nariai, Trečiojo amžiaus universiteto klausytojai, kultūros centro, bibliotekos darbuotojai skaitė savo pasirinktus mėgstamus poetus, literatai dar skaitė ir savo kūrybos eiles. Renginyje skambėjo Pauliaus Širvio, Valdemaro Kukulo, Elenos

Mezginaitės, Zitos Lukošūtės, Jono Balaišio, Antano Mackevičiaus, Alio Balbieriaus ir kitų poetų eilės. Po renginio visi dalyviai vaišinosi žolelių arbata.

NAUJA: Informacijos erdvė bibliotekoje. Bibliotekos Parodų salėje buvo parengta vaizdo informacijos erdvė „Biblioteka: informacija ir žinios – kiekvienam“, kur buvo demonstruojami mokomieji filmukai apie elektroninį katalogą, elektroninę bankininkystę, LESTO paslaugas ir kt. Neturintiems laiko žiūrėti filmukus buvo dalinamos skrajutes „Elektroninio katalogo galimybės“, „Rezervuok knygą internetu“ ir kt. Visą savaitę bibliotekoje veikė rekomendacijų kolona „Patiko man – perskaityk ir tu“ (bibliotekos lankytojai ant lapelių surašė siūlomų perskaityti knygų autorius ir antraštes) bei „Pageidavimų krepšys“, į kurį skaitytojai dėjo lapelius su įvairiais pageidavimais dėl paslaugų ir renginių. Aktyviausius skaitytojus ir bibliotekos bičiulius apdovanojome rašikliais su bibliotekos logotipu.

Balandžio 27 d. pristatyta istoriko, LR Seimo nario *Arvydo Anušausko knyga „KGB. Visiškai slaptai“*. Daugiau žiūrėkite skyrelyje „*Knygų pristatymai ir sutiktuvės*“.

Balandžio 28 d. biblioteka sulaukė mielų svečių – Anykščių A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus poetinių improvizacijų grupės, kuri perteikė poetinius dialogus, perpintus giesmėmis ir dainomis. „*Didi šturmai dūšioj griaudė*“ – taip pavadinta improvizacija, skirta poeto ir vyskupo Antano Baranausko 180-osioms gimimo metinėms. Poetinio spektaklio scenarijaus autorė – muziejininkė Rasa Bražėnaitė, pasakotojo vaidmenį atliko muziejaus direktorius Antanas Verbickas, smuiku grojo Paulius Gaidelis, o pagrindinius – Antano Baranausko, jo bičiulio Klemenso Kairio ir poetės Karolinos Praniauskaitės – vaidmenis atliko kunigai Justas Jasėnas ir Nerijus Papirtis bei mokytoja Rasa Poškvienė. A. Baranausko giesmes giedojo Anykščių kultūros centro etnografinis ansamblis „Valaukis“, vadovaujamas Reginos Stumburienės.

Pirmame bibliotekos aukšte jau antri metai veikia *knygų mainų lentyna „Dalinkimės“* ir yra gana populiarė: knygų tai sumažėja, tai vėl ji pasipildo naujomis, jau skaitytojų iš asmeninių bibliotekų atneštomis. **Skelbtos akcijos:** „Padovanok bibliotekai knygą“, „Savaitė be delspinigių“, „Paremk Kupiškio viešąją biblioteką – paskirk 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio“. Kaip ir kasmet, vyko akcija „Dovana – nemokamas skaitytojo pažymėjimas“, kuria šiemet pasinaudojo 34 skaitytojai.

Bibliotekų savaitės pabaigą vainikavo Kupiškio VB ir padalinių darbuotojų *išvyka pas kolegas – naująją Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešąją biblioteką*. Apie tai skyriuje „XII.3. Profesinės kvalifikacijos kėlimas už bibliotekos ribų“.

● **Projekto „Skulptoriaus Juozo Kėdainio kūryba šiandienos žvilgsniu“ (vadovė L. Matiukaitė) renginiai**

2015 m. buvo minimos Karaliūniškyje (Kupiškio r.) gimusio skulptoriaus, Vilniaus dailės akademijos profesoriaus Juozo Kėdainio (1915-1998) 100-osios gimimo metinės. Kupiškėnams jis brangus dar ir tuo, kad dalį savo palikimo dovanojo gimtajam kraštui: viešosios bibliotekos Meno ir muzikos skaitykloje saugoma skulptoriaus asmeninė biblioteka, nemažai rankraščių (apie 4000 fiz. vnt.), o etnografijos muziejuje – daugiau nei 150 skulptūrų. Lietuvos kultūros tarybos dalinai finansuoto ir kartu su Kupiškio etnografijos muziejumi įgyvendinto projekto tikslas – J. Kėdainio kūrybinio palikimo aktualizavimas ir sklaida, paminint skulptoriaus jubiliejų, didinant profesionalaus meno ir kultūros prieinamumą Kupiškio rajono bendruomenei. Pagrindinės veiklos: edukaciniai užsiėmimai vaikams ir jaunimui, parodos, knygų parengimas ir leidyba.

Edukacinių užsiėmimų ciklas „Nuo eskizo iki skulptūros“ Kupiškio meno mokyklos Dailės skyriaus mokiniams. Rugsėjo 16 d. Meno ir muzikos skaitykloje įvyko edukacinė pamoka „Juozo Kėdainio asmeninė biblioteka“, kurią vedė vyresn. bibliotekininkė Nida Galvanauskienė. Spalio 22 d. užsiėmimo metu dailės mokytojos Rita Laskauskienė ir Rima Kalinkienė pasakojo apie skulptūros gimimo kelią, kartu su mokiniais peržiūrėjo J. Kėdainio rankraštinius dokumentus – nuotraukas, piešinius, eskizų bloknatus. Mokiniai rinkosi iš skulptoriaus užrašų knygelių nupieštus eskizus ir perpiešė juos ant įvairaus formato popieriaus lapų. Lapkričio 3 d. edukacinė pamoka vyko jau etnografijos muziejuje, kur vyr. specialistė Donata Jutkienė atrinko įvairių žanrų ir temų J. Kėdainio kūrinius iš gipso, metalo, medžio, pristatė juos papasakodama apie kiekvieną skulptūrą. Mokiniai apžiūrėjo skulptūras, piešė jų eskizus. O mokykloje pagal pačių nupieštus eskizus kūrė skulptūras, naudojo įvairias medžiagas – molį, keraminę masę, modeliną, papjė mažę techniką. Gruodžio 8 d. VB parodų salėje pristatyta paroda „Nuo eskizo iki skulptūros“, kurioje eksponuoti edukacinių užsiėmimų metu mokinių sukurti darbai – eskizai, piešiniai, skulptūros. Meno ir muzikos skaitykloje gruodžio mėnesį veikė paroda „Kas širdžiai brangu“, kurioje eksponuotos vertingiausios J. Kėdainio asmeninės bibliotekos knygos.

Gruodžio 11 d. Kupiškio etnografijos muziejuje įvyko baigiamasis projekto renginys – jubiliejinės *parodos „Skulptoriaus Juozo Kėdainio kūryba šiandienos žvilgsniu“ ir parodos katalogo pristatymas*. Parodą, kurioje eksponuota daugiau nei 40 skulptūrų ir apie 50 piešinių bei eskizų iš etnografijos muziejaus ir viešosios bibliotekos fondų, pristatė jos kuratorė D. Jutkienė. Skulptorius Daumantas Kučas komentavo filmo „Juozas Kėdainis Karaliūniškyje“ parodytą ištrauką, kalbėjo katalogo sudarytoja L. Matiukaitė ir įvadinio straipsnio autorė dailėtyrininkė, Lietuvos dailės muziejaus specialistė Nijolė Nevčesauskienė. Savo

mokytoją prisiminė buvę skulptoriaus studentai – profesorė Daliutė Ona Matulaitė, profesorius, Lietuvos nacionalinės premijos laureatas Arūnas Sakalauskas, Petras Baronas, kiti skulptoriai, bendravę, dirbę su J. Kėdainiu, Lietuvos dailininkų sąjungos Skulptorių sekcijos pirmininkas Rytas Jonas Belevičius, leidyklos „Artseria“ direktorė Danutė Zovienė. Aktorė Virginija Kochanskytė skaitė J. Kėdainio laiško fragmentus, dainavo Kupiškio kultūros centro moterų duetas – Nidija Sankauskienė ir Sandra Guginienė.

Rajono meras Dainius Bardauskas išreiškė viltį, kad Kupiškyje po kelerių metų veiks galerija, kurioje bus nuolat eksponuojami Kazio Šimonio, Juozo Kėdainio ir kitų kupiškėnų dailininkų darbai, o miesto aikštėje stovės paminklas žymiausiajam kupiškėnui Laurynui Stuokai-Gucevičiui, apie kurį svajojo ir kurio projektą sukūrė J. Kėdainis. Visi renginio dalyviai kaip dovaną išsinešė po jubiliejinės parodos katalogą. Apie projektą skaitykite ir skyriuose „VIII.1. Dalyvavimas projektuose, programose“ ir „IX.1. Leidiniai“.

• *Kiti žymiesiems kupiškėnams skirti renginiai*

Gegužės 22 d. Kupiškio VB vyko *poezijos skaitymai „O tu imk ir parašyk...“*, skirti poetės Bronės Valinskaitės jubiliejui paminėti. Ji yra išleidusi poezijos knygelę „Vakarėjantis laikas“, eilėraščius ir miniatiūras spausdina rajoninė spauda. Su poetės biografija supažindino ir ją gimtadienio proga pasveikino Informacijos ir kraštotyros skyriaus vedėja Danutė Baronienė. Eugenija Katauskienė apžvelgė jos kūrybą, linkėjo sveikatos ir naujų posmų. Kolegės iš Trečiojo amžiaus universiteto skaitė B. Valinskaitės poeziją.

Liepos 27 d. Skapiškyje surengtas istorijos mokslų daktarės *Aldonos Vasiliauskienės 70 metų jubiliejaus paminėjimas*, kuriame dalyvavo svečiai ne tik iš Lietuvos, bet ir iš Ukrainos. Skapiškio kultūros namuose buvo eksponuojama nuotraukų paroda apie jos mokslinę veiklą, kurią parengė ir pristatė Kupiškio VB Informacijos ir kraštotyros skyriaus vyresn. bibliografe Jolita Pipynienė.

Konferencija „Tarnavau Dievui ir žmonėms“, skirta monsinjoro, ilgamečio Kupiškio dekaną Klemenso Gutausko (1915 11 28–2002 08 19) 100-osioms metinėms paminėti, prasidėjo lapkričio 27 dieną šv. mišiomis Kupiškio Kristaus Žengimo į dangų bažnyčioje. Šv. Mišias aukojo ir konferencijos dalyvius bei svečius sveikino JE vyskupas emeritas Jonas Kauneckas. Taip pat mišias koncelebravo Kupiškio dekanas kun. Mindaugas Kučinskas, kiti kunigai svečiai. Bažnyčios šventoriuje, ant kapo, kur palaidotas monsinjoras K. Gutauskas, buvo padėta gėlių ir uždegtos žvakės. Konferencija tęsėsi Viešosios bibliotekos Didžiojoje salėje. Renginio moderatorė, VB direktorė Daiva Bubulienė apžvelgė monsinjoro K. Gutausko biografiją, sveikinimo žodį tarė Kupiškio rajono savivaldybės meras Dainius Bardauskas. Pranešimus skaitė Informacijos ir kraštotyros skyriaus vedėja Danutė Baronienė („Monsinjoro Klemenso Gutausko palikimas Kupiškio rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje“), istorikė dr. Aldona Vasiliauskienė („Monsinjas Klemensas – lyrinės sielos bičiulis“), Skapiškio pagrindinės mokyklos mokytoja Nijolė Bagdonavičienė („Dvasios šviesos ir šventumo beribiškumas gyvenime ir knygoje“). Trumpam buvo sugrįžta į 2000-sius metus: filmuota medžiaga apie garbųjį monsinjorą leido dar kartą pabūti visiems kartu.

• *„Knygų Kalėdų“ akcijos renginiai*

Gruodžio 1 d. Kupiškio VB vyko *Knygų mugė*, kurioje dalyvavo vienas didžiausių internetinių knygynų Lietuvoje www.patogupirkti.lt. Nuolatinė viešosios bibliotekos knygų tiekėja UAB „Patogu pirkti“ pristatė didelį asortimentą įvairiausių mažųjų leidyklų leidinių šventinėmis kainomis. Kupiškėnai į mugę rinkosi nedrąsiai, tačiau atėję įsigijo knygų ne tik sau, bet ir padovanojo bibliotekai.

• *Meno parodų pristatymai*

Vasario 5 d. VB Parodų salėje pristatyta jau tradicinė 13-oji *meno darbų paroda „Kūrybos erdvės 2015“*. Šių metų parodos tema „Laimė kurti“. 14 autorių parodoje eksponavo daugiau nei 40 darbų. Dominavo tapyba, bet buvo ir kita technika sukurtų darbų. Parodos atidaryme dalyvavę Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir švietimo skyriaus vedėjas Rimantas Jocius ir vyresn. specialistė Irena Mockuviene linkėjo autoriams kūrybinės sėkmės ir niekada neišsenkančių minčių, išreiškė viltį, kad tradicinė paroda bus organizuojama ir ateityje. Grojo Kupiškio meno mokyklos pučiamųjų trio, fortepijoninis ansamblis ir fleitų trio (mokytojai Vytautas Muliarčikas, Rita Stankevičienė ir Irma Paurienė).

Kovo 19 d. atidaryta panevėžiečio fotomenininko *Liongino Skrebės darbų paroda „Laikas visagalis“*. Autorius pasakojo, kad fotografuoti pradėjo 1958 m. Pirmose fotografijose atsispindėjo gražūs Lėvens vaizdai, namų aplinka, darbymečiai kolūkyje. Brandžiausias jo kūrybos laikotarpis buvęs tada, kai dirbo Panevėžio jaunųjų technikų stoties direktoriumi. Dabar L. Skrebės mėgstamiausios fotografijų temos – gamta ir vaikai. Svečiui linkėta surengti fotografijų parodą apie Kupiškį ir jo žmones, o jis atsidėkodamas padovanojo Kupiškio viešajai bibliotekai vieną savo fotografiją.

Liepos 11-tą, pirmąją devintojo tarptautinio folkloro festivalio „Lingaudala“ dieną, viešoji biblioteka pakvietė į jaunų fotomenininkų kupiškėnų *Igno Medelinsko ir Beno Navanglausko fotografijų parodos „Autoportretai“* atidarymą. Vilniaus dizaino kolegiją baigę autoriai darbus eksponavo kiek neįprastai. I.

Medelinskas didžiulio formato nuotraukas, kuriose įamžinti save paveiksluojantys žmonės, t. y. darantys asmenukes, priklijavo ant bibliotekos pastato lauko sienos. B. Navanglauskas projektas „Vienas žmogus – vienas kadras“ buvo pristatytas parodų salėje. Ant baltos paklodės prisegti mažo formato žmonių portretai, tiksliau 60 nuotraukų negatyvų, kuriuos reikia žiūrėti pasitelkus išmaniojo telefono ar planšetinio kompiuterio fotokameros efektų funkciją „negative“ – ji parodo tikrąjį fotografijos vaizdą. Fotografas sakė, kad dažnai apie žmogų susikuriame išankstinę nuomonę, labai dažnai – negatyvią, todėl reikia skirti pastangų ir laiko pažinti kiekvieną sutiktąjį. Parodos atidarymo metu gitara grojo ir dainavo Kupiškio L. Stuokos-Gucevičiaus gimnazijos abiturientė Akvilė Čemerytė.

• *Klubo „Civitas“ diskusijos*

Kurį laiką Pilietinės visuomenės instituto inicijuojamos diskusijos nebebuvo organizuojamos, todėl džiaugiamės, kad 2015 m. jos vėl atsinaujino ir sulaukė nemažo kupiškėnų dėmesio.

Sausio 16 d. įvyko diskusija su humanitarinių mokslų daktare, Lietuvos literatūros ir tautosakos instituto vyresn. mokslinė bendradarbe Solveiga Daugirdaite, kurios metu gvildenta tema *„Ar seniau literatūra buvo geresnė?“* Lektorė kalbėjo apie vadinamąjį literatūros kanoną (geriausių knygų sąrašą), kuris vienu nuomone yra pastovus, kitų – galintis kisti. Pasirenkant literatūrą, vertėtų pasidomėti rašytojams teikiamomis premijomis, nes jos išlieka literatūrinės kokybės rodikliu. Kalbėta apie knygų reklamą ir madas, atsakyta į diskusijos dalyvių klausimus, rekomenduota pasidomėti kai kurių autorių kūryba.

Kovo 5 d. bibliotekoje apsilankė Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto docentė, humanitarinių mokslų daktarė, filosofė, kultūros tyrinėtoja Nerija Putnaitė, leidyklos „Naujasis židinys -Aidai“ darbuotojas Laurynas Peluritis ir Pilietinės visuomenės instituto „Civitas“ projektų vadovė Akvilė Kazlauskaitė. Susitikimo tema *„Kokie europiečiai yra lietuviai?“* L. Peluritis pristatė 2014 m. „Naujojo židinio-Aidų“ išleistą N. Putnaitės knygą „Trys lietuviškosios Europos: tauta, Europa, ES dabartinėje tapatybėje“. Ši knyga pasirodė praėjus dešimtmečiui nuo Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą ir kelia aktualius klausimus: kas kliudo mums jaustis visaverčiais europiečiais, kodėl europietiškas išgyvenamas kaip priedas prie lietuviškumo. Diskusijos metu paliesti ir tokie klausimai: kalbos ryšys su europietišku, žemės pardavimas užsieniečiams, lietuviškas temperamentas.

Gegužės 20 d. buvo kalbama tema *„Knygos ir kelionės arba keturių sienų klaustrofobija“*. Dalyvavo publicistas, portalą www.bernardinai.lt vyr. redaktorius pavaduotojas Donatas Puslys. Diskusijos metu įvardinta kelionės samprata, kalbėta apie knygą pasaulyje ir pasaulyje knygoje. Svečias tvirtino, kad kelionė tampa bereikšme, jei jos nenukeliauji ir dvasiškai. „Knyga atveria pasaulį“, – teigė lektorius, savo kalbėjimu paliudijęs skaitymo reikšmę ir naudą.

Lapkričio 19 d. su gausiai susirinkusiais kupiškėnais susitiko *docentė dr. Aušra Maldeikienė* – ekonomistė, politikė, publicistė, ekonomikos vadovėlių autorė. Pokalbio tema *„Ar verta aklai tikėti ekonomikos ekspertais?“* A. Maldeikienė drąsiai ir įtaigiai pasakojo įvairias situacijas, susijusias su Lietuvos ekonomika, nedarbu, emigracija, netinkamai veikiančia mokesčių sistema, pensijomis. Ji visiems patarė keisti situaciją nuo savęs – neleisti lipti ant galvos, nesiekti nerealių dalykų ir suprasti, kad rojaus žemėje niekada nebus.

2015 metų „Civito“ renginių ciklą užbaigė gruodžio 9 d. įvykęs susitikimas su kunigu pranciškonu, katalikų radijo „Mažosios studijos“ bendradarbiu, *publicistu Arūnu Peškaičiu*, kurio pokalbio tema buvo *„Ką tikėjimas reiškia šiandien“*. Pasak A. Peškaičio, tikėjimas – tai visų pirma gydymas. Mums šiandien irgi reikia gydymo, nes visi esame šiek tiek apsėsti noro turėti ar būti tobulai sveiki. Kunigas pastebėjo, kad devalvuotos tokios sąvokos kaip tolerancija, viltis, o labiausiai ir skaudžiausiai nuvertintas žodis „meilė“. Krikščioniškas tikėjimas – tai pirmiausia dovana, turinti savo turinį. Gavę dovaną, ją išvyniojame, t. y. priimame. Gyventi krikščioniškai nėra labai paprasta.

• *Kiti renginiai*

JAU TRADICIJA TAPUSI šventė „Poezijos pavasario aidai Kupiškyje“. Didžiojo kasmetinio „Poezijos pavasario“ paukštė jau kuris laikas nebeužsuka į Kupiškį, todėl birželio 6-osios popietę poetinio žodžio mėgėjams, gausiai susirinkusiems į Palėvenėlės bažnyčią, buvo tikra atgaiva pabuvoti renginyje, „poezijos atlaisdais“ pavadintam. Į renginį atvyko, be Kupiškio literatų, ir plunksnos bičiuliai kaimynai: uteniškiai, biržiečiai, pasvaliečiai, panevėžiečiai, rokiškėnai, svėdasiškiai. Sveikinimo žodį tarė šios bažnyčios klebonas, klubo „Lėvens balsai“ narys Justas Jasėnas ir kraštiečių žurnalistas, rašytojas iš Vilniaus Antanas Kubilius. Klausytojai ir svečiams, ir saviškiams, skaitysiems savo kūrybą, negailėjo plojimų, o poezijos posmus pajvairino muzikiniai kūriniai, kuriuos atliko pelėvenėlietės Žaneta Žeimytė ir Jovita Cibulskaitė. Bibliotekininkė Onutė Kručienė papasakojo apie šios bažnyčios, statytos 1803 m., istoriją, surankiotą iš įvairiausių rašytinių šaltinių ir iš seniausių žmonių atsiminimų. Literatams už gražią šventę dėkojo Palėvenėlės bendruomenės atstovai. Renginį vedė Kupiškio VB direktorės pavaduotoja L. Matiukaitė.

NAUJA. „Biblioteka gyvai“. Liepos 12 d. mieste vykusiam folkloro festivalyje „Lingaudala“ įvairias savo veiklas žaismingai ir patraukliai pristatė ir Kupiškio viešoji biblioteka. Palapinėje „Biblioteka gyvai“, įsikūrusioje centrinėje miesto gatvėje, užsiėmimų rado ir jauni, ir vyresni, taip pat šeimos su vaikais. Visą dieną buvo siūloma dalyvauti knygų mainuose, etnosmiginio žaidime, linksmajame boulinge, lankstyti lėktuvėlius ir konstruoti vėjo malūnėlius, piešti užrištomis akimis. Dvi Knygų fejos šventės dalyviams ir svečiams dalijo informacinę medžiagą, fotografavosi su praeiviais, kvietė užsukti į palapinę arba į biblioteką – ten pažiūrėti dokumentinių filmų, sudėti dėlionę „Kupiškis“. Skaitytojų aptarnavimo skyriaus darbuotojos pristatė elektronines skaitykles, dalijo skrajutes apie elektronines bibliotekos paslaugas, mokė praktinių dalykų – kaip rezervuoti knygą, pratęsti knygos grąžinimo terminą ir kt.

Užsiėmimai TAU literatūros fakulteto klausytojams. Viešoji biblioteka prisideda prie neformaliojo švietimo veiklos bendradarbiaudama su Trečiojo amžiaus universiteto Kupiškio skyriumi. Bibliotekoje vyksta šio universiteto literatūros fakulteto užsiėmimai. Sausio 8 d. nagrinėta Antano Baranausko, vasario 19 d. – Algimanto Baltakio, Justino Marcinkevičiaus gyvenimas ir kūryba. Gruodžio 3 d. surengta muzikinė popietė, skirta Sergejui Jeseninui. Muzikos ir meno skaityklos vyr. bibliotekininkė Nida Galvanauskienė parėmė šiem užsiėmimams literatūros bei muzikos įrašų.

BIBLIOTEKOSE – PIRMĄ KARTĄ. Vasario 21 d., tarptautinę gimtosios kalbos dieną, Kupiškio VB ir Adomynės, Alizavos, Juodpėnų, Naivių, Noriūnų, Palėvenėlės, Rudilių, Subačiaus, Šimonių ir Virbališkių padaliniuose buvo rašomas *Nacionalinis diktantas*. Tai tarptautinis suaugusiųjų ir moksleivių raštingumą skatinantis konkursas, rengiamas nuo 2005-ųjų metų, kurio tikslas – paskatinti žmones didžiuotis unikalia lietuvių kalba, kalbėti ir rašyti ja taisyklingai. Diktanto organizatorius – VšĮ Pilietinės minties institutas. Nacionalinis diktantas buvo transliuojamas per LRT Radiją 11 val. Diktantą pagal Lauros Sintijos Černiauskaitės tekstą „Pokalbis“ rašė ir skaitytojų aptarnavimo skyriaus vedėja J. Širvinskienė. Iš viso Kupiškio rajone diktantą rašė net 75 dalyviai, iš jų bibliotekose – 48.

2. Padalinių žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems

• Regionų etnografiniams metams skirti renginiai

Spalio 9 d. Noriūnuose vyko įdomi ir turininga popietė „Spalvingoji etnografinė Lietuva“, į kurią pakvietė Kupiškio VB Noriūnų padalinys. Renginio tikslas – pristatyti visus penkis Lietuvos regionus, susipažinti su jų savitumu, tarmių, gyvenamos ir etnokultūrinio paveldo margumu. Tai padaryti Irenai Gasparonienei padėjo kolegės iš kitų padalinių bei bendruomenės nariai. Klaipėdos kraštą, pati sukūrusi filmuką iš vaizdo medžiagos bei informacijos, surinktos interneto platybėse, pristatė Skapiškio KP vyresn. bibliotekininkė Roma Bugailiškienė, Žemaitijos regioną – Šepetos KP vyresn. bibliotekininkė Neringa Paukštienė, pranešime trumpai apžvelgusi tarmę, tautinį kostiumą, trobesius ir jų puošybos elementus, Noriūnuose jau daug metų gyvenanti išeivė iš Žemaitijos Z. Norinkevičienė žemaitiškai pasakojo apie save. Aukštaitijos regioną gražia kupiškėniška tarme pristatė Danutė Petrušauskienė iš Mutkūnų kaimo, o Dzūkiją – bibliotekininkės Rita Liogienė (Juodpėnų KP) ir Milda Levickienė (Naivių KP) bei joms talkinusi tikra dzūkė Jadvyga Pajuodienė. Suvalkijos regionui atstovavo Kupiškio L. Stuokos-Gucevičiaus gimnazijos mokinys G. Juozėnas. Surengta viktorina, kurios dalyviai atsakinėjo į klausimus, susijusius su regionais. Renginys baigėsi kiekvienam regionui būdingų valgių degustacija ir bendravimu prie vaišių stalo.

Subačiaus bibliotekoje pristatytas istorijos ir kultūros almanachas „Kupiškis 2014“, dvi popietės buvo skirtos žymių subatėnų atminimui – tai ilgamečio miestelio gydytojo Petro Černiausko 110-osioms gimimo metinėms ir archeologo Povilo Tebelškio 65-osioms gimimo metinėms. Lukonių biblioteka ir kaimo bendruomenė rengė popietę „Ot tai buvo vesėlios – kupiškėniškos“ ir miškininko, profesoriaus Stasio Karazijos jubiliejaus paminėjimą „Terpeikių žemės išaugintas ąžuolas“. Alizavos biblioteka kartu su laisvalaikio centru, parapija ir miestelio bendruomene organizavo didžiausią metų šventę – Žolinę, taip pat popietę „Velykų margučio paslaptis“.

Organizuotos popietės: Noriūnuose – „Gimtoji kalba – žmogaus garbė“, Palėvenėlėje – „Jūsų metai – mūsų turtas“ ir „Kai sužimba Advento žvakelė“, Šepetoje – „Švenčių belaukiant“, Virbališkiuose – „Kupiškėnų senybas teisyba“. Naiviuose vyko edukacinis užsiėmimas „Margutis su tradicijomis“, Salamiestyje – akcija „Kalėdų džiaugsmas Tau ir man“. Skapiškio ir Laičių padaliniai dalyvavo seniūnijos organizuotoje Užgavėnių šventėje, Adomynės padalinys – Advento popietėje.

Adomynės, Juodpėnų, Rudilių, Alizavos, Naivių, Virbališkių ir kiti padaliniai organizavo tradicinius Bibliotekų savaitės skaitymus, kuriuose skambėjo ir kupiškėnų tarme sukurti tekstai. Skapiškyje vyko kupiškėnų tarme parašytos Eugenijos Urbonienės knygos „Užupeckio paveikslaliai“ pristatymas, Šimonyse – viktorina „Ar pažįsti Šimonių kraštą?“. Naivių biblioteka talkino organizuojant Naivių kaimo jubiliejaus (460-mečio) šventę – parengė kilnojamąją parodą „Iš praeities staiga prisiminimai...“, Salamiesčio biblioteka – jau tradicine tapusią šventę „Atkelkim svečiam vartelius“.

Subačiaus miesto padalinys organizavo bibliotekos įkūrimo 75-mečio šventę, į kurią susirinko kolegos iš kitų rajono bibliotekų, didelis būrys subatėnų, bibliotekos globėjas Audrius Daukša. Šventės dalyviai buvo pakviesti pažiūrėti 2010-2014 m. bibliotekos veiklos nuotraukų koliažą, prisiminti įdomiausius renginius. Geriausiems bibliotekos skaitytojams, bičiuliams, rėmėjams įteiktos padėkos. Bibliotekininkės Inga Dovydenienė ir Audronė Bukienė su režisiere Violeta Mičiulienė suvaidino keletą epizodų iš bibliotekos gyvenimo. O paskui buvo daug sveikinimų ir linkėjimų, bendravimas prie gimtadienio torto.

Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės inicijuotai jau penktajai Knygų Kalėdų akcijai buvo skirta keletas renginių. Į labai originalios Knygų Kalėdų eglutės įžiebimo šventę buvo pakviestos Lionės Anikevičienės bei Aldonos ir Antano Jatuzių šeimos, kuriose globojama iš viso 10 vaikų. Organizuota garsinių skaitymų, kurių tema savanorystė, patriotiškumas ir laisvė, popietė. Jos garbingiausias svečias buvo Lietuvos kariuomenės savanorių draugijos pirmininkas Dainius Gudelis. Su bibliotekai skirtomis dovanomis – knygomis – subatėnai skubėjo į popietę „Netikėta staigmena“. Šiaurės šalių bibliotekų savaitės metu lankytojai buvo pakviesti į garsinius skaitymus „Sutemų valanda“.

Nacionalinės bibliotekų savaitės metu vykusį popietę „Patirtis ir išmintis – ateinančioms kartoms“ buvo skirta Medicinos darbuotojų diena paminėti, buvusiems ir dabar dirbantiems Subačiaus medikams pagerbti. Kupiškio rajono policijos komisariatas, su kuriuo bendradarbiauja biblioteka, tęsė prevencinę programą „STOP smurtui artimoje aplinkoje“. Šios programos specialistų komanda susitiko su Subačiaus bendruomenės, gimnazijos atstovais, bibliotekos lankytojais.

Adomynės padalinys talkino kaimo bendruomenei ir laisvalaikio centrui organizuojant Laisvės gynėjų diena skirtą popietę „Atmintis gyva, nes liudija“ ir tradicinį „Poezijos pavasarėlį“, kuris vyksta Adomynės dvaro verandoje kiekvienų metų gegužę.

Alizavoje – BIBLIOTEKOS 75-mečio JUBILIEJUS. Į jį su dovanomis atvyko svečiai – Kupiškio rajono meras Dainius Bardauskas, savivaldybės tarybos narys Zigmantas Aleksandravičius, bendradarbės iš kitų rajono bibliotekų ir alizaviečiai. Vyresn. bibliotekininkė Laimutė Dešrienė trumpai apžvelgė bibliotekos 75 metų kelią ir įteikė padėkas aktyviausiems skaitytojams. Renginį pajvairino Kupiškio kultūros centro Alizavos padalinio moterų ansamblis „Saulėgrąža“ ir mergaičių šokių grupė „Svaja“, o užbaigė „ReBus“ teatro spektaklis pagal Pauliaus Širvio eiles „Velnioniškai vienas“.

Jau tapo gražia tradicija paminėti profesines šventes – vyko disputas „Ar lengva priimti socialinio darbuotojo pagalbą?“ Organizuotas parodos „Pamirštas ir vėl prisimintas malonumas“, kurioje eksponuoti Danutės Ribokienės ir Reginos Žeimienės rankdarbiai, pristatymas.

Antašavos padalinys kartu su kaimo bendruomene organizavo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 25-mečiui skirtą renginį „Dovana Lietuvai“.

Juodpėnų padalinys Nacionalinės bibliotekų savaitės metu tęsė skaitymų netradicinėse erdvėse tradiciją. Šių metų skaitymų tema – vanduo, jie vyko prie kaime esančios užtvankos. Vyko ir Pauliaus Širvio 75-mečiui skirti skaitymai „Pavakarojimas su poezija“, kurių metu skambėjo ne tik klasiko eilės, bet ir juodpėniečių Giedrės Murnikovienės ir Bronės Tručilauskienės eilėraščiai. Reikšmingas metų renginys – Juodpėnų bendruomenės 10-mečio šventė, prie kurios sukūrimo prisidėjo ir biblioteka – organizavo daile studijuojančios E. Vilimaitės darbų parodą ir jos pristatymą.

Lukonių padalinio bibliotekininkė kvietė į diskusiją sveikatos tema „Ką mes žinome apie žaliąjį stebukladarį alijošį?“, kurioje dalyvavo UAB „Forever living products Baltics“ atstovė Laima Gokienė.

Naivių padalinyje pristatytos geriausios metų knygos „Ji pati geriausia“, organizuoti skaitymai netradicinėje erdvėje „Mano vaikystės knyga“. Bibliotekininkė Rita Liogienė kartu su kultūros darbuotoja naiviečius kvietė į popietę „Bulvę lupe, bulvę visą“, kurios metu ne tik kalbėta apie bulves, bet ir ragauta jų patiekalų, suvaidintas vaizdelis „Iš daržovių gyvenimo“.

Noriūnų padalinys organizavo susitikimus su rašytoju, romano „KGB vaikai“ autoriumi Justinu Žilinsku ir kupiškėne poete Vida Palioniene, popietę „Renkame populiariausią 2014 metų knygą“.

Palėvenėlėje pokalbio „Koks jis Romualdas Granauskas?“ metu diskutuota apie Metų knygos rinkimus, kalbėta apie šio rašytojo romaną „Trečias gyvenimas“. Pristatyta Linos Meškeliienės paroda „Rankdarbiai – su meile ir nuoširdumu“. Bibliotekininkė Ona Kručienė talkino Kupiškio VB ir literatų klubui „Lėvens balsai“ organizuojant Palėvenėlėje vykusią šventę „Poezijos pavasario aidai Kupiškyje“.

Salamiesčio padalinyje birželio 15 d. vyko akcija „Prisiminkim Okupacijos ir genocido dieną – Duoną“ – lankytojai buvo vaišinami namine duona, namo parsinešė V. Kalvaičio eilėraščių „Odė duonai“. Gruodžio mėnesį drauge su skaitytojais dalyvauta Salamiesčio pagrindinės mokyklos vykdytame projekte „Kalėdų džiaugsmas Tau ir man“ – gaminti rankų darbo žaisliukai, kuriais buvo papuošta mokyklos eglutė.

Skapiškio padalinyje pristatyta nauja skapiškietės literatės Aldonos Lavickienės knyga „Kodėl gi ne“, vyko edukaciniai užsiėmimai „Atliekoms – naujas gyvenimas“, kurių metu buvo mokoma, kaip iš senų žurnalų nusipinti įvairias dėžutes. Bibliotekininkė prisidėjo prie Šv. Lauryno atleidų ir daktarės Aldonos Vasiliauskienės 70-mečio šventės organizavimo.

JUBILIEJUS. Gruodžio 15 d. po remonto atsinaujinusi ir pagražėjusi Skapiškio biblioteka sukvietė savo lankytojus, buvusius darbuotojus, kolegas iš kitų bibliotekų, bičiulius į 75-mečio šventę „Puslapių iš bibliotekos istorijos“. Bibliotekininkė Roma Bugailiškienė bibliotekos istorijos apžvalgą iliustravo nuotraukomis, padėkas įteikė aktyviausiems bibliotekos skaitytojams ir rėmėjams, prisiminimais dalinosi buvusios darbuotojos Stanislava Mažeikytė, Marija Gabnienė, Jolita Pipynienė. Skapiškio pagrindinės mokyklos lėlių teatras „Pinokis“ parodė spektakliuką pagal K. Borutos apsakymą „Kačių ir pelių kelionė į vestuves“. Gražios sukakties proga sveikino Skapiškio seniūnas Valdas Juškevičius, Skapiškio pagrindinės mokyklos direktorė Birutė Zaborskienė, Kupiškio VB direktorė Daiva Bubulienė ir padalinių darbuotojos. Už ilgametį bendradarbiavimą dėkojo ir muzikinį sveikinimą dovanojo Skapiškio kultūros namų darbuotojai.

Šepetos padalinyje minint Poezijos dieną vyko popietė „Iš širdies į širdį“, kartu su Lietuvos ūkininkų draugijos Šepetos skyriumi „Skalsas“ organizuota popietė „Tas rankų švelnumas“ buvo skirta Motinos dienai.

Virbališkių padalinyje organizavo Knygnešio dienas skirtą popietę „Knygnešiai – tarsi dūšios be vietų“, poezijos ir muzikos vakarą „Baltas žiemos ilgesys“, kuriame dalyvavo klubo „Lėvens balsai“ literatė Eugenija Katauskienė ir Šepetos laisvalaikio centro moterų ansamblis su vadove Vaiva Mališauskiene. Tarptautinei šeimos dienai skirtame renginyje „Iš širdies į širdį“ parodytas Noriūnų laisvalaikio centro spektaklis „Užupečio paveikslėliai“ pagal to paties pavadinimo E. Urbonienės knygą. Artėjant Kalėdoms bibliotekininkės Lidija Mačiulienė ir Laima Čejauskienė pakvietė virbališkietes į kūrybines dirbtuves „Belaukiant švenčių“, kurių metu floristė Vilma Jokubonienė mokino kurti įvairias floristines kompozicijas.

3. Dokumentų parodos VB ir padaliniuose

Bibliotekose eksponuojamas parodas galima suskirstyti į keletą grupių: 1) personalinės, skirtos rašytojų, ir kitų žymių žmonių jubiliejams; 2) teminės, skirtos valstybinėms ir kalendorinėms šventėms, Etnografinių regionų metams, negrožinės literatūros sklaidai; 3) kraštotyrinės. Pagal formą – tradicinės ir virtualios, pagal dokumentų rūšis – spaudinių, rankraščių ir kūrybinių darbų.

• **Viešojoje bibliotekoje** veikė 21 suaugusiems skirta spaudinių paroda. Eksponuotos spaudinių parodos, skirtos rašytojų jubiliejams: „Šiurkštaus žodžio kalbėjimas“ (S. Parulskiui – 50 m.), „Skaidrus poezijos pasaulis“ (R. Keturakiui – 80 m.), „Fizikas ir rašytojas“ (K. Almenui – 80 m.), „Diplomatas ir rašytojas Jurgis Savickis“, „Prozos baruose“ (R. Klimui – 70 m.), „Metų knyga 2015“ (5 prozininkų ir 5 poetų kūryba). Meno ir muzikos skaitykloje veikė spaudinių, fotografijų ir kitų dokumentų parodos įvairiomis meno temomis. Kraštiečio skulptoriaus J. Kėdainio 100-mečiui skirta paroda „Kas širdžiai brangu“, kitos parodos: „Lietuvių tautiniai rūbai“, „Ką akys pamato, tą rankos padaro“ (apie rankdarbius), „Fantastinis vizijų ir garsų pasaulis“ (M. K. Čiurlioniui – 140 m.), „Didysis Mikelandželas“ ir kt. Periodikos skaitykloje parengta paroda „2014 metų Nacionalinės premijos laureatai“ bei ilgiau veikusi, nuolat pildyta naujais leidiniais paroda „Lietuvos etnografiniai regionai“.

Nemažo lankytojų dėmesio susilaukė Periodikos skaitykloje veikusios kraštotyros tematikos parodos: „Vaikystės prisiminimai kūryboje“ (A. Baltrūnui – 90 m.), „Poetė nuo Pyvesos“ (B. Valinskaitei – 60 m.), „Kunigystės keliai Kupiškyje“ (K. Gutauskui – 100 m.), „Kupiškėnų poetų lobiai“, „Gyvenimas mokslui ir žmonėms“ (A. Vasiliauskienei – 70 m.).

Parengtos 2 kilnojamos dokumentinių fotografijų parodos, kurios buvo eksponuojamos ne viešosios bibliotekos erdvėse: „UAB „Kupiškio komunalininkas 1965-2015 m.“ veikė Kupiškio kultūros centre ir UAB „Kupiškio komunalininkas“ pastato fojė, „Gyvenimas mokslui ir žmonėms“ (A. Vasiliauskienei – 70 m.) – Skapiškio padalinyje, Vilniaus Tautinių bendrijų namuose ir Zarasų VB Antalieptės padalinyje.

• **Padaliniai** paruošė vidutiniškai po 14-15 spaudinių ir kitų dokumentų parodų: vienos bibliotekose jų būta po 18-39 (Subačiuje, Rudiliuose, Šepetoje, Naiviuose, Salamiestyje), kitose – po 5-9 (Antašavoje, Palėvenėlėje, Šimonyse). Parodos buvo skirtos valstybinėms šventėms (Lietuvos valstybės atkūrimo diena, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 25-mečiui, Laisvės gynėjų diena), kalendorinėms šventėms, Lietuvos nacionalinei bibliotekų savaitei, kitoms atmintinoms dienoms.

Paminėtinos Etnografinių regionų metams skirtos parodos: „Bugailiškių kaimo mokykla“ (Adomynės KP), „Laukiant Šv. Kalėdų“ (Adomynės KP), „Kupiškėnai geri žmonas, jų tiesūs kelaliai...“ (Lukonių KP), „Lietuvių duona. Papročiai ir tradicijos“ (Palėvenėlės KP), „Ką dėsime ant Kalėdų stalo“ (Salamiesčio KP), „Užgavėnių kaukės“ (Šepetos KP), „Saulė šviečia, gamta bunda, tai Velykos atidunda“ ir „Iš amžių gilumos“ (Virbališkių KP) ir kt.

Nemažai parodų buvo skirta įžymių rašytojų, kultūros ir visuomenės veikėjų jubiliejams, jų kūrybos bei veiklos sklaidai. Taip paminėtos gimimo sukaktys: Alės Rūtos – 100 m., A. Baltakio – 85 m., A. Baranausko – 180 m., M. K. Čiurlionio – 140 m., V. Daujotytės – 70 m., A. Drilingos – 80 m., S. Jesenino – 120 m., T. Mano – 140 m., J. Marcinkevičiaus – 85 m., K. Oginskio – 250 m., S. Parulskio – 50 m., S. Šaltenio – 70 m., P. Širvio – 95 m., M. Tveno – 180 m., Žemaitės – 170 m. ir kt.

4. Kūrybinių darbų ir meno parodos VB ir padaliniuose

• **Viešosios bibliotekos Parodų salėje** eksponuotos 8 kūrybinių darbų ir meno parodos – tai profesionalių dailininkų ir fotografų, tautodailininkų, meno mėgėjų, mokinių darbų ekspozicijos. Visą sausio mėnesį veikė Naujųjų metų išvakarėse atidaryta Rimos Kalinkienės jubiliejinė paroda „Pusė kelio tarp spalvotų minčių“, Vasarą tradiciškai eksponuoti „Kupiškio meno mokyklos Dailės skyriaus mokinių kūrybiniai darbai“, rugsėjo mėnesį – Subačiaus gimnazijos mokinių „Tapybinės improvizacijos“, lapkričio mėnesį – dailininkės Sigutės Ach darbų kilnojamoji paroda „Dideli ir maži, nerimti“. Apie kitas meno darbų parodas ir jų atidarymus skyriuje „V.1. Kupiškio viešosios bibliotekos žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems“.

• **Padaliniuose.** Subačiuje eksponuota moterų klubo „O vakarai ilgi“ narių monotipijų paroda „Spalvotas pasaulis“, Adomynėje – „Laukiant šv. Kalėdų (O. Jėckienės atvirukai, karpytos ir nertos snaigės), „Juodpėnuose – E. Vilimaitės „Eskizai“, Naiviuose – „Grožį kuriame pačios“, Noriūnuose – V. Šimkaus fotografijos, J. Karnišovaitės karpiniai „Prievertstės“, Šepetoje – J. Grigalionio medžio darbai ir kt.

GERA PRAKTIKA – skolinis kūrybinių darbų parodas iš viešosios bibliotekos ir kitų padalinių.

Kupiškio VB darbuotojų parengta E. Urbonienės knygos „Užupečio paveikslaliai“ iliustracijų kilnojamoji paroda veikė Virbališkių padalinyje, Kupiškio meno mokyklos mokinių kūrybiniai darbai – Noriūnų padalinyje. Alizavoje eksponuota Palėvenėlės moterų rankdarbių paroda „Pamirštas ir vėl prisimintas malonumas“, o Palėvenėlėje – alizavietės L. Meškelenės „Rankdarbiai su meile ir nuoširdumu“.

VI. DARBAS SU VARTOTOJAIS VAIKAIS

1. Vartotojai ir lankytojai

• **Vartotojai.** Statistikos departamento duomenimis 2015-01-01 Kupiškio rajone gyveno 2420 vaikų iki 14 metų (2014-01-01 buvo 2512, sumažėjo 92). 5-15 metų vaikų gyveno 1933 (tai potencialūs skaitytojai vaikai). Rajono viešosiose bibliotekose skaito 1882 arba 97,3 %. Viešųjų bibliotekų paslaugomis naudojasi ir ne mūsų rajone gyvenamąją vietą deklaravę vaikai – tai pas senelius atostogaujantys anūakai, įvairių stovyklų dalyviai, kaimyniniuose rajonuose gyvenantys vaikai, o mokyklas lankantys Kupiškyje ar Subačiuje. Yra vaikų, kurie skaito Kupiškio VB ir kuriame nors padalinyje. Vaikai sudaro 31,6 % visų rajono SVB vartotojų. Lietuvos viešosiose bibliotekose 2013 m. vaikai sudarė 31,2 % visų vartotojų.

Lyginamoji 2014-2015 m. rodiklių analizė:

	Vartotojų skaičius		Skirtu- mas	Prieaugis / kritimas %	Apsilankymų skaičius		Skirtu- mas	Prieaugis / kritimas %	Lankomumas	
	2014 m.	2015 m.			2014 m.	2015 m.			2014 m.	2015 m.
VB	821	822	+1	+0,1	12238	13072	+834	+6,8	14,9	15,9
MP	247	228	-19	-7,7	4969	5393	+424	+8,5	20,1	23,7
KP	882	832	-50	-5,7	24315	22328	-1987	-8,2	27,6	26,8
SVB	1950	1882	-68	-3,5	41522	40793	-729	-1,8	21,3	21,7

Palyginti su 2014 m., SVB vartotojų vaikų skaičius sumažėjo 68 arba 3,5 %. Vaikų literatūros skyriuje ir 7 padaliniuose išliko toks pat vartotojų skaičius, o 9 padaliniuose sumažėjo: Palėvenėlėje (-24), kur 2014 m. rudenį buvo uždaryta mokykla, Subačiuje (-19), Salamiestyje (-7), Rudiliuose (-5), Adomynėje (-4). Vaikų, ypač kaimo bibliotekose, mažės ir ateityje, nes mažėja gimstamumas, uždaromos kaimo mokyklos.

Daugiausia vartotojų vaikų, kaip ir 2014 m., buvo Noriūnuose (95), Salamiestyje (80), Šepetoje (83) ir Antašavoje (77), mažiausia – Juodpėnuose (26). Vidutinis vartotojų vaikų skaičius kaimo padaliniuose – 56.

• **Lankytojai.** Viešosios bibliotekos sulaukė 40793 lankytojų vaikų, palyginti su 2014 m., 729 arba 1,8 % mažiau. Daugiau lankytojų buvo tik Vaikų literatūros skyriuje (+834), Noriūnų (+912), Subačiaus (+424) ir Juodpėnų (+242) padaliniuose. Kituose padaliniuose lankytojų vaikų sumažėjo, o daugiausia Šepetoje (-541), Šimonyse (-502), Skapiškyje (-485) ir Palėvenėlėje (-372).

Vidutinis apsilankymų skaičius KP – 1489. Daugiausia lankytojų, kaip ir ankstesniais metais, sulaukė mokyklose įsikūrę Salamiesčio (3672), Rudilių (2989) padaliniai bei Noriūnai (3252).

• **Lankomumas.** Per metus rajono viešosiose bibliotekose vaikai apsilankė vidutiniškai po 22 kartus. Šis rodiklis žemesnis už Lietuvos viešųjų bibliotekų vidurkį (2013 m. buvo 24,7 karto). Didžiausias lankomumas Rudilių (49,0) ir Salamiesčio (45,9), mažiausias – Palėvenėlės (4,2) padalinyje.

2. Dokumentų išduotis

	Dokumentų išduotis fiz. vnt.		Skirtumas	Prieaugis/ kritimas %	Skaitomumas	
	2014 m.	2015 m.			2014 m.	2015 m.
VB	20440	21991	+1551	+7,6	24,9	26,7
MP	5941	6336	+395	+6,6	24,0	27,8
KP	17835	16366	-1469	-8,2	20,2	19,7
SVB	44216	44693	+477	+1,1	22,6	23,7

Lyginamoji 2014-2015 m. rodiklių analizė rodo, kad dokumentų išduotis vartotojams vaikams rajono viešosiose bibliotekose padidėjo 477 fiz. vnt. arba 1,1 %. Didžiausi teigiami pokyčiai VB Vaikų literatūros skyriuje (+1551 fiz. vnt.), Noriūnų (+533 fiz. vnt.) ir Subačiaus (+395 fiz. vnt.) padaliniuose. Tai maloni staigmena, nes dokumentų išduotis mažiesiems skaitytojams nuo 2010 m. vis mažėjo. Vaikų literatūros skyriaus rodiklių pagerėjimui įtakos turėjo ir tai, kad skyrius nuo rugsėjo mėnesio dirba šeštadieniais, vyko neformalaus ugdymo pamokos. Deja, 10 padalinių išduotis sumažėjo, o daugiausia Virbališkiuose (-347 fiz. vnt.) ir Salamiestyje (-317 fiz. vnt.).

Vidutinė dokumentų išduotis vaikams KP 1091 fiz. vnt. (2014 m. – 1189 fiz. vnt.). Didžiausia išduotis Noriūnuose (2361 fiz. vnt.) ir Alizavoje (2259 fiz. vnt.), o mažiausia – Laičiuose (224 fiz. vnt.).

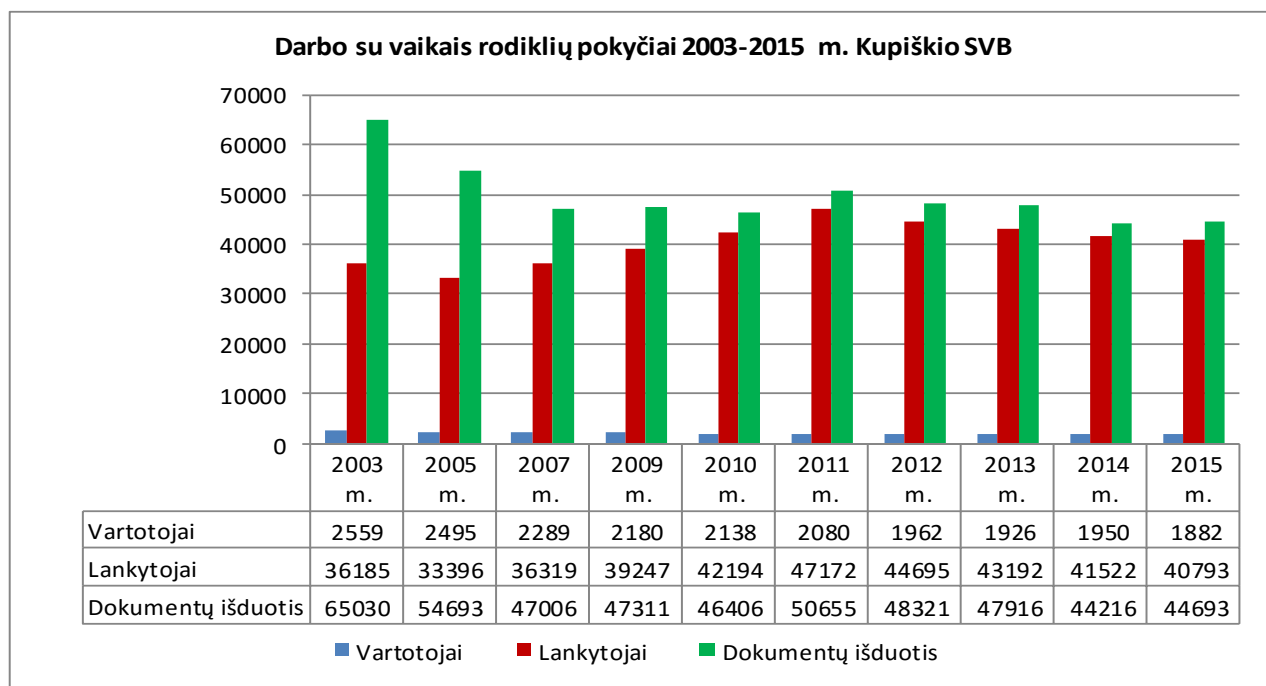
Grožinės literatūros SVB išduotis 26772 fiz. vnt. ir sudaro 60,0 % visos išduoties vaikams, šakinės literatūros – 17921 ir 40,0 %. Šakinės literatūros išduotį labai padidina Vaikų literatūros skyriuje veikianti žaisloteka (žaislai priskiriami 7 skyriui) – kitų mokslo šakų literatūra sudaro 50,7 % visos išduoties. Kaimo padaliniuose šakinės literatūros išduotis sudaro tik 26,3%.

SVB knygų išduota 24741 fiz. vnt. arba 55,4 % visos išduoties vaikams, periodinių leidinių – 10024 fiz. vnt. arba 22,4 %, kitų dokumentų (trimačių, garsinių, ir kt.) – 9928 fiz. vnt. arba 22,2 %. Kitų dokumentų išduotis išaugo, periodinių leidinių – sumažėjo, o knygų – pasiliko tokia pati. Padaliniuose vaikai taip pat dažniausia skaitė knygas (62,4 % visos išduoties). Mėgstami ir periodiniai leidiniai, tačiau pasirinkimas labai mažas – tik 1-2 pavadinimai. VLS didžiausią išduoties dalį sudaro knygos (10554 fiz. vnt. arba 48,0 %).

● **Skaitomumas** (vidutinė dokumentų išduotis vienam vartotojui). Bendras vaikų skaitomumo rodiklis (23,7), palyginti su 2014 m., nežymiai pagerėjo, tačiau kaimo padaliniuose – sumažėjo. Didžiausias vaikų skaitomumas Alizavoje (36) ir Lukonyse (38), o mažiausias – Laičiuose (7,2) ir Skapiškyje (7,5).

Vaikų skaitomumo vidurkis Lietuvos SVB 2014 m. – 25,8. Kupiškėnai bibliotekose skaito mažiau, negu visos Lietuvos vaikai – tokia situacija yra jau keletą metų.

Stebimos tendencijos, kurios būdingos ir kitų rajonų bibliotekoms: lankomumo rodikliai yra didesni už skaitomumo rodiklius. 2015 m. tokių padalinių buvo 10 arba 62,5 %. Tik Alizavos, Laičių, Lukonių, Naivių, Palėvenėlės ir Šepetos padaliniuose skaitomumo rodikliai buvo didesni už lankomumo rodiklius. Vaikai bibliotekose naudojasi vieša interneto prieiga, dalyvauja renginiuose, bet vis mažiau skaito.

● **2003-2015 m. rodiklių pokyčių analizė:**

- Vartotojų vaikų skaičius Kupiškio rajono viešosiose bibliotekose sumažėjo 677 arba 26,5 %. Mažėjimo tendencija stebima kiekvienais metais, išskyrus 2014 m. Didžiausią įtaką turi neigiami demografiniai pokyčiai (gimstamumo mažėjimas, emigracija) ir kaimo mokyklų uždarymas.
- Lankytojų vaikų skaičius 2005-2011 m. augo (+13776 arba 41,3 %), o nuo 2012 m. pradėjo mažėti (-6379 arba 13,5 %). Teigiamus pokyčius nulėmė VIP taškų plėtra, kompiuterinės įrangos atnaujinimas.
- Dokumentų išduotis sumažėjo 20337 fiz. vnt. arba 31,3 %. Per 13 metų mažiausia išduotis – 2014 m. Neigiamų pokyčių priežastys: padaliniai gauna labai mažai vaikiškų knygų ir periodinių leidinių, vaikai vis mažiau skaito, juos domina naujos technologijos.

3. Renginiai vaikams

	Iš viso		Iš jų				Renginių lankytojai	
	2014 m.	2015 m.	Žodiniai ir kompleksiniai		Vaizdiniai			
			2014 m.	2015 m.	2014 m.	2015 m.	2014 m.	2015 m.
VB	97	93	46	41	51	52	1572	1318
MP	22	28	8	13	14	15	250	395
KP	126	173	61	98	65	75	1279	1477
SVB	245	294	115	152	130	142	3101	3190

Žodiniai ir kompleksiniai renginiai sudarė 51,7 % visų vaikams skirtų renginių. Palyginti su 2014 m., jų skaičius išaugo beveik trečdaliu (32,2 %). Daugiau šių renginių organizuota kaimo padaliniuose – vidutiniškai po 5-6 (2014 m. – vidutiniškai po 4). SVB renginiuose apsilankė 3190 vaikų. Bendras renginių lankytojų skaičius išliko panašus kaip ir 2014 m., tačiau sumažėjo Vaikų literatūros skyriuje (-254) ir išaugo Subačiaus miesto (+145) ir kaimo padaliniuose (+198).

Renginiai pagal formas: literatūros, muzikos ir pasakų popietės – 51 (33,6 % visų renginių), kiti (viktorinos, konkursai, projektai, kūrybinės dirbtuvės, edukaciniai užsiėmimai, protų kovos, pokalbiai, diskusijos) – 80 (52,6 %), knygų pristatymai – 13 (8,6 %).

3.1. Vaikų literatūros skyriaus (VLS) žodiniai ir kompleksiniai renginiai

NAUJŲ SKAITYTOJŲ AUGINIMAS. VLS darbuotojos jau daug metų bendradarbiauja su Kupiškio vaikų lopšelių-darželių „Saulutė“ ir „Obelėlė“, Kupos pradinės mokyklos bei mokyklos „Varpelis“ priešmokyklinėmis grupėmis. Šių institucijų vaikučiai su pedagogėmis kviečiami į naujausių knygelių pristatymus ir literatūrinius rytmečius. Renginių metu vaikai susipažįsta su naujausiomis knygelėmis, susitinka su įvairiausiais pasakų personažais, pamato trumpus teatralizuotus knygelių pristatymus, klausosi skaitomų pasakų ir patys skaito.

2015 m. vyko *3 knygų pristatymai bei organizuota 11 literatūrinių rytmečių*. Užsiėmimų metu vyksta abipusis bendravimas, nes mažieji skaitytojai ir auklėtojos gauna įvairių užduočių bei tampa aktyvūs renginių dalyviai. VLS darbuotojų tikslas – kuo anksčiau vaikus supažindinti su knyga, atkleisti knygos grožį ir naudą bei formuoti teigiamą vaikų požiūrį į knygą. Džiaugiamės, kad ne tik auklėtojos, bet ir tėveliai suinteresuoti vaikų lankymusi bibliotekoje. Vaikų, kurie su darželio draugais į biblioteką ateina pirmą kartą ir, kada pavasarį ateina atsisveikinti su biblioteka paskutinį kartą, nes iškeliauja į mokyklą, požiūris į knygas ir skaitymą labai pasikeičia. Vaikai pamilsta knygą ir vasarą į biblioteką jau ateina su tėvais ar seneliais. Didžioji dalis jų ir išlieka nuolatiniiais bibliotekos skaitytojais.

NAUJA. VLS darbuotojos visada stengiasi skaitytojams pasiūlyti ką nors naujo, todėl 2015 m. priėmė kvietimą dalyvauti *fondo „Švieskime vaikus“* (fondo steigėjai muzikantas, prodiuseris, aktorius Andrius Mamontovas ir verslininkas, politikas, mecenatas Ramūnas Karbauskis) inicijuotoje *akcijoje „Vaikų bibliotekėlė 2015“*, kurios tikslas – aprūpinti Lietuvos bibliotekas, mokyklas, darželius geriausiomis lietuvių autorių sukurtais knygomis vaikams, skatinti vaikus skaityti, o rašytojus kurti literatūrą vaikams. Bibliotekos Didžiojoje salėje buvo surengta „Knygos šventė“, kurios metu apdovanoti daugiausia knygų per 2014 m. perskaitę vaikai, buvo rodomi Kupiškio miesto ir rajono kolektyvų spektakliai, koncertavo Kupiškio meno mokyklos mokiniai. Svarbiausiu akcentu tapo naujų knygų rinkinių įteikimas Kupiškio švietimo įstaigoms („Kupos“ pradinei mokyklai, Povilo Matulionio progimnazijai, visiems vaikų darželiams), bibliotekoms, ligoninės vaikų skyriui, Šv. Kazimiero vaikų globos namams. Šią akciją, atsižvelgiant į paramos fondo „Švieskime vaikus“ pažadus, planuojama rengti kasmet.

METŲ NAUJIENA tapo neformaliojo vaikų švietimo užsiėmimai. Atsiradus galimybei gauti papildomą finansavimą teikiant neformaliojo švietimo paslaugas vaikams, įkurta „*Šeštadieninė mokyklėlė 7-9 m. vaikams*“, kurios užsiėmimai vyko kiekvieną šeštadienį, kaskart diferencijuojant veiklas pagal kalendorines šventes ar laikotarpius (Adventą, Kalėdas, Helovyną), temas („baltoji lazdelė“, „paštas“, „šypsenų diena“), vaikų amžių, norus ir gebėjimus. Sudaryta grupė iš 12 užsiregistravusių vaikų, tačiau mokyklėlę lankė gausesnis jų būrys. Vyko 3 tipų užsiėmimai: dailės ir rankdarbių, teatriuko bei informacinių technologijų. Didžiausio susidomėjimo sulaukė rankdarbių pamokėlės, vaikai noriai mokėsi dirbti kompiuteriu, sprendė raštingumo užduotis, dalyvavo skaitymuose.

Pradėjus bendradarbiauti su Kupos pradinės mokyklos trečiųjų klasių mokytojomis, suorganizuoti literatūriniai protų mūšiai – *viktorinos „Išmintis knygoje“*, į kurias susirinkdavo 55-60 mokinių ir su dideliu užsidegimu kovojo dėl prizinių vietų. Šią veiklą planuojama tęsti ir 2016 metais.

Liepos 13 d., Kupiškio mieste vykstant tarptautiniam festivaliui „Lingaudala“, prie jo veiklų savo erdve „*Biblioteka gyvai*“ prisijungė bibliotekos darbuotojai, siūlydami festivalio lankytojams – suaugusiems bei vaikams – daugybę užsiėmimų, nuo knygų mainų, iki lankstinių meno, vėjo malūnėlių dirbtuvių, linksmojo boulingo, piešimo užrištomis akimis ir t.t.

TĘSIAMA TRADICIJA. Skirtingais metų laikais rengiami *garsiniai skaitymai gamtoje*. Kupiškio mokyklos „Varpelis“ „Angeliukų“ grupės vaikučiai kartu su auklėtojomis buvo pakviesti į žiemos, pavasarinius ir rudeninius skaitymus. Šių renginių tikslas – populiarinti garsinį skaitymą, pratinti vaikus prie knygų, paskatinti skaityti knygas, įskiepyti meilę ir pagarbą knygoms, kelti skaitymo prestižą. Kiekvienas susitikimas gamtoje turi skirtingą temą, nuotaiką. Gamtoje besikeičiančios spalvos, garsai, kvapai žadina vaikų vaizduotę. Jie ateidami į šiuos skaitymus tikisi išgirsti, sužinoti ir pamatyti, ką nors naujo.

Jau trečius metus VLS dalyvauja „Naisių vasaros“ organizuojamame *konkurse „Vaikų Velykėlės“*, kurio mecenatas ir globėjas Ramūnas Karbauskis. Tai konkursas, puoselėjantis gražias lietuviškas tradicijas, ugdamas jaunąją kartą ir bendrumo dvasia sujungiantis šeimas. Balandžio 15 d. viešojoje bibliotekoje įvyko renginys „Vaikų Velykėlės“. Šįkart susirinko net 110 vaikų iš visų priešmokyklinių grupių – mokyklos „Varpelis“, lopšelių-darželių „Saulutė“ ir „Obelėlė“ bei „Kupos“ pradinės mokyklos. Gandrais persirengusios bibliotekininkės pakvietė vaikučius kartu su mokytojomis ir auklėtojomis pasidalinti išmoktomis dainelėmis, eilėraščiais ir pabaigai pagal konkurso reikalavimus papuošti didžiuosius kiaušinius savo piešiniais – tradiciniais raštais margintais popieriniais kiaušiniiais.

Vaikų nupieštus margučius bei patį renginį bibliotekos darbuotojos nufotografavo ir išsiuntė nuotraukas konkurso organizatoriams – „Naisių vasaros“ darbuotojams. Visi piešinių autoriai gavo konkurso organizatorių prizus – kompaktinius diskus „Bardų dainas“. Piešinius ir filmuką „Vaikų Velykės Kupiškyje“ galima pamatyti interneto svetainėse www.naisiuvasara.lt ir www.kupiskiovb.lt.

VEIKLŲ TĘSTINUMAS. Kiekvienais metais ypatingas *dėmesys skiriamas Nacionalinei bibliotekų savaitei*. 2015 m. šūkis – „Biblioteka: informacija ir žinios – kiekvienam“. Vaikai buvo kviečiami ne tik skaityti knygas, bet ir jas rekomenduoti draugams, nemokamai įsigyti skaitytojo bilietą.

Kupiškio VB Nacionalinė bibliotekų savaitė prasidėjo skaitymais „Pro pavasario langą“ prie Kupos upės, mažiausieji bibliotekos bičiuliai – lopšelių-darželių „Saulutė“ ir „Obelėlė“ bei mokyklos „Varpelis“ „Angeliukų“ grupės vaikučiai atskubėjo į paupį nešini knygelėmis, jau įgudę skaitytojai gamtoje improvizuotai perskaitė eilėraščių pavasario tema, vėliau vaišinosi skanėstais.

TAPO TRADICIJA. Jau devinti metai VLS dalyvauja akcijoje „*Metų knygos rinkimai*“. Įgyvendinant šį projektą organizuojami renginiai vaikams ir paaugliams. Sausio 16 d. Metų knygas vaikų kategorijoje bibliotekininkės pristatė Skapiškio pagrindinės mokyklos pradinį klasių vaikams. Renginyje dalyvavusieji mokiniai su mokytojomis išrinko vaikišką Metų knygą – ja tapo D. Kandrotienės knyga „Spintos istorijos“.

Vasario 11 d. Kupiškio VB buvo pristatomos paauglių kategorijos knygos: N. Vaitkutės „Titnago plunksna“ (pristatė gimnazistas Vygantas Valma), V. Sukytės „Laimės formulė“, V. Račicko „Aš, dviratis, pirmoji meilė ir sumuštiniai su sliekais“ (pristatė P. Matulionio progimnazijos dramos būrelio vaikai), D. Grigaliūnienės „Kažkas ne taip“, K. Sajos „Liepsnojanti“. Buvo išrinkta geriausia Metų knyga Kupiškyje – daugiausia balsų pelnė V. Račicko „Aš, dviratis, pirmoji meilė ir sumuštiniai su sliekais“.

2015 m. lapkričio 9 d., pirmadienį, prasidėjo aštuonioliktoji *Šiaurės šalių bibliotekų savaitė*. Tai Šiaurės šalių asociacijų „Norden“ federacijos kuruojamas projektas, kuriuo siekiama skatinti skaitymą, domėjimąsi Šiaurės šalių literatūra. Šiaurės gyventojams žiema yra itin reikšminga ir žadina stiprius jausmus, todėl šių metų Šiaurės šalių bibliotekų savaitės tema – „Draugystė“.

Pirmoji didžioji skaitymo diena – Šviesos ir žodžio šventė – vyko Kupos pradinėje mokykloje. Bendromis mokyklos bei viešosios bibliotekų darbuotojų jėgomis buvo sukurtas nuotaikingas spektaklis apie draugystę, vėliau vaikai vieni kitiems rašė linkėjimus ant atvirukų ir siuntė mokyklos paštu. Antrąją savaitės dieną mažuosius „Varpelio“ mokyklos „Ančiukų“ grupės vaikus bibliotekos personažas Pepė Ilgakojinė pakvietė netradicinių skaitymų miesto aikštėje, prie skulptūrų parkelio.

3.2. Žodiniai ir kompleksiniai renginiai vaikams padaliniuose

Renginiai buvo skirti Nacionalinei Lietuvos bibliotekų savaitei, Metų knygos rinkimams, Etnografinių regionų metams, knygų pristatymams, Šiaurės šalių bibliotekų savaitei. Vis populiariausi tarp vaikų ir jaunimo tampa įvairūs loginiai ir žinių reikalaujantys žaidimai, viktorinos. Organizuodamos vaikams skirtus renginius, bibliotekos bendradarbiauja su švietimo, ugdymo ir kultūros įstaigomis.

Subačiaus miesto padalinys dalyvavo „Naisių vasaros“ projekte „Vaikų Velykėlės 2015“. Didžiojo margučio aplikacijų šventėje popierinius kiaušinius darė ir marginio vaikų lopšelio-darželio ugdytiniai ir moterų klubo „O vakarai ilgi“ narės. Vyko parodos „Gerumo angelai Subačiuje“, kurioje eksponuotos Kupiškio rajono ikimokyklinio ugdymo įstaigų ugdytinių sukurtų angelų nuotraukos, atidarymas.

Šiame padalinyje populiarios įvairios viktorinos, konkursai: Nacionalinės bibliotekų savaitės metu vyko viktorina „Skaityti – žinau“ ir popietė „Skaitymo medį auginu“, o „Subačiaus gudruolis 2015“ buvo skirtas Knygnešio dienai. Etnografinių regionų metams skirtas rytmetis „Šventos Agotos diena“, jame dalyvavo ir apie 5 Lietuvos etnografinės srities pasakojų Kupiškio etnografijos muziejaus direktorė Violeta Aleknienė, Subačiaus vaikų darželio ir gimnazijos vaikai parodė poetinę-muzikinę kompoziciją, žaidė žaidimus. Šiaurės šalių bibliotekų savaitės metu organizuotas rytmetis „Auštant“.

Adomynės padalinys organizavo Laisvės gynėjų diena skirta popietę „Tą baisią naktį“, Renatos Šerelytės knygos „Ėriukas su boababu arba megtinys su uodega“ garsinius skaitymus, „Knygų Kalėdų“ akcijai skirta valandėlė „Skaitymo sesės ir broliai“ ir pasakų popietę „Vištytės pyragas“.

Alizavos padalinyje vyko popietės „Kai margas knygeles sklaidai...“ (A. Karosaitės 70-mečiui), „Sermėgėlę apsilvilkęs eis pražilęs knygnešys“, „Žadina saulė miegantį pumpurą“ (Pasaulinei vandens dienai), „Velykų margučio paslaptis“, akcijos „Knygų Kalėdos“ pristatymas ir vakaronė „Mūsų šeimos Kalėdos“, garsiniai skaitymai „Paskaityki pasakėlę“ Nacionalinės bibliotekų savaitės metu, literatūrinė popietė „Keliaujame po Šiaurės šalis“ ir J. Bauer knygos „Raganiukė gūdžioje girioje“ pristatymas.

Antašavos padalinyje vykusios literatūrinės popietės buvo skirtos vaikų rašytojų Violetos Palčinskaitės ir Nijolės Kepenienės kūrybai.

Juodpėnų padalinys organizavo Vaikų knygos šventę, kurioje dalyvavo ir Naivių padalinio skaitytojai. Vaikai skaitė savo mėgstamas pasakas, klausėsi viešnių iš Kupiškio VB Vaikų literatūros skyriaus teatralizuoto pasakojimo apie H. K. Anderseną, kartu kūrė pasakos „Gobšusis peliukas“ pabaigą.

Lukonių padalinyje vyko Nacionalinei bibliotekų savaitei skirtas renginys „Mažųjų draugų diena bibliotekoje“, Tarptautinei vaikų gynimo dienai skirta popietė „Ir šviesumas gi tos dienos“, kalėdinės popietės metu pristatyta ir „Knygų Kalėdų“ akcija. Popietė „Skriski, balionėli, į pasakų ir svajonių šalį“ prasidėjo mokykloje, o tęsėsi jau gamtoje – M. Ažusienio sodyboje, kur įrengtas mini sporto kompleksas.

Naivių padalinys pakvietė vaikus į Lietuvos Valstybės diena skirtą renginį „Praeities skraistę atvėrus“ ir popietę „Mano augintinis“.

PIRMĄ KARTĄ Noriūnų padalinys organizavo Tarptautinei teatro dienai skirtą vaikų teatrų šventę, kuri vyko Noriūnų J. Černiaus pagrindinės mokyklos salėje. Dalyvavo Alizavos pagrindinės mokyklos ir Kupiškio vaikų lopšelio-darželio „Saulutė“ teatriukai, taip pat noriūniečiai. Nacionalinės bibliotekų savaitės metu vyko popietė-diskusija „Kas ta biblioteka?“. Biblioteka gražiai bendrauja su J. Černiaus pagrindinės mokyklos iniciatyvų klubu „Mes galim“ (vad. D. Dūdienė): kartu organizuoti Šiaurės šalių savaitės renginiai, prieš Kalėdas šventiškai papuošta biblioteka – sukurta „Knygų eglutė“ ir kitos puošmenos. Per Mokytojų dieną bibliotekininkė Irena Gasparonienė pavadavo mokytojus – trečiokams vedė pamokas.

Palėvenėlės padalinyje, kur uždarius mokyklą labai sumažėjo lankytojų, vasarą organizuota žaidimų popietė „Pas močiutę kaime“ – dalyvavo ir vaikai, ir mamos.

Rudilių padalinys – tai bene aktyviausiai su skaitytojais vaikais dirbanti biblioteka, į renginių organizavimą įtraukianti būrelį „Pelėdžiukai“ narius, stato spektaklius, inscenizuoja knygų ištraukas. Popietė „Aš ir knyga“, skirta pagerbti geriausius bibliotekos skaitytojus, žaidybinė popietė „Ridenkim Velykų margutį“ – liaudies tradicijoms, skaitymai „Lietuvos skausmas – tremtis“ – Okupacijos ir genocido diena. Aštuonioliktosios Šiaurės šalių bibliotekų savaitės, kurios tema „Draugystė Šiaurės šalyse“, skaitymai vyko tris dienas: „Auštant – skaitymai vaikams“, „Auštant – skaitymai paaugliams“ ir „Vakariniai skaitymai“. Kartu su „Pelėdžiukais“ organizuotas 2015 metų paauglių knygų penketuko pristatymas.

KNYGŲ KALĖDOS IR SAVANORIAI. Rudilių padalinys jau penktą kartą kvietė dalyvauti Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės inicijuotoje akcijoje „Knygų Kalėdos“. Gruodžio mėnesį tris kartus buvo organizuoti „Kalėdiniai skaitymai“, kurių metų ištraukas iš knygų skaitė savanoriai – pradedant mokyklos direktoriais ir baigiant geriausius skaitovais mokiniams.

Salamiesčio padalinys Nacionalinės bibliotekų savaitės metu organizavo garsinius skaitymus „Saulė langą atidarė“, o „Knygų Kalėdų“ akcijai buvo skirti skaitymai „Kalėdų stebuklo belaukiant“. Kūrybinėse dirbtuvėse „Lauko akmenukų istorijos“ vaikai gausu marginio įvairių formų akmenukus. Lapkričio mėnesį

jauniesiems skaitytojams buvo skirtas valandėlių ciklas „Nuo pasakų knygelės iki animacinio filmuko“, kurių metu vyko pagal knygas sukurtų filmukų peržiūros ir aptarimai. Integruotoje pamokoje „Apie saulę, debesį, vaivorykštę“ kalbėta apie rašytojos Nijolės Kepenienės kūrybą. Salamiesčio biblioteka dalyvavo vasarą „Alma littera“ leidyklos organizuotame konkurse ir pristatė laimėtas knygas popietėje „Pažintis su paauglių ir jaunimo literatūros konkurso nugalėtojais“.

Šepetos padalinyje dirbanti jauna bibliotekininkė Neringa Paukštienė ir toliau gražiai bendradarbiauja su mažaisiais bibliotekos lankytojais ir jų mokytojais, laisvalaikio centro darbuotojais. Organizuota Laisvės gynėjų diena skirta akcija „Atmintis gyva, nes liudija“, nuotraukų konkursas „Aš ir mano mėgstama knyga“, integruota pamoka „Vaikiškų knygų iliustracijos ir jų autoriai“, informacinių įgūdžių ugdymui skirta viktorina „Surask ir būk pirmas“ ir valandėlė „Kaip nepasiklysti interneto platybėse“.

Biblioteka dalyvavo „Naisių vasaros“ inicijuotame konkurse „Vaikų Velykėlės 2015“: vaikai ant popieriaus piešė ir margino margučius, o atėję į biblioteką puošė Didįjį margutį, jį fotografavo, filmavo. Etnografinių regionų metams skirtame renginyje „Kalba gimtoji lūposna įdėta“ panaudojant prezentaciją susipažinta su Aukštaitijos regiono papročiais ir tradicijomis, tautiniu kostiumu, kulinariu paveldu.

Virbališkio padalinio aptarnaujamos bendruomenės teritorijoje nėra nei mokyklos, nei laisvalaikio centro, todėl biblioteka yra vienintelė vieta, kur susirenka įvairaus amžiaus virbališkiečiai. Vaikų čia nedaug, ir dažniausiai jie ateina atostogų metu. Pasitinkant Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 25-metį dalyvauta akcijoje „Aš myliu Lietuvą“: edukacinių užsiėmimų metu vaikai buvo mokomi pinti trispalves apyrankes ir širdeles, o savo darbelius dovanavo artimiesiems, draugams. Teatralizuota valandėlė „Biblioteka ir aš joje“ buvo skirta Nacionalinei bibliotekų savaitei: bibliotekininkės šmaikščiai pristatė bibliotekos veiklas, o vaikai atsakinėjo į Žiniuko užduodamus klausimus, dalyvavo konkursuose. Popietės „Palydėjom rudenėlį“ dalyviai taip pat buvo įtraukiami į įvairias veiklas: iš klevo lapų gamino gėles, minė mįsles.

3.3. Vaizdiniai renginiai

Vaikams skirtos spaudinių ir kūrybinių darbų parodos sudaro 44 % visų bibliotekose veikusių parodų. VLS jų buvo 52, o padaliniuose – vidutiniškai po 5-6. Mažai rengiama vaikams skirtų parodų, kai kuriuose padaliniuose (Adomynėje, Antašavoje, Palėvenėlėje) jų buvo tik po 1-2. Šiam darbo barui reikėtų skirti didesnę dėmesį, ieškoti naujų formų.

Daugiausiai parodų skirta rašytojų jubiliejams bei jų kūrybos sklaidai: H.K. Andersenui – 210 m., A. Karosaitei – 70 m., A. Liobytei – 100 m., P. Širviui – 95 m., V. Žilinskaitei – 85 m. Iš teminių parodų įdomesnės skirtos Etnografinių regionų metams: „Etnografiniai rajonai – papročiai ir tradicijos“, „Mano šeima“ (Virbališkių KP), „Čiulba ulba“ (Naivių KP), „Pasek man pasaką“ (Lukonių KP) ir kt.

VB Vaikų literatūros skyriuje rengiamų spaudinių parodų tikslas – supažindinti lankytojus su naujausiomis knygomis: „Ką gano leidykla „Debesų ganyklos“, „Renkame 2014 metų knygą vaikams“ ir t.t.); pristatyti vaikų rašytojų-jubiliatų kūrybą: „J. K. Rowling magijos pasaulis“, „Didelio talento poetas“ (J. Marcinkevičiui – 85 m.), „Surasti gėrį“ (A. Baltrūnui – 90 m.), „Didysis pasakininkas“ (H. K. Andersenui – 210 m.), „Žemaitės kūrybinis kelias“, „Lietuviškas beržas“ (P. Širviui – 95 m.), „Įdomus ir mėgiamas“ (M. Tvenui – 180 m.), „Šviesos paveikslai“ (V. Žilinskaitei – 85 m.), „Nuotykių ir paslapčių pasaulis“ (J. Wilson – 70 m.); pažymėti Lietuvai svarbias datas, populiarinti tradicijas: „Laisvės kaina“, „Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena“, „Tremties keliais“, „Čiulba ulba ūbajau“ (40 paukščių diena).

Vaikų literatūros skyriuje ir bibliotekos II aukšte eksponuota 21 darželių auklėtinių ir mokinių kūrybinių darbų paroda: „Gerumo angelas“, „Vartau knygų lapelius“, „Piešiame trolius“, „Žiemos išdaigos“, „Mūsų įspūdžiai“, „Aš gimiau Lietuvoj“, „Personažai atgyja piešiniuose“, „Paukšteliai prie namų“, „Mano raidelės“, „Margaspalvė vasara“, „Mūsų draugai“. Veikė ir trys autorinės – sesučių Justinos ir Dovilės Mikėnaičių, Deivio Rojaus ir Agnės Šalengaitės – piešinių parodos.

Vaikų kūrybinių darbų (daugiausiai piešinių) parodos eksponuotos ir padaliniuose.

4. Informacinės paslaugos

• **Vartotojų mokymas ir informacinių gebėjimų ugdymas.** Organizuota 81 informacinių gebėjimų ugdymo priemonė (pamokėlės, valandėlės, ekskursijos ir kt.): VB – 21, MP – 4, KP – 56 (vidutiniškai po 3-4).

Aktyviausia šioje veikloje dalyvauja Rudilių padalinys. Vyresn. bibliotekininkė Vanda Ribokaitė vadovauja informacinių gebėjimų ugdymo būreliui „Pelėdžiukai“, kurį lanko 9 III-IV klasių mokiniai. Vaikai čia gauna informacinių gebėjimų įgūdžių pagrindus (pamokėlės pagal iš anksto sudarytą planą vyksta kiekvieną savaitę, per metus buvo 31), padeda ruošti renginius, dalyvauja įvairiose akcijose, projektuose, stato spektaklius. Pamokėlių temos: „Informacijos paieška internete“, „Enciklopedija – žinių lobynas“, „Vaikams skirti žodynai“, „Elgesio su knyga taisyklės“, „Kraštotyra. Žymūs Rudilių krašto žmonės“ ir kt.

Subačiaus padalinyje vaikams skirtos informacinių įgūdžių pamokėlės „E-mokykla“, „Mylimos knygos atradimo džiaugsmas“, „Kokias istorijas pasakoja knygelės?“, Adomynės – „Kaip susirasti knygą?“,

„Informacijos jūroje“, Alizavos – „Vasara su knyga“, „Mano geriausia draugė – knyga“, Salamiesčio – „Interneto ištekliai“, „Informacijos paieška bibliotekos informaciniuose šaltiniuose“, Šepetos – „Pirmoji pažintis su biblioteka“, „Susirask knygą pats“.

Vaikų literatūros skyriuje prarastos 4 informacinės pamokėlės („Geografinės kelionės mažiesiems“, „Aš skaitau naujas knygas“, „Pažink tave supantį pasaulį“) vaikų lopšelio-darželio „Saulutė“ ir mokyklos „Varpelis“ auklėtiniams, kurių metu jie mokėsi, kaip reikia elgtis su knygutėmis, gilino pasaulio pažinimo žinias, vyko pokalbiai apie naujausias ir perskaitytas knygas.

Organizuota 11 ekskursijų, kurių metu vaikai ir paaugliai supažindinami su skyriaus fondu, naudojimosi biblioteka taisyklėmis, pristatomos Žaislotekos paslaugos, skatinama mažuosius tapti bibliotekos skaitytojais, siūloma įsigyti LIBIS skaitytojų bilietus. Svečiavosi Skapiškio, Antašavos ir Noriūnų J. Černiaus pagrindinių mokyklų, Kupiškio P. Matulionio progimnazijos ir Kupos pradinės mokyklos mokiniai, vaikų lopšelių-darželių „Saulutė“ ir „Obelėlė“ auklėtiniai.

● **Užklauskos.** Vaikams atsakyta į 756 užklauskas (registruojamos tik sudėtingesnės paieškos reikalaujančios užklauskos): VB – 125, padaliniuose – 631 (vidutiniškai po 40).

● **Interneto paslaugos.** VB ir visuose padaliniuose esančia Vieša interneto prieiga (VIP) naudojosi 855 vartotojai – 45,4 % bibliotekas lankančių vaikų iki 14 metų (2014 m. – 982 ir 50 %): VB – 163, padaliniuose – 692 (vidutiniškai – po 43, daugiausia Subačiuje – 205, Šepetoje – 60, Salamiestyje – 57). Apsilankymų skaičius – 22795 (2014 m. – 24834): VB – 3693, MP – 4358, KP – 14744 (vidutiniškai po 983, daugiausia Salamiestyje – 2876, Rudiliuose – 2031 ir Noriūnuose – 1853, o mažiausia Laičiuose – 125).

Palyginti su 2014 m., interneto paslaugomis naudojosi 127 vaikais mažiau, o VIP apsilankymų sumažėjo 2039. Didžiausią įtaką neigiamiems pokyčiams turėjo tai, kad Skapiškio padalinio remonto metu veikė tik viena VIP darbo vieta, taip pat bendras vaikų vartotojų bibliotekose mažėjimas.

● **Saugesnio interneto savaitės (vasario 9-14 d.)** renginius organizavo Kupiškio VB ir 15 padalinių (visi – išskyrus Palėvenėlę). Akcijos renginiuose dalyvavo 340 bibliotekų lankytojų, 272 iš jų arba 80 % – vaikai ir paaugliai: VB – 45, padaliniuose vidutiniškai po 20. Todėl ir ši informacija pateikiama atskaitos skyriuje „Darbas su skaitytojais vaikais“.

Bibliotekininkai, pasinaudodami interneto tinklapyje <http://www.draugiskasinetnetas.lt/lt> skelbta informacija ir rekomendacijomis (žinių tikrinimo testai, tiesioginės transliacijos, lavinamieji filmukai, garbingo elgesio internete kodeksas, spektaklis-pasaka „Katinėlis ir gaidelis“, kompiuterinis žaidimas „Klaidūs interneto miškai“ ir kt.), organizavo 37 renginius ir 12 kitų priemonių. Vyko įvairios valandėlės, diskusijos, pamokėlės, viktorinos: VB – „Būkime saugesni internete“, Subačiaus MP – „Rekomenduoju draugui“ ir „Saugaus interneto testas“, Adomynės KP – „Kur geriau ieškoti informacijos“, Alizavos KP – „Kaip apsaugoti vaikus nuo interneto pavojų?“ ir „Kaip išvengti sukčių internetinėje erdvėje?“, Antašavos KP – „Saugesni internete“, Juodpėnų KP – „Saugok save ir kitus“ ir „Atsarga gėdos nedaro“, Lukonių KP – „Katinėlis ir gaidelis kitaip“, Noriūnų KP – „Kurkime saugesnį ir geresnį internetą kartu“, Rudilių ir Salamiesčio KP – „Saugus ir draugiškas internetas“, Skapiškio KP – „Mes už saugesnį internetą“, Šepetos KP – „Saugesnis internetas“, Šimonių KP – „Atsargiai – Facebook“, Virbališkių KP – „Būk budrus – būk atsargus“. Interneto svetainėje www.kupiskiovb.lt buvo paskelbta 10 straipsnių apie savaitės renginius, 1 publikacija spausdinta rajono laikraštyje „Kupiškėnų mintys“.

VII. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYRINĖ VEIKLA

1. Automatizuotos bibliotekų informacinės sistemos kūrimas

● **Kupiškio VB elektroninis katalogas.** Su LIBIS programine įranga dirbama nuo 2003 m. birželio 25 d., nuo 2008 m. www.katalogas prieinamas vartotojams ir pačioje bibliotekoje, ir internetu. Jame 76805 knygų, natų, rankraščių, grafikos, elektroninių, garso ir vaizdo, trimačių ir kitų dokumentų bibliografiniai įrašai, iš jų 23527 – analiziniai įrašai. LIBIS suvestiniam katalogui iki 2015-12-31 pateiktas 55181 bibliografinis įrašas. Iš jų VB darbuotojai sukūrė 2140 naujų bibliografinių įrašų (duomenys iš LIBIS SK statistikos).

2015 m. sukurti 3857 bibliografiniai įrašai (2014 m. – 4315 BĮ), iš jų: 2110 knygų ir kitų dokumentų bibliografiniai įrašai, 1747 – analiziniai įrašai. Bibliografinių įrašų skaičiaus mažėjimą lemia naujų dokumentų gauties mažėjimas: 2015 m. gauti 4433 fiz. vnt., 2014 m. – 4945 fiz. vnt.). Padalinių fonduose daugelis dokumentų yra tie patys, todėl rekataloguojant naujų bibliografinių įrašų taip pat sukuriami mažiau.

Vartotojai noriai naudoja viešosios bibliotekos elektroniniu katalogu www.OPAC ir šie rodikliai išaugo. 2015 m. kataloge vartotojai virtualiai apsilankė 4268 kartus (2014 m. – 4110), atliko 10183 seansus (2014 m. – 8814), įvykdė 51255 paieškas (2014 m. – 37799). Vartotojams patogų dokumentų paiešką atlikti

wwwkataloge, rezervuoti, užsisakyti ir ateiti į biblioteką pasiimti dokumentų. Skaitytojai dokumentų paieškai beveik nesinaudoja bibliotekoje esančiu elektroniniu katalogu (OPAC). Atėję į biblioteką jie darbuotojams pateikia užklausas apie dominančius dokumentus.

- **Analizinės bibliografijos posistemis.** Informacijos ir kraštotyros skyriaus darbuotojai aprašo rajoninį laikraštį „Kupiškėnų mintys“. Per metus sukurtas 1281 naujas analizinis įrašas (2014 m. – 1172), iš jų 1051 įrašas eksportuotas į NBDB (2014 m. – 885). 170 bibliografinių įrašų iš NBDB nukopijuoti į Kupiškio VB elektroninį katalogą (tai kraštotyrinio pobūdžio analiziniai įrašai iš respublikinės spaudos). 2015 m. sukurta ir eksportuota daugiau įrašų, nes laikraštyje „Kupiškėnų mintys“ daugėja straipsnių apie rajono aktualijas, kraštotyrinio pobūdžio publikacijų apie kraštui nusipelnčius žmones, spausdinama literatų kūryba.

- **Dokumentų fondo rekatalogavimas.** 2015 m. buvo tęsiamas VB padalinių knygų fondų rekatalogavimas. Per metus iš viso surekataloguoti 25149 egzemplioriai. Baigti rekataloguoti Alizavos (2015 m. – 2645 egz.), ir Virbališkio (2015 m. – 1217 egz.) padalinių fondai. Pradėti ir surekataloguoti Juodpėnų (5039 egz.), Palėvenėlės (6574 egz.) ir Lukonių (3074 egz.) padalinių fondai. Toliau tęsiamas Salamiesčio padalinio fondo rekatalogavimas (per metus 3814 egz.). Patikrintas Subačiaus miesto padalinio fondas ir pradėtas jo rekatalogavimas (2760 egz.). Šiuos darbus atlieka VB Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyriaus darbuotojai, tik Salamiesčio padalinio vyresn. bibliotekininkė Jolanta Vosylienė knygas rekataloguoja pati. Rekatalogavimo darbai, palyginti su kitų rajonų bibliotekomis, vėluoja, dar nepradėti 3 padaliniuose (Antašavos, Laičių ir Skapiškio). 2017 m. planuojama šiuos darbus užbaigti.

Kupiškio VB renka ir saugo įvairių įžymių krašto žmonių rankraščius ir dokumentus apie juos, taip pat įvairią teminę medžiagą. Jau ankstesniais metais sugrupuoti ir į LIBIS el. katalogą įvesti Broniaus Žalio ir Kazimiero Šaulio rankraščių fondų dokumentai. Sukurta 14 įrašų, kurie jungia 151 saugojimo vienetą. 2015 m. buvo tęsiami rankraščių fondo tvarkymo darbai: sutvarkyti Juozo Kaributo (F5) ir Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio Kupiškio skyriaus (F6) fondai; sukurti 42 įrašai, kurie jungia 112 saugojimų vienetų ir 89 lapus. Sugrupuotas ir paruoštas liaudies muzikanto Aleksandro Kriūkio (F7) fondas.

- **Skaitytojų aptarnavimo posistemis (SAP)** Kupiškio VB veikia nuo 2007 m. sausio 2 d., SAP padaliniuose dar neįdiegta. Populiari rezervavimo funkcija: per metus rezervuoti 902 dokumentai (2014 m. – 832). Vieni vartotojai wwwkataloge patys rezervuojasi dokumentus, kiti skambina telefonu ir prašo darbuotojų rezervuoti reikalingą dokumentą. Kupiškio VB įdiegtas dokumentų grąžinimo įrenginys (DGI), kuris suteikia galimybę bet kuriuo metu į biblioteką grąžinti dokumentus. Ši paslauga išliko populiari ir 2015 m.: ja pasinaudojo 461 vartotojas (2014 m. – 451).

Skaitytojų autoinformavimo funkcija leidžia bibliotekai pagal savo poreikius informuoti vartotojus apie artėjantį pasiskolintų dokumentų grąžinimo laiką, įspėti, kad jis yra skolininkas. 596 vartotojams buvo išsiųsti laiškai, iš jų 417 (70 %) pasinaudojo autoinformavimo paslauga (prasitęsė patys dokumentų grąžinimo laiką, el. laišku arba telefonu prašė darbuotojų pratęsti), 179 vartotojai ignoravo gautus pranešimus. Vartotojams buvo išsiųsti pranešimai dėl 9410 dokumentų, 5182 dokumentams (55%) vartotojai panaudojo autoinformavimo paslaugą (pratęsė dokumentų išdavimo galiojimo datą).

Nuo 2012 m. Kupiškio VB yra www.ibiblioteka.lt dalyvė. Tai bendras Lietuvos viešųjų, valstybinės ir nacionalinės reikšmės bibliotekų tinklas, skirtas pažangių elektroninių paslaugų teikimui. Portale vartotojai gali užsisakyti LIBIS skaitytojo bilietą, užsiregistruoti ir persiregistruoti bibliotekoje, koreguoti informaciją apie save, užsisakyti dokumentų, jų popierines ir elektronines kopijas, užsiprenumeruoti ir gauti informaciją apie bibliotekoje naujai gautus dokumentus. Vartotojas portale ir bibliotekos elektroniniame kataloge gali pateikti klausimus bibliotekininkui. Tačiau portalas www.ibiblioteka.lt nėra populiarus tarp vartotojų, jie gana pasyviai naudoja jo paslaugomis. 2015 m. „Klausk bibliotekininko“ programoje gautos 5 užklausos. Bibliotekoje per portalą užsiregistravo ir persiregistravo 8 vartotojai (2014 m. – 9).

- **LIBIS programos atnaujinimai, problemos, kylančios dirbant su programine įranga.** 2015 m. LIBIS versija buvo atnaujinta du kartus. Sausio 1 d. buvo įvesta nauja valiuta – euras, todėl reikėjo atnaujinti Komplektavimo ir skaitytojų aptarnavimo posistemas, kad jų funkcionalumas būtų pritaikytas darbui su euru, dėl pakeistos valiutos pakeisti LIBIS komplektavimo šablonai. Versija buvo pakeista nuotoliniu būdu. 2015-06-18 UAB „Asseco Lietuva“ konsultantai dar kartą pakeitė LIBIS versiją (v4.27.0-4.28.1). Po versijos atnaujinimo komplektavimo posistemėje įvestas naujas registras, kuris leidžia nurašyti, redaguoti tik nurodyto fondo egzempliorius. Skaitytojų aptarnavimo posistemėje patobulinta rezervavimo sistema, žinių bazėje pakeisti kalbų kodai, importuotas naujas 2 UDK skyrius.

NAUJA PASLAUGA. 2015 m. buvo patvirtintos knygų skaityklių naudojimosi taisyklės. Šios taisyklės leidžia vartotojams bibliotekoje naudotis skaityklėmis, suteikia galimybę skaityklę užsakyti per wwwOPAC ir portalą www.ibiblioteka.lt arba kreipiantis į darbuotoją. Skaitytojai į skaityklę iš www.epaveldo.lt gali užsisakyti dokumentus. Apie šią naują skaitytojai buvo informuoti spaudoje, su skaityklių naudojimosi supažindinti Nacionalinės bibliotekų savaitės ir Kupiškio miesto šventės „Lingaudala“ metu. Tačiau

skaitytojai nei karto nepasinaudojo bibliotekoje esančiomis skaityklėmis, nes nepatogu: kad jomis galima naudotis tik bibliotekoje ir naudoti dokumentus tik iš www.epaveldas.lt.

NAUJOVĖ. Portale www.ibiblioteka.lt įdiegta naujovė – elektroninių knygų skaitymas. Vartotojas, turintis LIBIS pažymėjimą, portale gali 14-ai dienų pasiskolinti ir skaityti elektroninę knygą, gali rezervuoti, prastęsti naudojimosi laikotarpį. Perskaitytą knygą galima reitinguoti, komentuoti.

LIBIS programose buvo keli sutrikimai, kurie pagrindiniams komplektavimo, skaitytojų aptarnavimo darbams nekludė: žinių bazėje sutvarkyti grafikos dokumentų bibliografinių įrašų modeliai; keliems įrašams pilnai duomenų bazėje neišsisaugota įrašų informacija; kurį laiką dėl techninių kliūčių neveikė „Klausk bibliotekininko“ valdymas.

2. Informacinis fondas

Informacinio fondo dydis: VB – 4760 fiz. vnt. dokumentų (iš jų Informacijos ir kraštotyros skyriuje – 3037 fiz. vnt.), MP – 597 fiz. vnt., KP – vidutiniškai po 257 fiz. vnt. Pagal IFLA rekomendacijas informaciniai dokumentai turi sudaryti 10 % viso fondo – Kupiškio VB tik 8,2 %.

Gauti 24 pavadinimų informaciniai leidiniai, vertingiausi iš jų – enciklopedijos, žinyrai, žodynai, vadovai: „Visuotinė lietuvių enciklopedija. Papildymai A-Z“, „Lietuvos dvarai ir pilys“, „Chemijos enciklopedija“, „Enciklopedija apie Lietuvą“, „Lietuvių dailininkų žodynas T. 23“, „Ignalinos krašto enciklopedinis žinyras“, „Pasaulio vietovardžiai. Azija“, „Lietuvos etnografiniai regionai“, „Lietuvos vietovardžių žodynas T. 2“, „Katalikų žinyras 2015“, „Lietuvos sporto žinyras T. 23“ ir kt.

3. Informacinė paieškų sistema

- **Katalogai.** Kupiškio VB elektroniniame kataloge 76805 bibliografiniai įrašai (daugiau skyriuje „VII.1. Automatizuotos bibliotekų informacinės sistemos kūrimas“). VB kortelių katalogai buvo pildomi tik iki 2008 m. pabaigos. Skaitytojų aptarnavimo skyriaus pagrindiniame kortelių kataloge galima rasti informaciją apie visų rajono viešųjų bibliotekų fondus 1977-2008 m. Kupiškio viešosios bibliotekos kataloguose (kortelių ir elektroniniame) yra 191733 įrašai.

Padalinių abėcėliniai kortelių katalogai papildyti 2462 naujomis kortelėmis, kurias atspausdino Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyriaus darbuotojai. Sisteminiai katalogai nuo 2011 m. nepildomi.

- **Kartotekos.** Viešosios bibliotekos kraštotyros kartoteka nuo 2009 m. pradžios kortelėmis su aprašais iš laikraščio „Kupiškėnų mintys“ nebepildoma (daugiau skyriuje „VII.1. Automatizuotos bibliotekų informacinės sistemos kūrimas“). Padaliniuose yra kraštotyros kartotekos, kurios per metus papildytos vidutiniškai po 15-40 kortelių. Informacijos ir kraštotyros skyrius pateikia naujus aprašus iš leidinių, kurių padaliniai neturi. VB pildoma bibliotekininkystės kartoteka.

4. Informacinis vartotojų aptarnavimas

- **Informacinės užklausos.** Gautos 2563 užklausos, atsakyta į 2518 arba į 98,2 %. (registruotos tik sudėtingesnės paieškos reikalaujančios): VB – 1201, MP – 547, KP – 770. Į 381 užklausą (15,1 %) atsakyta elektroninėmis priemonėmis (el. paštu, skype). Palyginti su 2014 m., atsakytų užklausų skaičius išaugo tik 1,4 % – teigiami pokyčiai viešojoje bibliotekoje. Kaimo padaliniuose užklausų sumažėjo: 2014 m. padalinyje vidutiniškai atsakyta į 64 užklausas, o 2015 m. – tik į 51. Atsakant užklausas naudojami įvairūs šaltiniai: dokumentų fondai, rankraštynas, katalogai, kartotekos, internetas, duomenų bazės.

Teminės užklausos sudarė apie 65-70 % visų atsakytų užklausų. Informacijos ir kraštotyros skyriuje atsakyta į 610 užklausų, iš jų 422 teminės (70 %), 142 – faktografinės, 29 – tikslinamosios, 5 – adresinės.

Kaip ir ankstesniais metais populiarios kraštotyros tematikos užklausos, kurias dažniausia pateikia žurnalistai, kultūros įstaigų darbuotojai, gimnazistai. UAB „Kupiškėnų mintys“ vykdė Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo finansuotus projektus ir rengė laikraščio bei portalo <http://www.kmintys.lt/> rubrikas „Savi tarp kupiškėnų“, „Vėrinys“, „Likimai“, „Gyvenimo ratas“. Daug informacijos šiomis temomis žurnalistams suteikė bibliotekininkai – atsakė į 77 užklausas apie spaudos ištakas Kupiškio krašte, žymius kupiškėnų ir jų jubiliejines sukaktis, įvairias kultūros ir švietimo įstaigas. Kupiškio etnografijos muziejus pateikė 32 užklausas – buvo tikslinami spaudai rengiamos monografijos „Kupiškis“ ir kitų leidinių literatūros sąrašai, išnašos, faktografiniai duomenys. Dažni užklausų pateikėjai yra Kupiškio kultūros centro ir Kupiškio VB padalinių darbuotojai. Gautos 25 užklausos iš ne mūsų rajono bibliotekų ir kitų įstaigų: Biržų rajono savivaldybės J. Bielinio VB (apie Suosto bažnyčią), Rokiškio J. Keliučio VB (apie J. Keliučį), Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės VB (apie mokytojus E. Eidukienę, J. Jankevičių), Pasvalio muziejaus (apie P. Gvazdauską), Lietuvos liaudies kultūros centro (apie Skapiškio muzikantus).

Pastaba: Statistinės ataskaitos „1 Biblioteka metinė“ lentelėje „Vartotojų aptarnavimas“ 28-31 grafose „Informacinės užklausos“ nurodomas bendras informacinių užklausų ir VIP konsultacijų skaičius.

- **Vartotojų informacinių gebėjimų ugdymas.** (Skaitykite skyriuose „VII.7. Vartotojų mokymas“ ir „VI. Darbas su vartotojais vaikais“).

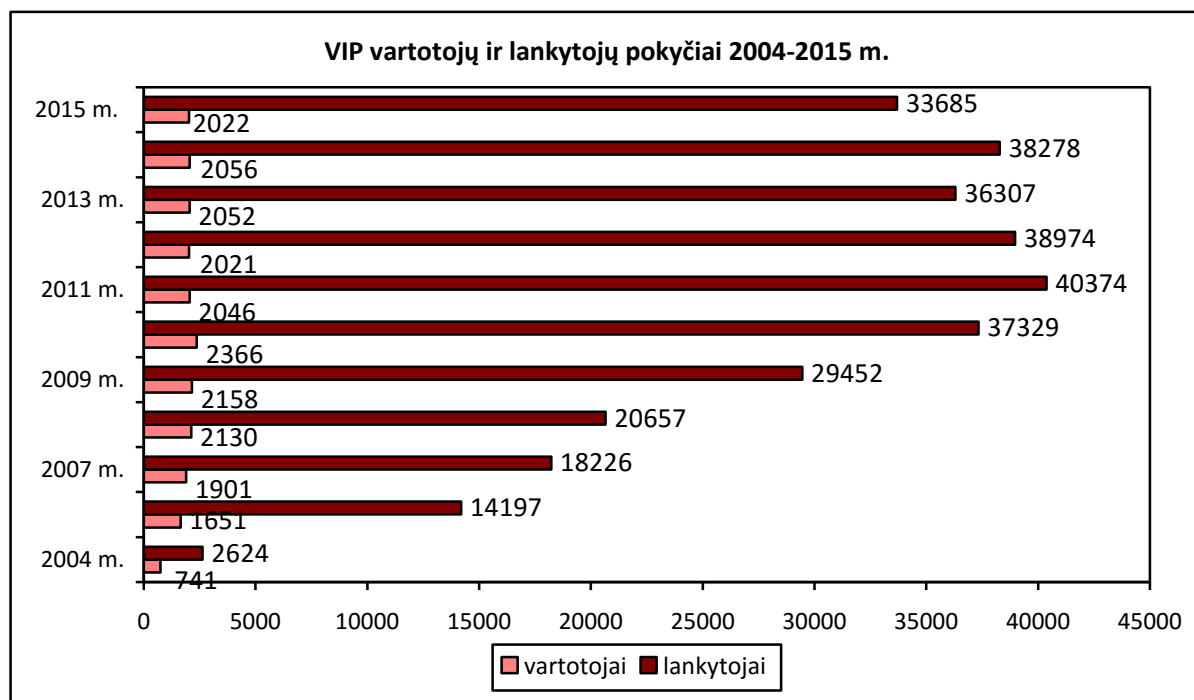
5. Vieša interneto prieiga (VIP)

• **Registruotų interneto vartotojų skaičius per metus:** SVB – 2022 (2014 m. – 2056): VB – 762, Subačiaus miesto padalinyje – 350, kaimo padaliniuose – 910 (vidutiniškai po 61). Palyginti su praėjusiais metais, VIP vartotojų skaičius labai nežymiai sumažėjo (-34): VB ir Subačiaus MP padidėjo, tačiau kaimo padaliniuose – sumažėjo. Daugiausia VIP vartotojų Noriūnuose – 116 ir Salamiestyje – 93, mažiausia Laičiuose – 14.

VIP veikia VB ir visuose padaliniuose, o šia paslauga naudojami kas trečias bibliotekų vartotojas. Vaikai iki 14 m. sudaro 42 % visų interneto vartotojų.

Interneto vartotojai apskaitomi ne tik pagal projekto „Bibliotekos pažangai“ vartotojų registracijos ir statistikos sistemos (VRSS) duomenis, bet ir pagal vartotojų registracijos korteles. Alizavos, Antašavos ir Salamiesčio padaliniuose yra kompiuterių, kurie gauti ne iš projektų, todėl neprijungti prie šios sistemos. VRSS trūkumai: sistema neperregistruoja VIP vartotojų metų pradžioje, kaip įprasta LIBIS, o registruoja naujus unikalius vartotojus nuo VRSS įdiegimo pradžios.

• **Apsilankymų skaičius (VIP lankytojai)** – 33685 (2014 m. – 38278): VB – 9110, MP – 55416, KP – 19159 (vidutiniškai po 1277). Palyginti su 2014 m., lankytojų skaičius SVB sumažėjo 4593, o didžiausias sumažėjimas kaimo padaliniuose – 3468 arba 15,3 %. Daugiausia VIP lankytojų buvo Salamiestyje (3207), Noriūnuose (2595) ir Rudiliuose (2421), o mažiausia – Laičiuose (219). Kiekvienas interneto vartotojas VIP pasinaudojo vidutiniškai po 17 kartų per metus.

Lyginamoji 2004-2015 m. rodiklių analizė rodo, kad registruotų interneto vartotojų skaičius augo iki 2010 m. – nuo 741 iki 2366 (3 kartus). Vėlesniais metais šis rodiklis stabilizavosi. 2004 m. VIP taškai veikė tik Kupiškio VB ir Šepetos padalinyje, o nuo 2012 m., įgyvendinus „Bibliotekos pažangai“ projektą, VIP yra visose rajono viešosiose bibliotekose. Daugiausia VIP lankytojų (40374) sulaukta 2011 m., o vėliau stebimas mažėjimas. Vis daugiau gyventojų įsigyja kompiuterius, daugelį vietovių pasiekė šviesolaidis internetas. Dar viena priežastis – senstanti ir gendantis bibliotekų kompiuterinė įranga, kuri gauta 2008-2010 m.

6. Elektroninės paslaugos

Viešoji biblioteka ir padaliniai vartotojams teikė šias elektronines paslaugas: paieška internete ir bendravimas socialiniuose tinkluose; mokesčių deklaravimas ir kitos e.valdžios paslaugos; informacijos įrašymas į kompiuterines laikmenas, spausdinimas spausdintuvu, dokumentų skenavimas ir kt.; bevielis interneto ryšys ir galimybė lankytojams dirbti nešiojamais kompiuteriais.

Viešoji biblioteka dar teikė šias paslaugas: paieška prenumeruojamose duomenų bazėse ir VB fonduose esančiuose skaitmeniniuose dokumentuose; VB elektroninis katalogas (dokumentų paieška,

užsakymas, rezervavimas, grąžinimo termino pratęsimas); VB interneto svetainėje www.kupiskiovb.lt skelbiama informacija; užklausų pateikimas per paslaugą „Klausk bibliotekininko“.

NAUJA PASLAUGA. Įsigytos pirmosios elektroninės knygų skaityklės. Tačiau skaitytojai nei karto jomis nepasinaudojo, nes nepatogu, kad jomis galima naudotis tik bibliotekoje.

• **Interneto paslaugų statistika.** Interneto seansų skaičius ir trukmė apskaitoma pagal projekto „Bibliotekos pažangai“ elektroninių paslaugų apskaitos programą (VRSS) ir kompiuterių retrospektyvos rodmenis, nes yra keletas VIP kompiuterių, kurie gauti ne iš minėto projekto, todėl jų panaudojimo rodikliai neįtraukti į VRSS. Kitos elektroninės paslaugos (atsisiųstųjų dokumentų ir įrašų skaičius, virtualių apsilankymų skaičius) apskaitomos pagal LIBIS Kataloguotojų darbo apskaitos programą ir prenumeruojamų duomenų bazių (DB) panaudojimo ir svetainės www.kupiskiovb.lt apsilankymų statistiką:

- Interneto seansų skaičius: SVB – 46692 (2014 m. – 50675), VB – 19594, MP – 5416, KP – 21682;
- Interneto seansų trukmė (val.): SVB – 29325 (2014 m. – 32966), VB – 7337, MP – 4509, KP – 17479;
- Atsisiųstųjų dokumentų skaičius (iš DB): SVB – 85 (2014 m. – 53);
- Atsisiųstųjų įrašų skaičius (iš VB e.katalogo ir DB): SVB – 3594 (2014 m. – 3056);
- Virtualių apsilankymų skaičius (www.kupiskiovb.lt, VB e.kataloge, DB): SVB – 20813 (2014 m. – 22202).

Palyginti su 2014 m. interneto seansų skaičius SVB sumažėjo 7,9 %, tai nulėmė prisijungimų prie interneto sumažėjimas kaimo padaliniuose 4529 kartais arba 17,3 %. Seansų trukmė sutrumpėjo tiek VB, tiek padaliniuose (iš viso 3641 val.). Virtualių apsilankymų skaičius sumažėjo 1389 arba 6,3 %: dažniau lankytasi bibliotekos interneto svetainėje, tačiau dėl lietuviškos teisinės duomenų bazės prenumeratos nesklandumų, sumažėjo virtualūs apsilankymai naudojantis duomenų bazėmis.

• **Tiesioginės transliacijos internetu, įvairios akcijos.** Iš ministudijos Lietuvos nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje vyko tiesioginės internetinės transliacijos, kurias stebėjo bibliotekininkai, viešosios bibliotekos ir padalinių lankytojai. Vienos bibliotekos šioje veikloje dalyvavo labai aktyviai, susirinkdavo po 8-10 lankytojų. Kitų bibliotekų darbuotojos kvietė stebėti tik keletą transliacijų. 2015 m. buvo 16 įvairios tematikos transliacijų: Paskutinė ciklo „Euro panorama, datos ir temos“ transliacija „Įsivedus eurą: apžvalga ir prognozės“ (sausio 22 d.), „Informacinis karas. Priešiška informacija Lietuvoje“ (balandžio 14 d.), „Kokia tautiškumo samprata šiandien?“ (gegužės 5 d.), „Žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų deklaravimas 2015 m.“ (gegužės 27 d.), „Praktiniai patarimai 2015 m. deklaravusiems žemės ūkio naudmenis ir pasėlius“ (rugsėjo 15 d.), „Mano elektra: taupiai ir paprastai“ (rugsėjo 22 d.), „Lietuvos pašto naujovės ir aktuali informacija gyventojams“ (spalio 1 d.), „Paramos verslui galimybės kaimo vietovėse“ (lapkričio 10 d.), „Atsakingas skaitytojas „Mąstau, Rūšiuoju, Gyvuoju“ (spalio 20 d.).

Bibliotekininkams buvo naudingos transliacijos „Inovatyvūs produktai ir paslaugos bibliotekoms“ (vasario 24 d.), „Ar reikia jaunąją kartą skatinti skaityti“ (birželio 5 d.) ir „Naujų elektroninių paslaugų portale ibiblioteka.lt pristatymas“ (lapkričio 24 d.).

Pastaba: Apie saugesnio interneto savaitės renginius skyriuje „VI.4. Informacinės paslaugos vaikams“.

• **Duomenų bazės.** Kupiškio VB lankytojai gali naudotis 12 užsienio duomenų bazėmis (DB), kurios centralizuotai užprenumeruojamos už Kultūros ministerijos lėšas.

Kupiškio viešosios bibliotekos vartotojai ne vienerius metus naudoja EBSCO Publishing duomenų bazių paketą (10 DB), siūlančiu visateksčius elektroninius socialinių ir humanitarinių mokslų, medicinos, verslo ir ekonomikos žurnalus, laikraščius ir žinytus. Ją galima naudotis ir bibliotekoje, ir nuotoline prieiga, kuri sukurta 2 vartotojams. Dažniausia vartotojai ieško informacijos moksliniams darbams, pranešimams rengti. EBSCO Publishing DB interneto seansų skaičius – 33, atsisiųstųjų dokumentų skaičius – 84, atsisiųstųjų įrašų skaičius – 55, virtualių apsilankymų skaičius – 75. Vyko duomenų bazės EBSCO eBook Public Library Collection testavimas, kurio tikslas – įvertinti DB panaudos galimybes.

Nuo 2015 m. yra galimybė naudotis Naxos Music Library duomenų baze, kurioje pateikiami klasikinės, džiazo, pasaulio tautų folkloro, šiuolaikinės populiariosios, roko muzikos įrašai, yra kompozitorių ir atlikėjų biografijos, muzikos terminų žodynas. Credo Online Reference Service duomenų bazėje pateikiama patikima informacija įvairių mokslų temomis. DB galima rasti su ieškoma tema ar asmeniu susijusių straipsnių, apibrėžimų, vaizdo ir garso medžiagos, taip pat nuorodų į įvairius interneto šaltinius, prenumeruojamas duomenų bazes, LIBIS suvestinį katalogą, atvirosios prieigos ar kitus išteklius.

2015 m. centralizuotai nebuvo prenumeruota Infoplex lietuviška teisinė DB. Vietoj jos prenumeruota Legis DB nepasiteisino ir nuo pat pradžių buvo nefunkcionalė. Su Legis sutartis buvo nutraukta, tad vartotojams kylančius klausimus teko atsakyti iš kitų šaltinių. Tai lėmė ir DB panaudos mažėjimą.

7. Vartotojų mokymai

Bibliotekų darbuotojai organizavo 331 įvairius lankytojų mokymus (2014 m. – 365): VB – 59, MP – 53, KP – 219 (vidutiniškai po 15). Mokymų bendra trukmė 445 val. (2014 m. – 432 val.): VB – 104 val.,

MP – 54 val., KP – 287. Įvairiuose mokymuose dalyvavo 1350 žmonių (2014 m. – 1341). Palyginti su 2014 m., vartotojų mokymų sumažėjo 34, tačiau jų trukmė ir apmokytų žmonių skaičius beveik nesikeitė.

● **Mokymai, skirti dokumentų fondų, informacinių šaltinių, elektroninių** (paieškos DB ir www.kataloge, dokumentų užsakymo per www.katalogas) **ir kitų paslaugų klausimams:** mokymų skaičius – 88, trukmė – 170 val., apmokyta 1107 vartotojai.

● **Vartotojų kompiuterinio raštingumo ir interneto išteklių mokymai (grupėse ir individualūs):**

	Iš viso apmokyta žmonių		Mokymų trukmė		Mokymai grupėse, 2015 m.			Individualūs mokymai, 2015 m.	
	2014 m.	2015 m.	2014 m.	2015 m.	Grupių skaičius	Apmokytų žmonių skaičius	Mokymų trukmė val.	Apmokytų žmonių skaičius	Mokymų trukmė val.
VB	42	32	77	29	1	1	8	31	21
MP	60	48	68	49	0	0	0	48	49
KP	179	163	185	197	5	5	58	158	139
SVB	281	243	330	275	6	6	66	237	209

Bibliotekininkai mokė lankytojus kompiuterinio raštingumo ir interneto išteklių pagrindų grupėse ir individualiai, mokymus organizavo VB ir 12 padalinių (mokymų nebuvo Adomynės, Antašavos, Juodpėnų, Naivių ir Rudilių KP). Iš viso apmokyta 243 lankytojai (KP vidutiniškai po 11), mokymų trukmė – 275 val. Mokymų rodikliai sumažėjo, nes daug žmonių mokėsi ankstesniais metais, gerėja jų darbo kompiuteriu įgūdžiai, kartais trūksta ir bibliotekininkų iniciatyvos bei kompetencijų.

Kompiuterinio raštingumo mokymus grupėse organizavo Kupiškio VB ir 5 KP – Laičių, Noriūnų, Palėvenėlės, Šimonių ir Virbališkių – juos baigė ir pažymėjimus gavo 6 žmonės. Mokymų „Išmokime dirbti kompiuteriu“, „Interneto ištekliai“, „Darbas Microsoft Excel programa“ ir kt. trukmė 8-14 val.

Vedami ir individualūs mokymai, kai vartotojai mokomi jų pageidaujamos konkrečiomis temomis, pavyzdžiui: bendravimas internete (e.paštas, Skype), dokumentų spausdinimas ir skenavimas, darbas su PowerPoint, Picasa ir kt. programomis, e.komercija, e.bankininkystė, e.prekyba, e.valdžia, e.paveldas, darbo paieška, mokesčių deklaravimas, paieška internete įvairiomis temomis t.t. Tokie mokymai paprastai trunka nuo 0,5 iki 3 val. Per metus individualiai apmokyta 237 lankytojai, mokymų bendra trukmė 209 val. Daugiausia lankytojų individualiai apmokyta Subačiaus (48), Skapiškio (38), Alizavos (28) padaliniuose.

Padalinių darbuotojos dažniau moko lankytojus individualiai – taip joms lengviau, nors ir užima daugiau laiko. Labai svarbu, kad įgyvendinant projektą „Bibliotekos pažangai“ buvo sukurtos naujos paslaugos, bibliotekos tapo ir mokymo centrais, brandaus amžiaus lankytojai surado naujas veiklos sritis ir galimybes. Didžioji dalis besimokančių – vyresnio amžiaus žmonės, kurie mažiau imlūs naujoms technologijoms, todėl bibliotekininkams reikia ne tik žinių, bet ir kantrybės. Lankytojų mokymai tęsiasi, pasibaigus projektui, tačiau jau ne taip aktyviai.

● **Vartotojų konsultavimas viešos interneto prieigos klausimais:**

Temos ir potėmės		2014 m.	2015 m.
Darbas kompiuteriu		546	757
Interneto ištekliai	Bendravimas (skype, el.paštas, socialiniai tinklai)	311	297
	Paieška internete	1247	1478
	El.valdžia (el.deklaravimas, statybos leidimų išdavimas ir kt.)	98	100
	El.komercija (el.prekyba, el.bankininkystė)	287	399
	Švietimas (nuotolinės studijos, el.katalogai, duomenų bazės ir kt.)	80	83
	Kultūra ir laisvalaikis (naujienu portalai, muziejų portalai, menai internete, bendruomenių informacija ir kt.)	158	167
	Sveikata (registracija pas gydytojus, ligonių kasų informacija ir kt.)	176	167
	Darbo paieška	110	131
	Atsargus elgesys internete	21	14
	Kita	231	111
Konsultacijų skaičius (SVB)		3265	3704
Konsultuotų žmonių skaičius (SVB)		2983	3409

- Individualių konsultacijų skaičius: VB – 1957, MP – 454, KP – 1293 (vidutiniškai po 86);

- Konsultuotų žmonių skaičius: VB – 1674, MP – 454, KP – 1281 (vidutiniškai po 82).

Palyginti su 2014 m., konsultuotų žmonių padaugėjo 14,3 %, o jiems suteiktų konsultacijų skaičius – 13,4 %. Daugiausia konsultacijų suteikė Kupiškio VB (1957), Subačiaus (454), Salamiesčio (200), Šepetos (127), Antašavos (126), Lukonių (103), Virbališkių (109), Noriūnų (103) padalinių darbuotojai. Dažniausia konsultuota paieškos internete (39,9 % visų konsultacijų) ir darbo kompiuteriu (20,4 %) klausimais.

Gyventojų mokymų ir konsultavimų apskaitos formos už kiekvieną mėnesį yra pildomos naujoje svetainėje <http://3erdve.sharepoint.com/mokymai>.

8. Kraštotyros veikla

Svarbiausios veiklos kryptys: kraštotyros dokumentų fondo įvairiose laikmenose ir informacijos apie Kupiškio kraštą bei jo žmones, kultūros paveldą kaupimas, tvarkymas, saugojimas ir sklaida, dalyvavimas LIBIS analizinės posistemės kūrime (VB), kraštotyros darbų ir leidinių ruošimas ir leidyba, virtualių parodų ir kitos kraštotyros informacijos viešosios bibliotekos svetainei www.kupiskiovb.lt rengimas, kraštotyros renginių organizavimas (apie juos skyriuje „V. Kultūrinė veikla“).

• Kraštotyros informacijos kaupimas ir tvarkymas.

VB Informacijos ir kraštotyros skyriaus fonde 1115 fiz. vnt. inventorintų kraštotyros tematikos dokumentų, Subačiaus miesto padalinyje – 449 fiz. vnt., kaimo padaliniuose – vidutiniškai po 254 fiz. vnt.

2015 m. Kupiškio SVB dokumentų fondus papildė 28 pavadinimų kraštotyros knygos (kupiškėnų autorių ir apie Kupiškio kraštą), VB – 24 pavadinimų.

VB ir visi padaliniai gavo 5 pavadinimų knygas: istorijos ir kultūros almanachas „Kupiškis. 2014“, A. Totoris „Laičiai. Kaimas prie Žvikės“ (serija „Kupiškėnų biblioteka, 14“), „Kupiškio kraštas“ (Turizmo ir verslo informacijos centro leidinys), „Skulptoriaus Juozo Kėdainio kūryba šiandienos žvilgsniu“ (sud. L. Matiukaitė) ir „Algirdas Balna: Medžio drožėjo gyvenimas atiduotas kūrybai“ (sud. A. Jonušytė).

Kitų leidinių gauta po 1-8 fiz. vnt.: K. R. Kašponis „Greimas arti ir toli“, K. Šimonis „Kryžių, koplytstulpių ir stogastulpių piešiniai“, P. Skardžius „Rinktiniai raštai. T. 7“, J. R. Glemža „Istoriniai Lietuvos architektūros paveldo interjerai“, „Jonas Rimantas Glemža: bibliografija“, D. Dilytė „Kristijono Donelaičio pasakėčios: monografija“, R. Vaitkūnaitė-Gamziukaitė „Mano šeimos gyvenimo vaizdai“ (serija „Kupiškėnų biblioteka, 13“), J. Markevičius „Mano autobiografija“, A. Vaitiekūnas „Aš tave mylėjau, arba Vieno gyvenimo istorija“, V. Eidukaitienė „Širvinskai – kupiškėnai: giminės šaknys ir atžalos“, „Mediniai kupiškėnų paminklai: Mažoji architektūra“ (sud. A. Jonušytė), R. Karazija „Šviesos ir šešėlio paslaptys“, „Žalias teorijos medis“ ir „Fizikos istorija“, P. Zlatkus „Kol stygos mano lyros skamba“ ir „Saldus Birutės Skopės gyvenimas“, Kupiškio rajono literatų klubo „Lėvens balsai“ almanachas „Prošvaistės“ ir kt.

Informacijos ir kraštotyros skyriuje kaupiami bei saugomi ir kiti dokumentai – nuotraukos, rankraščiai, lankstinukai, renginių skelbimai, kvietimai, programos, sveikinimų atvirukai, rajone veikiančių įstaigų, įmonių leidiniai, kita spausdinta medžiaga, elektroniniai dokumentai.

Toliau tvarkomas rankraščių fondas, saugomas Informacijos ir kraštotyros skyriuje. Spalio 13 dieną lankėsi Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Retų knygų ir rankraščių skyriaus darbuotoja Sigita Marcinkevičienė, kuri pravedė mokymus „Rankraščių fondų tvarkymas ir katalogavimas“ trims šį darbą atliekančioms darbuotojoms. 2015 m. sutvarkyti aktorius, žurnalisto Juozo Kaributo (F5) ir Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio Kupiškio skyriaus (F6) rankraščių fondai. Sukurti 42 įrašai, kurie jungia 112 saugojimo vienetų ir 89 lapus. Darbas pasistūmėtų sparčiau, bet keitėsi nuotraukų aprašo standartas, todėl reikėjo įvesti pataisymus, redaguoti jau sukurtus įrašus. Sugrupuotas ir paruoštas liaudies muzikanto Aleksandro Kriūkės (F7) archyvas. Ankstesniais metais sutvarkyti kalbininko Kazimiero Šaulio (F3) ir rašytojo Broniaus Žalio (F4) rankraščių fondai (iš viso 151 saugojimo vienetas).

Svarbi rankraštyno dalis – tai fotografo Juozo Kraujūno fondas, kuriame savivaldybės perduoti 103 albumai su 9803 vnt. nuotraukų (įkainota 40237,10 Lt), J. Kraujūno archyvas (nuotraukos, negatyvai, kompaktiniai diskai), kurį po vyro mirties 2009 m. perdavė našlė V. Kraujūnienė. Fotografas nuo 1976 m. įamžino įvairias rajono gyvenimo akimirkas, renginius, įvykius, gamtą ir žmones. Šis labai vertingas ir didelis archyvas tik pradėtas tvarkyti. 2013 m. buvo vykdomas Kultūros rėmimo fondo dalinai finansuotas (3000 Lt) projektas „Kupiškio krašto fotometraštininko Juozo Kraujūno fotografijų fondo formavimas ir sklaida“. Būtina rengti tęstinį projektą ir toliau tvarkyti šį rankraščių fondą.

VB Kraštotyros fonde saugomi bibliotekinių ir kitų autorių paruošti kraštotyros darbai (125 vnt.), teminiai ir personalijoms skirti aplankai (iš viso apie 130), kurie nuolat papildomi nauja medžiaga (iškarpomis ir kopijomis iš spaudos, nuotraukomis, kitais dokumentais). Kraštotyros fondų paklausa labai didelė. Jais naudojasi bibliotekininkai atsakydami į užklausas, krašto istorija ir dabartimi besidomintys lankytojai, muziejininkai, mokiniai. Pastaraisiais metais šia medžiaga vis dažniau naudojasi žurnalistai.

Meno ir muzikos skaitykloje saugomas skulptoriaus Juozo Kėdainio rankraštynas (F6), kuriame apie 2400 dokumentų (331 nuotrauka, 925 laiški, 112 eskizų ir piešinių, 49 užrašų ir eskizų knygelės, apie 900 tarnybinių pranešimų, sveikinimų ir kt.). Dokumentai sugrupuoti pagal tipinę formą. Sutvarkyta ikonografija (F6-12): nuotraukos sugrupuotos pagal temas (išskirtos 6 temos: „Juozo Kėdainio portretinės nuotraukos“, „Juozo Kėdainio šeimos nuotraukos“, „Kitų asmenų nuotraukos“, „Skulptūrų nuotraukos“ ir kt.), dedamos į atskirus vokus, ant kurių rašoma kiek galima tikslesnė nuotraukų metrika. Jau paruošti 145 tokie vokai.

2015 m. pradėti tvarkyti temos „Tarnybinė – visuomeninė veikla“ dokumentai. Tai J. Kėdainiui siųsti laišakai, pranešimai, įsakymai pažymėjimai, prašymai, kvietimai ir kt. dokumentai iš Lietuvos valstybinio dailės instituto, Dailininkų sąjungos, Dailės fondo, Dailės muziejaus, LTSR Kultūros ministerijos, LTSR Kultūros paminklų apsaugos tarnybos, Kauno kombinato „Dailė“, TSRS Kultūros ministerijos, leidyklų ir kitų institucijų. Viso sutvarkyta apie 383 fiz. vnt. dokumentų. Leidžiant katalogą „Skulptoriaus Juozo Kėdainio kūryba šiandienos žvilgsniu“ buvo panaudojamas rankraštinis fondas. Daug biografinės medžiagos buvo naudojama edukaciniams užsiėmimams, parodoms. J. Kėdainio jubiliejui skirtų renginių metu padaryta apie 70 nuotraukų, kurios taip pat sutvarkytos, surašyta metrika. Laukia ilgas ir daug laiko sąnaudų pareikalausiantis darbas – įrašų kūrimas LIBIS elektroniniame kataloge.

• **Dokumentų skaitmeninimas.** 2015 m. LR kultūros ministras patvirtino „Skaitmeninimo kultūros paveldo aktualinimo ir išsaugojimo 2015-2020 metų programą“. LNB Nacionalinis skaitmeninimo ir VEPS centras atliko apklausą viešosiose bibliotekose apie kultūros paveldų objektų atranką, pasirengimą skaitmeninimui, skaitmeninių kopijų sukūrimą, turinio ilgalaikį išsaugojimą ir viešinimą virtualioje erdvėje. Pagal 2015 m. spalio mėnesį atliktą apklausą Kupiškio VB Informacijos ir kraštotyros skyriuje saugomi dokumentai skaitmeninami tik savo reikmėms: parodoms, renginiams, leidybai. Nuo 2016 m. Kupiškio VB teiks vaizdus Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės VB, kuri vykdo projektą „Visuomenės poreikius atitinkančio virtualios kultūrinės erdvės vystymas“. Įtraukti 4 Kupiškio rajono objektai, apimantys 1929-1981 metus ir sudarys 22 vaizdų/ lapų skaičius. Darbai bus tęsiami 2016 m..

• **Kraštotyros darbai.** Parengta 17 naujų kraštotyros darbų (2014 m. – 17): VB – 1, padaliniuose – 16.

Jolita Pipynienė parašė „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos metraščių. 2014 m.“ (69 p.)

Padaliniai parengė 2014 metų veiklos kronikas. Tik Adomynės padalinys ir toliau rašo bibliotekos metraščių. O. Kručienė (Palėvenėlės padalinys) parengė kraštotyros darbą „Palėvenėlės parapijos istorija“.

• **Kraštotyros informacija interneto svetainėje** <http://www.kupiskiovb.lt/index.php/krastotyra>. Svetainės skyriuje „Kraštotyra“ yra rubrikos „Bibliotekos leidiniai“, „Žymūs kupiškėnai“, „Kupiškio garbės piliečiai“, kurios nuolat papildomos nauja informacija. Rubrikoje „Žymūs kupiškėnai“ abėcėlės tvarka sudarytas personalijų sąrašas, kuriame virš 400 pavardžių. Apie 300 kupiškėnų pateikiama išsamesnė informacija.

VIII. DALYVAVIMAS PROGRAMOSE. PROJEKTŲ RENGIMAS

1. Dalyvavimas programose, projektuose

Lietuvos kultūros tarybai (LKT) 2015 m. projektų finansavimui Kultūros rėmimo fondo lėšomis Kupiškio VB darbuotojai buvo pateikę dvi paraiškas, dalinį finansavimą gavo tik viena.

Projekto „*Skulptoriaus Juozo Kėdainio kūryba šiandienos žvilgsniu*“ (vadovė Lina Matiukaitė) tikslas – J. Kėdainio kūrybinio palikimo aktualizavimas ir sklaida, paminint skulptoriaus 100-ąsias gimimo metines, didinant profesionalaus meno prieinamumą įvairioms amžiaus ir socialinėms gyventojų grupėms. Sąmata 11043 Lt, iš KRF prašoma 8743 Lt, gauta 2000 Eur. Kupiškio rajono savivaldybė parėmė 579 Eur 24 ct. Įgyvendinant projektą vyko edukacinių užsiėmimų ciklas „Nuo eskizo iki skulptūros“, parengta jubiliejinė J. Kėdainio darbų, saugomų Kupiškio etnografijos muziejuje, paroda „Skulptoriaus Juozo Kėdainio kūryba šiandienos žvilgsniu“, išleistas jos katalogas bei dar 2009 m. parengtos knygos „Kūrybinė brolystė: iš Juozo ir Broniaus Kėdainio epistolinio palikimo“ papildomas tiražas.

Projekto „*Prošvaitės*“ (vadovė L. Matiukaitė) tikslas – populiarinti ir išsaugoti šiandienos kupiškėnų literatų kūrybą kaip krašto rašytinį paveldą ir išleisti Kupiškio rajono literatų klubo „Lėvens balsai“ narių kūrybos rinktinę „Prošvaitės“. Sąmata 10140 Lt, iš KRF prašoma 6890 Lt. Projektas nefinansuotas, tačiau knyga „Prošvaitės“ išleista autorių lėšomis, dalį tiražo (80 vnt. už 434 Eur 43 ct) nupirko Kupiškio rajono savivaldybė. Daugiau apie šių projektų įgyvendinimą skyriuose „V. Kultūrinė veikla“, „IX.1. Leidiniai“.

Parengta *Neformaliojo vaikų švietimo (NVŠ) programa „Šeštadieninė mokyklėlė 7-9 m. vaikams“* (vadovė Rūta Vilkienė) ir jos vykdymui gauta 541,00 Eur valstybės lėšų (NVŠ krepšelio). Šios programos tikslas – ugdati įvairias menines veiklas, atskleisti vaiko sugebėjimus, skatinti vaikų užimtumą, mažinti socialinę atskirtį, padėti lengviau adaptuotis mokykloje, šiems uždaviniams įgyvendinti panaudoti ir skaitymo skatinimo iniciatyvas. Nuo 2015 m. spalio 1 d. Kupiškio viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriuje kiekvieną šeštadienį buvo vedami edukaciniai užsiėmimai įvairiomis temomis: kompiuterinio raštingumo, rankdarbių, dailės ir kt. Buvo sudaryta 12 vaikų (kurių ugdymui gautos lėšos) grupė, tačiau kiekvieno užsiėmimo metu dalyvių skaičius siekdavo 15-20, prisijungdavo ir jų tėvai. Užsiėmimai diferencijuojami atsižvelgiant į vaikų poreikius, amžių. NVŠ programa bus vykdoma ir 2016 m.

Kupiškio VB ir padaliniai aktyviai dalyvavo projekte „*Metų knygos rinkimai. 2015*“. Pateikta 17 paraiškų, teigiamai įvertinta – 12. Metų knygos rinkimų akcijai skirtas knygas gavo Kupiškio viešoji biblioteka ir 10 padalinių: Subačiaus, Alizavos, Laičių, Noriūnų, Palėvenėlės, Rudilių, Salamiesčio, Šepetos, Šimonių ir Virbališkių. Iš viso gauta 59 fiz. vnt. (2014 m. – 25 fiz. vnt.) už 293,67 Eur.

Projektui „*Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos pastato Kupiškyje Lauryno Stuokos-Gucevičiaus aikštėje rekonstrukcija*“ (numatoma vertė 7,7 mln. Lt arba 2,2 mln. Eur) 2014 m. iš Valstybės investicijų programos (techniniam projektui parengti) buvo skirta 300 tūkst. Lt. UAB „Projektų rengimo centras“ parengė techninį projektą, kurio užsakovas Kupiškio rajono savivaldybė. Bibliotekos administracija nemažai laiko skyrė įvairiems projekto rengimo reikalams, susitikimams su projektuotojais. Rekonstrukcijos pradžia buvo numatyta 2015 m., tačiau darbai nepradėti. Viešųjų pirkimų konkursas baigėsi tik gruodžio mėnesį. 2016 m. iš Valstybės investicijų programos bus skirta 90 tūkst. Eur, darbai prasidės II ketvirtyje.

2. Projektų rengimas

Lietuvos kultūros tarybos 2015 m. II pusm. (II kvietimas) finansavimui paruošta 1 paraiška ir 2016 metų I pusm. projektų konkursui (I kvietimas) parengtos 6 paraiškos. Iš 7 projektų tik 1 gavo dalinį finansavimą.

Įgyvendinant projektą „*Fotografijos mokymai-paroda „Neatrastas Kupiškis*“ (vadovė Rūta Vilkienė) vyks fotografijos pagrindų mokymai Kupiškio miesto vaikams ir jaunimui, geriausių kadrų konkursas, veiks kilnojama fotografijų paroda. Projekto sąmata 2596,00 Eur, gauta 1500 Eur. Paraiška įvertinta 63 balais.

Programai „Skaitymo skatinimo iniciatyvos“ teikto projekto „*Keliaujame su knyga*“ (vadovė Janina Širvinskienė) tikslas – įvairaus amžiaus ir socialinių grupių Kupiškio bendruomenės narių skaitymo ir žinių troškimo skatinimas, skaitymo įgūdžių gerinimas, bendruomenių narių kultūrinio akiračio plėtimas, kūrybingumo ugdymas, įvairių šalių kultūros sklaida. Projekto sąmata 3614 Eur, iš KRF buvo prašoma 2879 Eur. Finansavimas neskirtas. Projektas įvertintas 54 balais (praeinamasis balas – 55).

Projekto „*Kultūros renginių ciklas Sugrįžimai*“ (vadovė Jolita Pipynienė), teikto atminties institucijų programai „Inovatyvių paslaugų kūrimo, sklaidos ir viešinimo projektai“, tikslas – kraštotyros informacijos sklaida inovatyviomis priemonėmis, siekiant įtraukti į bibliotekos veiklas Kupiškio rajono bendruomenės narius, pagal amžiaus ar socialines grupes bei profesinius poreikius. Projekto sąmata 2650 Eur, finansavimas neskirtas. Paraiška įvertinta 50 balų (praeinamasis balas – 57).

Įgyvendinant projektą „*VasarO.K. su biblioteka*“ (vadovė R. Vilkienė), teiktą atminties institucijų programai „Socialinės integracijos, pilietiškumo ir bendruomenių aktyvumo didinimo projektai“ buvo planuojama vaikų dienos stovykla, netradiciniai skaitymai gamtoje, judrieji žaidimai. Projekto sąmata 2551 Eur, finansavimas neskirtas. Paraiška įvertinta 61 balu (praeinamasis balas – 63).

Projektas „*Mirioramos epidemija tavo mokykloje*“ (vadovė R. Vilkienė) teiktas „Skaitymo skatinimo iniciatyvų“ programai. Buvo planuojamos išvykstamosios edukacinės programos Kupiškio miesto ir kaimų mokyklų pradinėse klasėse, skaitymo skatinimui pasitelkiant inovatyvų knygų pristatymo būdą – mirioramą. Projekto sąmata 2507 Eur, finansavimas neskirtas. Paraiška įvertinta 52 balais (praeinamasis balas – 55).

Įgyvendinant programai „Kultūros edukacija“ teiktą projektą „*Kūrybinio rašymo dirbtuvės-konkursas „Visi gali rašyti*“ (vadovė R. Vilkienė), planuota skelbti rašinių konkursą, vėliau, bendradarbiaujant su rašytoja Renata Šerelyte, organizuoti kūrybinio rašymo dirbtuves pradinėse klasių vaikams. Projekto sąmata 2619 Eur, finansavimas neskirtas. Paraiška įvertinta 58 balais (praeinamasis balas – 69).

Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka dalyvauja projekte „Bibliotekos pažangai 2“, kurį įgyvendina Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, administruojanti Bilo ir Melindos Geitsų fondo Pasaulio bibliotekų programos lėšas. Parengta paraiška „*Bibliotekos – sveikesniam gyvenimui*“ (vadovė R. Vilkienė). Tai sveikos gyvensenos propagavimo projektas, kuriame buvo numatyta sukurti informacinius blokus bibliotekos interneto svetainėje tam, kad vyresnio amžiaus žmonėms būtų patogiau ieškoti informacijos apie sveikatą. Planuota aprūpinti medicinos diagnostikos įrangą visus 16 viešosios bibliotekos padalinių, pravesti sveikatingumo mokymus – teorinius bei praktinius, tuo siekiant padidinti gyventojų judrumą, išvengti mirčių dėl kraujotakos sistemos ligų. Projekto sąmata 22600,00 Eur, finansavimas neskirtas.

IX. BIBLIOTEKOS ĮVAIZDŽIO FORMAVIMAS

Bibliotekos naudoja įvairias savo veiklos ir paslaugų viešinimo, įvaizdžio kūrimo priemones: tai informacija žiniasklaidoje (periodinėje spaudoje, internete, per televiziją ir radiją), skelbimai bibliotekose ir kitose viešose erdvėse, kvietimai į renginius, elektroniniai laišakai, įvairaus pobūdžio leidiniai, priemonės reprezentacijai su bibliotekos atributika, renginių fotografavimas ir filmavimas ir kt.

1. Leidiniai

• **Knygos (3).** „Skulptoriaus Juozo Kėdainio kūryba šiandienos žvilgsniu: 100-osioms gimimo metinėms skirtos parodos katalogas“ (sudarytoja VB direktorės pavaduotoja L. Matiukaitė, dailininkė Giedrė Ringelevičienė). Kupiškio etnografijos muziejuje eksponuotos J. Kėdainio jubiliejinės parodos kataloge publikuojamas dailėtyrininkės Nijolės Nevčesauskienės įvadinis straipsnis „Nepažinti Juozo Kėdainio kūriniai“, surašytos svarbesnės J. Kėdainio gyvenimo ir kūrybos datos, spausdinami personalinių ir svarbesnių grupinių parodų ir katalogų sąrašai, pateikiamos skulptūrų, piešinių ir dokumentinės fotografijos, leidinių ir straipsnių apie skulptorių bibliografija (118 pozicijų), Kupiškio etnografijos muziejuje saugomų J. Kėdainio skulptūrų sąrašas (136 pozicijos). Knygos apimtis 60 puslapių, tiražas 450 egz., spausdino UAB „Petro ofsetas“. Katalogas parengtas ir išleistas Lietuvos kultūros tarybos finansuoto projekto „Skulptoriaus Juozo Kėdainio kūryba šiandienos žvilgsniu“ ir Kupiškio rajono savivaldybės lėšomis.

Igyvendinant jau minėtą projektą išleistas papildomas knygos „Kūrybinė brolystė: iš Juozo ir Broniaus Kėdainio epistolinio palikimo“ (sudarytoja L. Matiukaitė) tiražas. Joje spausdinami brolių J. ir B. Kėdainio tarpusavio susirašinėjimo laišakai, daug nuotraukų. Ši knyga buvo parengta dar 2009 m., tačiau negavus Kultūros ministerijos finansavimo, kupiškėno Vidmanto Jankausko pastangomis ji buvo išleista labai mažu tiražu (60 egz.). Artėjant J. Kėdainio 100-osioms gimimo metinėms, Kupiškio rajono savivaldybė skyrė 289 Eur 62 ct, už kuriuos išleista dar 60 egz. knygų – jos dovanotos skulptoriaus jubiliejaus minėjimo svečiams, pateko į rajono VB ir padalinių fondus.

Bendradarbiaujant su Kupiškio rajono literatų klubu „Lėvens balsai“ parengtas ir išleistas pirmasis klubo narių kūrybos *almanachas* „Prošvaistės“. Knygos sudarytojos klubo pirmininkė Regina Baltrūnienė ir jo kuratorė L. Matiukaitė, redaktorės klubo narės Eugenija Katauskienė ir Eugenija Urbonienė, dailininkė Lena Zinienė. Leidinyje spausdinama ne tik šiuo metu klubui priklausančių literatų kūryba, bet ir buvusių, jau Anapilin išėjusių. Almanache 28 autorių kūriniai, daugiausia poezija. Kiekvienam kūrėjui skirta po 8 puslapius. Knygos apimtis 232 puslapiai, spausdino UAB „Panevėžio spaustuvė“, tiražas 400 egz. Išleista klubo narių lėšomis, už 80 egz. sumokėjo Kupiškio rajono savivaldybė.

• **Lankstinukai (5).** Kraštotyrinio pobūdžio lankstinukai: „Gyvenimas mokslui ir žmonėms: Aldonai Vasiliauskienei 70 m.“ (parengė Kupiškio VB vyresn. bibliografė J. Pipynienė), „Knygnešiai, tarsi dūšios be vietos“ (parengė Virbališkių padalinio vyresn. bibliotekininkės L. Mačiulienė ir L. Čejauskienė), „Skapiškio bibliotekai – 75 metai“ (parengė vyresn. bibliotekininkė R. Bugailiškienė), „2015-ieji Lietuvos etnografinių regionų metai“ (parengė Noriūnų padalinio vyresn. bibliotekininkė I. Gasparonienė) „Palėvenėlė“ (parengė vyresn. bibliotekininkė O. Kručienė).

• **Lankstinukų formos parodų katalogai (2).** Paroda „Kūrybos erdvės 2015: Laimė kurti“ (parengė L. Matiukaitė), Vilmos Jakubonienės floristinių darbų paroda „Šviesus stebuklas žiemos šaltyje“ (parengė Virbališkių padalinio vyresn. bibliotekininkė L. Mačiulienė).

• **Kalendoriai (2).** „Kupiškio kalendorius 2016 metams: jubiliejai, datos“ (sudarytoja D. Baronienė), „2016 metų kalendorius: jubiliejai, šventės, atmintinos dienos, datos“ (sudarytoja L. Matiukaitė).

• **Programos, skrajutės, skirtukai (6).** L. Matiukaitė paruošė Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės „Biblioteka: informacija ir žinios – kiekvienam“ programą. J. Širvinskienė atnaujino skrajutes „Rezervuok knygą internetu“, „Užsisakyk knygą internetu“ ir „Elektroninio katalogo galimybes“.

• **Skelbimai, kvietimai** naudojami informacijos apie įvyksiančius bibliotekose renginius ir kitas priemones sklaidai. VB juos rengia R. Vilčinskienė ir L. Matiukaitė. Skelbimai kabinami skelbimų lentose bibliotekose, įvairiose įstaigose, lauko stenduose, skelbiami laikraščiuose ir interneto svetainėse, siunčiami el. paštu.

• **Bibliotekininkų pagalba ruošiant įvairius leidinius.** Kasmetinio istorijos ir kultūros almanacho „Kupiškis“ (vyr. redaktorius ir sudarytojas dailėtyrininkas, žurnalistas V. Jankauskas, redakcinei kolegijai priklauso ir VB darbuotojos L. Matiukaitė bei D. Baronienė) tryliktajam numeriui – „Kupiškis. 2015“ bibliotekininkai paruošė 3 publikacijas.

Jau išleisti „Kupiškėnų enciklopedijos“, kurios sumanytojas ir vyr. redaktorius jau minėtas V. Jankauskas, du tomai, toliau renkama informacija paskutiniam tomui. Darbe talkina ir bibliotekų darbuotojos: jos parašė 2 straipsnius, taip pat redagavo anksčiau pateiktą informaciją.

Baigiamos paruošti „Vermės“ leidyklos knygų serijos „Lietuvos valsčiai“ monografijos „Kupiškis“ ir „Skapiškis“ (sudarytoja Kupiškio etnografijos muziejaus specialistė Aušra Jonušytė). VB darbuotojos D. Baronienė, L. Matiukaitė ir J. Pipynienė 2013-2014 m. parengė 3 straipsnius (po 30-35 pusl.), kurie 2015 m. buvo redaguojami, skaitoma jau sumaketuoto leidinio korektūra. (Daugiau apie leidiniams paruoštus straipsnius skyriuje „IX.2. Straipsniai ir informacija žiniasklaidoje, kituose leidiniuose“).

Keletas kaimo bendruomenių leidžia laikraštėlius, kuriuos rengiant talkina ir bibliotekininkės. Prie kas mėnesį išeinančio laikraščio „Šimonių“ leidimo prisidėjo ir Šimonių padalinio vyresn. bibliotekininkė

dirbusi R. Vilimienė: rašė straipsnius, kompiuteriu spausdino ir maketavo tekstus. Popieriumi pasirūpina bendruomenė, o Šimonių seniūnija kiekvieno laikraščio numerio atspausdina po 100 egz.

Informacijos ir kraštotyros skyrius talkino muziejininkei A. Jonušytei rengiant knygą „Mediniai kupiškėnų paminklai. Medinė architektūra“ – sutikslintas literatūros sąrašas, kai kurios datos.

2. Straipsniai ir informacija žiniasklaidoje, kituose leidiniuose, internete

Straipsnius tradicinei periodinei spaudai, kraštotyros leidiniams ir interneto svetainėms rengė 27 bibliotekininkai: VB – 9 ir padalinių – 18. Iš viso jie parengė 220 straipsnių. Daugiausia straipsnių parašė už VB interneto svetainės administravimą atsakinga vyresn. bibliotekininkė R. Vilčinskienė (32), direktorės pavaduotoja L. Matiukaitė (15), vyresn. bibliotekininkė L. Kliopkinienė (13), Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vedėja J. Širvinskienė (8), padalinių darbuotojos I. Dovydenienė (26) ir N. Paukštienė (18), L. Dešrienė (13) ir M. Levickienė (13).

Iš viso straipsnių, publikacijų, informacijų, vaizdo siužetų apie rajono bibliotekas 2015 m. 317 (2014 m. – 328)										
Tradicinė periodinė spauda 69 (79)				Kiti leidiniai, knygos (bibliotekininkų)	Informacija internete 214 (206)				Televizija, radijas 32 (30)	
Parašyta bibliotekininkų 24 (39)		Parašyta ne bibliotekos darbuotojų 43 (40)			Bibliotekininkų 191 (187)		Ne bibliotekininkų 23 (19)		LRT radijas	TV „Kupiškėnų studija“
Respub. spauda	Rajono spauda	Respub. spauda	Rajono spauda		VB svetainė	Kitos svetainės	VB svetainė	Kitos svetainės		
6 (4)	18 (35)	8 (12)	35 (28)		5 (13)	178 (147)	13 (40)	2 (3)	21 (16)	5 (2)

2.1. Spauda (tradicinė)

• **Bibliotekų darbuotojai** įvairiems periodinės spaudos ir kraštotyros leidiniams paruošė 29 straipsnius (2014 m. – 52): žurnalui „Tarp knygų“ – 6, rajono laikraščiu „Kupiškėnų mintys“ – 18, almanachui „Kupiškis. 2015“ – 3, „Kupiškėnų enciklopedijos“ III tomui – 2. Straipsnių sumažėjo, nes „Kupiškėnų mintyse“ nebėra rubrikos „Sukaktys“, kuriai tekstus rengė Informacijos ir kraštotyros skyriaus vedėja Danutė Baronienė.

Straipsnius rašė 14 bibliotekininkų: VB – 7, padalinių – 7. Aktyviau su tradicine spauda bendradarbiavo direktorės pavaduotoja L. Matiukaitė (5 publikacijos) ir Naivių padalinio vyresn. bibliotekininkė M. Levickienė (5). Straipsnių tematika įvairi: skaitymo skatinimo iniciatyvos, vykdomi projektai, renginiai, nauji kraštotybiniai leidiniai, žymūs Kupiškio krašto žmonės ir kt. 7 padalinių (Alizavos, Juodpėnų, Naivių, Salamiesčio, Skapiškio, Šepetos ir Virbališkių padalinių bibliotekininkės parašė straipsnelius rajono laikraščiu apie įvykusius renginius.

Žurnale „Tarp knygų“ spausdinti šie straipsniai: L. Matiukaitės „Folkloro festivalio „Lingaudala“ akcentai“, J. Janušonienės „Šventė su troliais“, L. Kliopkinienės „Šiaurės šalių bibliotekų savaitė“, R. Vasiliausienės „Metų knygos paaugliams rinkimai“. J. Širvinskienė ir R. Vilkienė rašė apie Lietuvos nacionalinę biblioteką savaitę („Skaitymai, konkursai, šventės“).

Laikraščiu „Kupiškėnų mintys“ bibliotekininkės parašė 18 straipsnių apie įvykusius renginius.

Kultūros ir istorijos almanachui „Kupiškis. 2015“ paruoštos 3 publikacijos: L. Matiukaitės – „Kultūros įvykių kronika. 2015“, „Naujausi leidiniai apie Kupiškio kraštą ir jo žmones: 2014-2015 m.“, D. Baronienės – „Kupiškio kalendorius 2016 metams: jubiliejai, datos“.

„Kupiškėnų enciklopedijai“ D. Baronienė paruošė 2 straipsnius (apie S. Tamošiūną ir P. Vaičiūną).

• **Ne bibliotekos darbuotojų straipsniai.** Apie bibliotekas spausdintos 43 įvairaus pobūdžio žurnalistų ir kitų asmenų publikacijos: rajono laikraštyje „Kupiškėnų mintys“ – 35, respublikiniuose leidiniuose – 8. Žurnalistai dažnai lankosi Kupiškio VB vykstančiuose renginiuose ir juos aprašo.

Apie bibliotekas ir bibliotekininkes daugiausia rašė „Kupiškėnų minčių“ žurnalistės B. Aleknienė (15 straipsnių) ir J. Banionienė (9). Šio laikraščio rubrikoje „Kviečia“ nemokamai skelbiama informacija apie būsimus bibliotekų renginius, veikiančias parodas.

Laikraštyje „Ūkininko patarėjas“ apie bibliotekas, jų organizuotus renginius paskelbti 7 žurnalistės V. Juškienės straipsniai: „Knygų mums dar reikia“, „Literatūrinė duoklė gimtinei“, „Kaimo bibliotekoms reikia knygnešių“, „Bibliotekininkės: kantriosios ir tyliausios, bet išradingiausios“ ir kt.

Bibliotekininkų ir žurnalistų straipsnių periodinėje spaudoje aprašus galima rasti: bibliotekininkystės kartotekoje, Kupiškio VB e.kataloge per straipsnių paiešką (prieiga per www.kupiskiovb.lt, www.libis.lt).

2.2. Televizija ir radijas

- **Viešoji įstaiga Kupiškio televizijos ir informacijos centro „Kupiškėnų studija“** rengia valandos trukmės informacinę-apžvalginę laidą „Savaitė“, kuri įvairiu laiku transliuojama per Kauno televiziją INIT TV, kabelinę televiziją PanTV. Laidą galima žiūrėti internete www.kupiskis.lt/ nuoroda „Kupiškėnų studija“ ir <https://www.youtube.com/user/KupiskioTV?feature=mhee>. „Savaitėje“ per metus parodyti 26 reportažai apie viešųjų bibliotekų vykdomus projektus, renginius, akcijas. 21 reportažas buvo skirtas Kupiškio VB veiklai, 5 – Subačiaus ir Alizavos padaliniuose vykusiems renginiams.
- **LRT** televizijos laidoje „Gimtoji žemė“ VB direktorės pavaduotoja L. Matiukaitė pasakojo apie miškininko profesoriaus Povilo Matulionio kultūrinę ir literatūrinę veiklą, kalbėjo „Panoramos“ reportaže apie skulptorių Juozą Kėdainį ir Kaune veikusią jo 100-osioms gimimo metinėms skirtą parodą.
- **LRT** radijo laidos „Ryto garsai“ rubrikoje „Kultūros anonsai“ 3 kartus informuota apie Kupiškio viešojoje bibliotekoje įvyksiančius renginius.

2.3. Internetas

- **Informacija apie bibliotekas, jų veiklą, paslaugas.** Įvairiose interneto svetainėse buvo paskelbta 214 straipsnių (2014 m. – 206). 191 iš jų parengtas bibliotekų darbuotojų

VB svetainėje www.kupiskiovb.lt buvo 180 straipsnių (2014 m. – 150): VB darbuotojų – 56, padalinių – 122, kitų autorių – 2. Straipsnius rašė 9 VB darbuotojos (R. Vilčinskienė – 30, L. Kliopkinienė – 12, J. Širvinskienė ir R. Vilkienė – po 7) ir visų padalinių bibliotekininkės (Subačiaus – 24, Šepetos – 15, Virbališkių ir Alizavos – po 10, Noriūnų ir Rudilių – po 9, Naivių – 8, Juodpėnų, Lukonių ir Salamiesčio – po 7. Renginių skelbimus (jų būta apie 50) ruošė R. Vilčinskienė, L. Matiukaitė ir R. Vilkienė.

„Kupiškėnų minčių“ internetiniame puslapyje www.kmintys.lt šviečiamosios veiklos projekto „Gyvenimo ratas“ rubrikoje buvo paskelbtos 5 išsamios žurnalistų publikacijos apie 2015 m. jubiliejus šventusias Adomynės (65 m.), Alizavos (75 m.), Skapiškio (75 m.), Subačiaus (75 m.) ir Šepetos (65 m.) bibliotekas bei skulptoriaus Juozo Kėdainio 100-ąsias gimimo metines.

Kupiškio savivaldybės svetainėje www.kupiskis.lt paskelbta 2 L. Matiukaitės straipsniai apie rajono bibliotekas ir jų veiklą, 9 skelbimai apie būsimus Kupiškio viešosios bibliotekos renginius. Svetainėje yra reklaminis skydelis „Viešosios bibliotekos renginių planas“.

Tinklapyje www.temainfo.lt publikuoti 4 žurnalistų straipsniai apie rajono viešąsias bibliotekas. Šios svetainės kalendoriuje skelbiama informacija apie būsimus bibliotekų renginius.

Po 1-3 straipsnius apie Kupiškio bibliotekas ir jose įvykusius renginius, įvairias akcijas skelbta svetainėse <http://kupiskenukuryba.lt>, <http://www.kupiskiokultura.lt>, <http://www.regionunaujienos.lt>, <http://aidas.lt>, <http://www.bernardinai.lt>, <http://www.anyksta.lt>, <http://jp.lt>, <http://etnografijosmuziejus.lt>, <http://www.panrs.lt>, www.3erdve.lt, www.savivaldybes.lt, <http://www.lsdpkupiskis.lt> ir kt.

- **Kupiškio VB svetainės www.kupiskiovb.lt tvarkymas.** VB svetainės nauja versija sukurta 2010 m., ją būtina atnaujinti. Svetainę administruoja ir papildo nauja informacija vyresn. bibliotekininkė Regina Vilčinskienė. Įkeliami aktualūs reklaminiai skydeliai („Etnografinių regionų metai“, „Metų knygos rinkimai“ ir kt.). Naujausia informacija skelbiama ir facebook paskyroje <https://www.facebook.com/kupiskiovb>.

3. Kitos bibliotekos įvaizdžio kūrimo priemonės

Bibliotekų renginiai ir kiti svarbūs įvykiai fotografuojami, nuotraukos archyvuojamos, aprašomos, įrašomos į elektronines laikmenas. Svarbesni renginiai filmuojami, kaupiamas vaizdo įrašų archyvas. Sumontuoti filmukai „Bibliotekininkų sąskrydis 2015“, „Šepetos bibliotekos atidarymas“, „Angelės Marijos Jonuškienės knygos pristatymas“, „Vaikų Velykėlės 2015“.

Viešojoje bibliotekoje įvairi informacija iškabinama vidaus stenduose, langų vitrinose, taip pat mieste esančiose skelbimų lentose. Visuose padaliniuose yra reklamai skirti stendai.

NAUJA! Sukurtas Etnografinių regionų metų plakatas, kuris visus metus puošė VB Didžiosios salės sceną, pagaminti nauji rašikliai su Kupiškio VB logotipu. Reprezentacijai naudojami ankstesniais metais pagaminti maišeliai ir puodukai su bibliotekos atributika.

X. BENDRADARBIAVIMAS

1. Bendradarbiavimas su įvairiomis institucijomis

Kupiškio viešoji biblioteka aktyviai bendradarbiauja su visomis Kupiškio miesto ugdymo įstaigomis: Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija, Kupiškio Povilo Matulionio progimnazija, mokykla „Varpelis“, Kupos pradinė mokykla, Kupiškio meno mokykla, Kupiškio vaikų lopšeliais-darželiais „Saulutė“ ir „Obelėlė“, VšĮ Kupiškio vaikų dienos centru, Paketurių šv. Kazimiero globos namais. Su daugeliu jų pasirašytos bendradarbiavimo sutartys. Veiklos sritys labai įvairios: informacijos teikimas, informacinių gebėjimų ugdymas, skaitymo skatinimas, renginių organizavimas, dalyvavimas bendruose projektuose ir akcijose, galimybė naudotis vieša interneto prieiga. Daugelyje Vaikų literatūros skyriaus projektų dalyvauja Alizavos, Skapiškio, Noriūnų Jono Černiaus, Rudilių Jono Laužiko pagrindinės mokyklos, Kupiškio VB padaliniai. Palaikomi glaudūs ryšiai su Kupiškio etnografijos muziejumi ir kultūros centru, Kupiškio turizmo ir verslo informacijos centru, laikraščiu „Kupiškėnų mintys“, VšĮ Kupiškio televizijos ir informacijos centro „Kupiškėnų studija“, Kupiškio rajono etninės kultūros plėtros taryba.

Aktyviai bendradarbiaujama su Kupiškio rajono literatų klubu „Lėvens balsai“, Kupiškio Trečiojo amžiaus universitetu – šių asociacijų užsiėmimai vyksta Kupiškio VB patalpose, bibliotekininkai talkina organizuojant renginius. Biblioteka draugauja ir su Vilniaus kupiškėnų klubu (prezidentė Filomena Marčiulionienė), padeda rinkti informaciją jų rengiamiems leidiniams, dalyvauja renginiuose.

Bibliotekininkai dėkingi Kupiškio VB renginių ir projektų rėmėjams: Lietuvos kultūros tarybai, Kultūros ministerijai, Kupiškio rajono savivaldybei ir jos merui Dainiui Bardauskui, Lietuvių kalbos institutui, leidyklai „Niekio rimto“, Lietuvos rašytojų sąjungos leidyklai, Maironio literatūros muziejui, UAB „Patogu pirkti“, UAB „Povilo Girklio firma“, UAB „Agrokoncernas“, AB „Aviva Lietuva“, IĮ „Saulės žiedas“, LR Seimo nariams Sergejui Jovaišai ir Aleksandrui Zeltiniui, UAB „Kupiškėnų mintys“, Kupiškio kultūros centrui, Kupiškio turizmo ir verslo informacijos centrui, Kupiškio etnografijos muziejui ir kt.

Padaliniai bendradarbiauja su vietos mokyklomis, kartu organizuoja įvairius renginius, vykdo bendrus projektus. Ypatingai su mokyklomis susietos 6 sujungtosios bibliotekos – jos mokyklų bendruomenių dalis. Palaikomi ryšiai su Kupiškio kultūros centro padaliniais, seniūnijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis – ūkininkų draugija „Sodžius“, kaimo bendruomenėmis. Subačiaus padalinys yra pasirašęs bendradarbiavimo sutartis su Subačiaus gimnazija ir Subačiaus vaikų darželiu. 2015 m. prasidėjo bendradarbiavimas su Kupiškio rajono policijos komisariatu.

2. Bibliotekų bičiuliai

Kupiškio viešoji biblioteka turi daug bičiulių (oficialių globėjų dar neišsirinko) – tai kupiškėnai ir mūsų kraštui prijauciantys žmonės. Palaikomi ryšiai su humanitarinių mokslų daktarėmis Klementina Vosylyte, Žiedūne Zaveckiene, Genovaite Dručkute, Aldona Vasiliauskiene, dailėtyrininku Vidmantu Jankausku, rašytojais Renata Šerelyte ir Jurgiu Usinavičiumi, kompozitoriumi Algimantu Kriūka, poete Dalia Teišerskyte, dailininkais Henriku Orakausku, Saverija Kaziūnaite, Irena Žviliuviene, Dalia Grybauskaite, Egle Kuckaite, Birute Sarapiene, aktoriumi Romualdu Gudu bei kt.

INICIATYVA. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, įgyvendindama projekto „Bibliotekos pažangai 2“ *iniciatyvą „Atrask vaikystės biblioteką“*, kviečia prie jos prisijungti Lietuvoje žinomus, autoritetą turinčius žmones ir tapti bibliotekų globėjais. Subačiaus miesto padalinys jau antri metai turi du globėjus. Tai profesorius, habilituotas fizinių mokslų dr. Romualdas Karazija ir Ustronės knygnešių muziejuje (Panevėžio rajonas) dirbantis Audrius Daukša. Užsimezgė draugystė su kalbininko profesoriaus Prano Skardžiaus sūnėnu, Lietuvos kariuomenės savanorių draugijos pirmininku Dainiumi Gudeliu. Palaikomi ryšiai su žurnalistu, rašytoju Antanu Kubiliumi, filologe, docente Dalia Dilyte-Staškevičiene.

Alizavos padalinys palaiko ryšius su chorvedžiu, docentu Pranu Jankausku, Lukonių – su profesoriumi Stasiu Karazija, poeto Liudo Šeštoko artimaisiais, Juodpėnų – su poeto Lino Valbasio giminaičiais, Skapiškio – su dr. Aldona Vasiliauskiene, Šimonių – su rašytoja Renata Šerelyte, Naivių – su akademiko Juozo Matulio vaikais. Noriūnų padalinys gražiai bendradarbiauja su Palėvenės bažnyčios pastoracinės tarybos nare Aldona Ramanauskiene, Palėvenėlės – su bibliotekos rėmėja Danute Ribokiene.

Rajono savivaldybės meras Dainius Bardauskas dalį savo tarybos nario atlyginimo skiria paramai – pasirinktiems VB padaliniams per metus nupirka po 9-10 naujų knygų.

3. Narystė kitose organizacijose

Lietuvos bibliotekininkų draugijos Kupiškio skyrius jungia 20 narių. Deja, aktyvia veikla negalime pasidžiaugti. Kupiškio VB yra Savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos narė. Kupiškio VB direktorė Daiva Bubulienė yra Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos narė.

Kupiškio VB Informacijos ir kraštotyros skyriaus vedėja Danutė Baronienė ir Virbališkių padalinio vyresn. bibliotekininkė Lidija Mačiulienė priklauso Kupiškio rajono etninės kultūros plėtros tarybai.

Daugelis padalinių darbuotojų aktyviai dalyvauja kaimo bendruomenių veikloje, yra jų valdybų narės. Trys bibliotekininkės yra bendruomenių pirmininkės: Laisva Čiuliepienė – Antašavos, Daiva Bubulienė – Noriūnų, Roma Bugailiškienė – Skapiškio.

XI. METODINĖ VEIKLA

Už metodinę veiklą atsakinga direktorės pavaduotoja, kuri organizuoja renginius bibliotekų darbuotojų profesinei kvalifikacijai kelti, apžiūras, metodines išvykas į padalinius, teikia praktinę ir metodinę pagalbą, konsultacijas, rengia Kupiškio rajono SVB veiklos planus ir ataskaitas.

1. Normatyviniai, planavimo ir atskaitomybės dokumentai, metodinės rekomendacijos

Parengta nauja „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vidaus tvarkos taisyklių“ redakcija (patvirtinta 2015-01-13 VB direktorės įsakymu Nr. IV-6), Vaikų literatūros skyriaus nuostatai (patvirtinti 2015-02-03 VB direktorės įsakymu Nr. IV-13), VB Vyriausiojo buhalterio, buhalterio-kasininko, kompiuterinės technikos specialisto, valytojos, elektriko, kiemsargio, vairuotojo pareiginiai nuostatai (2015-01-13 įsakymai Nr. IV-2 ir Nr. IV-5), Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vyresn. bibliotekininkų pareigybių aprašai (2015-04-20 įsakymas Nr. IV-47 ir 2015-07-13 įsakymas Nr. IV-71), Subačiaus miesto padalinio nuostatai ir Subačiaus miesto padalinio vyresn. bibliotekininko pareigybių aprašas (2015-07-13 įsakymas Nr. IV-71).

Parengti „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos elektroninių knygų skaityklių išdavimo ir naudojimo tvarkos aprašą“ (patvirtinta 2015-02-24 VB direktorės įsakymu Nr. IV-24), Kupiškio VB padalinių konkursų „Biblioteka – bendruomenės informacijos centras“ ir „Pažink savo kraštą – pažink Lietuvą“ nuostatai (patvirtinta 2015-02-02 VB direktorės įsakymais Nr. IV-8 ir 2015-02-03 Nr. IV-11).

Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos strateginiam planui 2015-2017 metams pritarė Kupiškio rajono savivaldybės taryba (2015-05-28 sprendimas Nr. TS-159).

Lina Matiukaitė parengė Kupiškio rajono savivaldybės viešųjų bibliotekų 2016 metų veiklos planą, parašė Kupiškio rajono SVB 2014 metų veiklos tekstinę ataskaitą. Parengtos SVB, VB ir padalinių 2014 m. statistinės ataskaitos „1 Biblioteka metinė“ ir duomenys suvesti į LIBIS Bibliotekų statistikos modulį.

Dangutė Letkauskienė parengė „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklių“ naują redakciją (parvirtinta VB direktorės 2015-01-13 įsakymu Nr. IV-1) ir jos pakeitimus (2015-03-06 įsakymas Nr. IV-28), „Kupiškio rajono savivaldybės VB viešųjų pirkimų planavimo ir iniciavimo tvarkos aprašą“ ir „Viešųjų pirkimų komisijos reglamentą“ (2015-02-23 VB direktorės įsakymas Nr. IV-23). Viešųjų pirkimų dokumentai skelbiami www.kupiskiovb.lt.

2. Praktinė pagalba

● **Metodinės išvykos.** Organizuota tik 10 išvykų į padalinius, iš jų 5 buvo skirtos padalinių veiklos apžiūros „Biblioteka – bendruomenės informacijos ir saviraiškos centras“ vykdymui, 3 – dalyvavimui bibliotekų jubiliejuose (Subačiaus, Skapiškio ir Alizavos), po 1 – dokumentų fondų patikrinimui (Subačiaus padalinyje) ir dokumentų fondų rekatalogavimui. Išvykose dalyvavo 14 VB darbuotojų. Iš viso metodinėse išvykose praleista 69 darbo dienos. Direktorė D. Bubulienė ir direktorės pavaduotoja L. Matiukaitė į padalinius išvyko po 8 kartus, skyrių vedėjos D. Baronienė ir J. Širvinskienė – po 5-7 kartus. Daugiausia dienų dokumentų fondų patikrinimuose praleido vyresn. bibliotekininkės J. Kaminskienė ir L. Kliopkinienė (po 9 dienas), Z. Vadišovienė (5 dienas), skyriaus vedėja J. Motiejūnienė (6 dienas).

Dėl sunkios bibliotekos finansinės padėties (labai mažai lėšų skirta transporto išlaikymui ir kurui, du mėnesius buvo laisvas vairuotojo etatas) jau keletą metų labai retai išvykstama į padalinius. Mažai šią situaciją pagerino ir nuo vasario 2 d. vykusi padalinių veiklos apžiūra-konkursas „Biblioteka – bendruomenės informacijos ir saviraiškos centras“ – buvo planuota, kad vertinimo komisija kiekvieną biblioteką aplankys po du kartus. Deja, apsilankyta tik po vieną kartą ir apžiūros rezultatai liko nesuvesti. Ši apžiūra, kurios tikslas siekti, kad bibliotekos taptų stipriu bendruomenės traukos, laisvalaikio praleidimo,

informacijos, komunikacijos ir bendradarbiavimo centru, bus tęsiama ir 2016-aisiais, kurie paskelbti Bibliotekų ir Vietos bendruomenių metais.

• **Konsultacijos** įvairiais darbo klausimais darbuotojams teikiamos metodinių išvykų, pasitarimų, asmeninių pokalbių metu, elektroniniais laiškais, telefonu.

XII. PERSONALAS

1. Darbuotojų skaičius ir kaita

• **Etatų skaičius SVB** nepasikeitė – 46,6. Iš jų: 34 – profesionalūs bibliotekininkai, 4 – kvalifikuoti specialistai ir 8,6 – techninis personalas;

- VB – 27 etatai: profesionalūs bibliotekininkai – 18, kvalifikuoti specialistai – 4, techniniai darbuotojai – 5;

- Subačiaus MP – 2,8 etato: 2 – profesionalūs bibliotekininkai, 0,8 – valytojos;

- KP – 16,8 etato: 14 – bibliotekininkai, 2,8 – valytojos. Po 0,5 bibliotekininko etato yra Laičių ir Lukonių padaliniuose. Padalinių bibliotekininkės antraeilėse pareigose dirba valytojomis po 0,10-0,20 etato.

Kupiškio rajono viešosiose bibliotekose dirbo 43 darbuotojai (2015 12 31), iš jų 35 profesionalūs bibliotekininkai. Laikinais neužimtas Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vyresn. bibliotekininko etatas. Taupant lėšas savivaldybės vadovų iniciatyva nuo spalio 1 d. Subačiaus miesto padalinio darbuotojos (vedėja ir vyresn. bibliotekininkė) dirbo po 0,75 etato, nors šioje bibliotekoje yra du bibliotekininkų etatai. Ne visą darbo laiką dirba dar keturi padalinių darbuotojai: Laičiuose ir Lukonyse yra po 0,5 etato, o Virbališkiuose yra visos bibliotekininko etatas, bet dirba 2 žmonės po 0,5 etato.

	Etatų skaičius	Darbuotojai		Profesionalių bibliotekininkų išsimokslinimas					
				aukštasis		aukštesnysis		kitas	
		Iš viso	Iš jų profesionalūs bibliotekininkai	skaičius	%	skaičius	%	skaičius	%
VB	27,0	25	17	10	58,8	7	41,2	-	-
MP	2,8	2	2	2	100,0	-	-	-	-
KP	16,8	16	16	6	37,5	9	56,2	1	6,3
SVB	46,6	43	35	18	51,4	16	45,7	1	2,9

Aukštąjį išsimokslinimą turi 18 arba 51,4 % profesionalių bibliotekininkų (2014 m. – 50,0 %), iš jų bibliotekininkystės ir komunikacijos mokslų – 8 arba 22,9 %. Universitetinį išsimokslinimą turi 15 profesionalių bibliotekininkų ir aukštąjį neuniversitetinį – 3. Iš viso 20 bibliotekininkų (57,1 %) turi aukštąjį ir aukštesnįjį bibliotekininkystės ir informacijos mokslų išsimokslinimą. Specialistų kiekvienais metais mažėja: į pensiją išėjusius dažniausia pakeičia jau ne mūsų profesijos išsimokslinimą turintys žmonės, kuriems nėra lengva dirbti bibliotekose, suprasti šio darbo specifiką.

• **Darbuotojų kaita** nebuvo didelė. VB buhalterė-kasininkė Rūta Vilkienė (išsilavinimas aukštasis universitetinis, nebibliotekinis) perkelta dirbti Vaikų literatūros skyriaus vedėja. Šis etatas nuo 2014 m. lapkričio mėnesio buvo laikinai neužimtas. Po gimdymo ir vaiko priežiūros atostogų į darbą grįžo Šimonių padalinio vyresn. bibliotekininkė Evelina Lučinskienė, atleista ją pavadavusi Renata Vilimienė. VB vairuotoju pradėjo dirbti Rimantas Mikšys, buhalterė-kasininkė – Elzbieta Dulys, iš pareigų atleistas 0,5 etato antraeilėse pareigose dirbęs elektrikas Vaidas Smičius.

SVB profesionalių bibliotekininkų amžiaus vidurkis – 48 metai: VB – 49 metai, padalinių – 47 metai. Dirba du pensinio amžiaus darbuotojai. Kolektyvas po truputį senėja, mažai į darbą priimama jaunų žmonių.

• **Profesinės šventės.** Balandžio 15 d. Kupiškio meno mokykloje bibliotekininkai kartu su kultūros centro bei etnografijos muziejaus darbuotojais paminėjo *Pasaulinę kultūros dieną*. Kultūros darbuotojus pasveikino Kultūros ir švietimo skyriaus vedėjas Rimantas Jocius, įteikė padėkas ir dviems bibliotekų darbuotojoms: Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vyresn. bibliotekininkei Ritai Senvaitienei – už ilgametį sąžiningą darbą ir malonų skaitytojų aptarnavimą, Alizavos padalinio vyresn. bibliotekininkei Laimutei Dešrienei – už nuoširdų, kūrybingą, nepriekaištingą darbą ir bendruomenės skaitymo skatinimo iniciatyvas. Viešosios bibliotekos direktorė Daiva Bubulienė pasveikinusi darbuotojus ir kolegas, padėjo visiems už gerą ir profesionalų darbą, o Subačiaus miesto padaliniui už dalyvavimą 2015-ųjų metų viešųjų bibliotekų ir jų padalinių (filialų) Metų nominacijos – Bendruomeniškausia biblioteka – skyrimo konkurse, įteikė Savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos skirtą padėką.

2. Bibliotekininkų profesionalumo ugdymo renginiai Kupiškio viešojoje bibliotekoje

Per metus kvalifikaciją pakėlė ir seminarų bei kitų mokymų baigimo pažymėjimus gavo 34 bibliotekininkai (97,1 %): VB – 16, padalinių – 18.

Profesinei kvalifikacijai kelti ir darbe kylančioms problemoms aptarti organizuojami pasitarimai ir seminarai, kuriuose dalyvauja VB ir padalinių darbuotojai. Jų metu bibliotekininkai perskaitė 20 pranešimų.

- **SVB darbuotojų pasitarimuose** (2015 m. – 4) aptartos įvairios bibliotekų veiklos aktualijos, darbo organizavimo klausimai: veiklos planų 2016 metams rengimas, bibliotekų veiklą reglamentuojantys dokumentai („Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vidaus tvarkos taisyklės“), veiklos planų vykdymas, projektas „Bibliotekos pažangai 2“ ir jo veiklos, Etnografinių regionų metų, Nacionalinės bibliotekų savaitės, Knygų Kalėdų akcijos, Metų knygos rinkimų renginiai, dalyvavimas apžiuose („Biblioteka – bendruomenės informacijos ir saviraiškos centras“), dokumentų fondų tvarkymas, VB ir padaliniuose vykdomi projektai, rajono viešųjų bibliotekų finansinė ir materialinė būklė, su bibliotekininkų atlyginimų kėlimu ir euro įvedimu susiję klausimai. Buvo dalintasi įspūdžiais iš seminarų, konferencijų, stažučių, išvykų.

Pranešimus parengė ir pasitarimų metu skaitė 6 darbuotojos: direktorė Daiva Bubulienė (4), direktorės pavaduotoja Lina Matiukaitė (6), Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vedėja Jūratė Motiejūnienė (3), Informacijos ir kraštotyros skyriaus vedėja Danutė Baronienė (1), Vaikų literatūros skyriaus vedėja Rūta Vilkienė (1) ir vyresn. bibliotekininkė Romualda Vasiliauskienė (1).

Birželio mėnesio pasitarime dalyvavo Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Regioninės veiklos koordinavimo skyriaus vyr. specialistė Viktorija Dobrinskienė, kuri supažindino bibliotekininkus su prekybos internetui ypatumais („Perku internetu – mano teisės neišėjus iš namų“).

- **Seminarai** (2015 m. – 3). Kovo 7 d. organizuotas seminaras „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos 2014 metais“ Pranešimus skaitė ir skaidrėmis juos iliustravo: direktorės pavaduotoja Lina Matiukaitė – „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos 2014 metais“, Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vedėja Jūratė Motiejūnienė – „Bibliotekų dokumentų fondai: būklė ir problemos 2014 metais“, direktorė Daiva Bubulienė – „2015 metų bibliotekų veiklos perspektyvos“.

Rugsėjo 25 d. Kupiškio VB vyko Radviliškio ir Kupiškio savivaldybių viešųjų bibliotekų darbuotojų seminaras „Gerų idėjų mainai“, kuriame dalintasi darbo patirtimi. Sveikinimo žodžius tarė bibliotekų direktorės Daiva Bubulienė ir Violeta Šukaitienė, pranešimus skaitė: direktorės pavaduotoja Vida Marcinkienė ir vyr. metodininkė Alma Miknienė – „Radviliškio viešosios bibliotekos ir filialų veiklos patirtis ir iniciatyvos“, Informacijos ir kraštotyros skyriaus vedėja Danutė Baronienė – „Naujausi leidiniai apie Kupiškio kraštą“, šiaulietė psichologė Virginija Servutienė – „Bendravimo su lankytojais ypatumai“. Viešnios susipažino su Kupiškio VB skyrių, Noriūnų ir Subačiaus padalinių veikla, dalyvavo ekskursijoje „Muziejus po atviru dangumi“ (Henriko Orakausko skulptūros), pabuvojo Kupiškio etnografijos muziejuje.

Lapkričio 30 d. VšĮ „RV Agentūra“ Kupiškio viešojoje bibliotekoje organizavo seminarą ir eko-dirbtuvės „Kita forma bibliotekose“. Jame dalyvavo ir 9 bibliotekų darbuotojai: VB – 4, padalinių – 5,

Gruodžio 4 d. Kupiškio viešosios bibliotekos skaitykloje buvo surengtas seminaras „Bibliotekininkų perdegimo prevencija ir atsparumo stiprinimas“. Pranešimus skaitė psichologai dr. Antanas Valantinas ir Vytis Valantinas, dalyvavo 19 bibliotekininkų: VB – 4, padalinių – 12, mokyklų bibliotekų – 3. Šis seminaras – tai Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos projekto „Skaitome kartu: jaunųjų skaitytojų ugdymas ir su jais dirbančių specialistų kvalifikacijos kėlimas“ dalis.

- **Mokymai.** Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka vykdė projektą „Bibliotekų specialistų mokymai“, kurį dalinai finansavo Lietuvos kultūros taryba. Įgyvendinant šį projektą, rugsėjo 9 d. ir spalio 14 d. Kupiškio viešojoje bibliotekoje organizuoti išvažiuojamieji mokymai, kuriuos vedė PAVB darbuotojai Aivaras Neimontas, Gitana Užkurelienė, Janina Janickienė, Audronė Palionienė, Sigita Marcinkevičienė. Vyko mokymai 5 temomis, dalyvavo 32 bibliotekininkai (kai kurie – keliuose mokymuose): VB – 14, padalinių – 18. Mokymų temos ir dalyviai:

- „Darbas su vaizdo medžiagos kūrimo programa Live Movie Maker“ (8 dalyviai): VB – D. Bubulienė, L. Matiukaitė, Regina Vilčinskienė, padalinių darbuotojos – Roma Bugailiškienė, Inga Dovydenienė, Milda Levickienė, Lidija Mačiulienė, Jolanta Vosylienė.

- „Prezentacija kitaip: įtaigus informacijos pateikimas“ (2 grupės, 20 dalyvių): VB – D. Bubulienė, Laimutė Kliopkinienė, L. Matiukaitė, J. Motiejūnienė, Jolita Pipynienė, Rita Senvaitienė, Janina Širvinskienė, R. Vilčinskienė, padalinių darbuotojos – Audronė Bukienė, Laima Čejauskienė, Laisva Čiuliepienė, Laimutė Dešrienė, Irena Gasparonienė, Ona Kručienė, M. Levickienė, Rita Liogienė, L. Mačiulienė, Sigutė Mažylienė, Neringa Paukštienė, Vanda Ribokaitė.

- „Duomenų bazės. Pažintis su nauja DB NAXOS Music Library“ (2): J. Pipynienė, N. Galvanauskienė.

- „Darbas su nuotraukų redagavimo programa GIMP“ (pradžiamokslis, 9 dalyviai), VB – Diana Kaušakytė, Dangutė Letkauskienė, Jūratė Samulionienė, R. Vasiliauskienė, 5 padalinių darbuotojos – Loreta Aleksiejūnienė, R. Bugailiškienė, L. Čiuliepienė, Egidija Namiejūnienė, J. Vosylienė.
- „Rankraščių fondų tvarkymas ir katalogavimas“ (praktikumas, 4 dalyviai), VB – D. Baronienė, N. Galvanauskienė, Gražina Puidokienė, ir Zinaida Vadišovienė.

Labai gera praktika tapo išvažiuojamieji mokymai: jie buvo tikrai naudingi, vyko darbo vietose, juose galėjo dalyvauti daugiau darbuotojų. Tokio pobūdžio mokymų pageidautume ir ateityje. Bent po vienus mokymus baigė ir visos padalinių darbuotojos.

3. Profesinės kvalifikacijos kėlimas už bibliotekos ribų

Kvalifikaciją už bibliotekos ribų (su mokslo universitetuose ir kolegijose) kėlė 16 bibliotekininkų ir kvalifikuotų specialistų (2014 m. – 17): VB – 12, padalinių – 4. Tai sudaro 41,0 % visų darbuotojų.

Dauguma kvalifikacijos kėlimo renginių organizuota įgyvendinant Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ir Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės VB projektus, kuriuos dalinai finansavo Lietuvos kultūros taryba. Dėl sumažinto finansavimo viešoji biblioteka neturėjo pakankamai lėšų komandiruotėms apmokėti, todėl dalyvauta ne visuose seminaruose ir mokymuose. Komandiruotėms ir kvalifikacijos kėlimui išleista 169,07 eurų.

- **Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka (PAVB)** organizavo nemažai seminarų, konferencijų, į kuriuos buvo kviečiami ir kupiškėnai. Seminaruose „*Iššūkis – (ne)skaitantis vaikas*“ (2015-10-14) dalyvavo VLS vyresn. bibliotekininkė R. Vasiliauskienė, „*Užsienio šalių literatūros naujienos*“ (2015-10-23) – Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vedėja J. Motiejūnienė ir Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vedėja J. Širvinskienė. 2015-10-27 ir 11-06 vykusiam seminare „*Kultūrinės veiklos vadyba*“ dalyvavo VB darbuotojos N. Galvanauskienė, J. Pipynienė ir J. Širvinskienė.

- **Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos** seminaras „*Miriorama – kūrybinis skaitymo skatinimas*“ 2015-05-27 vyko Pasvalio M. Katiliškio viešojoje bibliotekoje, dalyvavo Vaikų literatūros skyriaus vedėja R. Vilkenė ir Šepetos padalinio vyresn. bibliotekininkė N. Paukštienė. Seminare „*2014 metų knygų derliaus aptarimas*“ ir *geriausių 2014 metų knygų kūrėjų apdovanojimo ceremonijoje*, kuris 2015-04-02 vyko Panevėžio J. Miltinio dramos teatre, dalyvavo Vaikų literatūros skyriaus darbuotojos R. Vilkenė ir R. Vasiliauskienė, padalinių bibliotekininkės A. Bukienė, L. Čiuliepienė, I. Gasparonienė, N. Paukštienė.

- **Projekto „Bibliotekos pažangai 2“ mokymuose dalyvavo:** J. Širvinskienė – „Poveikio vertinimas“, vyko Panevėžyje 2015-05-12, D. Bubulienė – „Pokyčių valdymas“, vyko 2015-10-22/23 Vilniuje.

- **Kiti seminarai, mokymai, stažuotės, konferencijos.**

VšĮ „Šeimos santykių instituto projekto „VDC, VDC su AJE, AJC darbuotojų ir savanorių kompetencijų kėlimas“ 80 akademinių val. mokymuose „*Vaikų dienos ir atvirų jaunimo centrų bei atvirų jaunimo erdvių darbuotojų kompetencijų stiprinimas*“, vykusiuose 2015-09-15/18, 2015-10-13/15, 2015-11-24/26 Panevėžyje, dalyvavo Vaikų literatūros skyriaus vyresn. bibliotekininkė L. Kliopkinienė.

Informacijos ir kraštotyros skyriaus vedėja D. Baronienė dalyvavo Vilniuje vykusioje konferencijoje „*Etnografinių regionų identiteto pagrindai kaip ugdymo turinys nacionalinei vienybei puoselėti*“, direktorė D. Bubulienė – Rokiškyje vykusiam Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos posėdyje.

Vyr. buhalterė D. Zakarauskienė ir buhalterė-kasininkė Elzbieta Dulys dalyvavo seminare „*Stekas – naujovės 2015 metų biudžetinių įstaigų apskaitos specialistams*“ (Vilnius), sekretorė D. Letkauskienė – Panevėžyje vykusiuose mokymuose „*Viešųjų pirkimų pradžiamokslis: Supaprastinti, mažos vertės pirkimai*“ ir „*Darbo sutarčių ir kitų personalo dokumentų rengimas, tvarkymas ir apskaita 2015 metais*“.

- **Šiaulių kolegijos** komunikacijos ir informacijos studijų krypties bibliotekos informacijos išteklių koleginių studijų programos III kurse studijuoja Šepetos padalinio darbuotoja N. Paukštienė.

- **Išvykos.** Vasario 20 d. *Vilniaus knygų mugėje* dalyvavo 7 bibliotekininkės: J. Motiejūnienė, D. Kaušakytė, J. Širvinskienė, R. Vilkenė, L. Kliopkinienė, J. Janušonienė, I. Gasparonienė.

Nacionalinę bibliotekų savaitę Kupiškio viešosios bibliotekos ir jos padalinių darbuotojai užbaigė *išvyka į Anykščius*. Apžiūrėjo naujai pastatytą rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešąją biblioteką, apsilankė aukščiausioje Lietuvoje Anykščių Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčioje, pakilo ir į jos apžvalgos bokštą, pabuvojo Anykščių koplyčioje – Pasaulio anykštėnų kūrybos centre ir Anykščių Sakralinio meno centre bei čia įsikūrusi Angelų muziejuje.

Birželio 13–14 d. Kupiškio VB komanda dalyvavo *Aukštaitijos bibliotekininkų kultūros ir sporto sąskrydyje*, kuris šiais metais vyko gražiame, ežerais garsėjančiame šiaurės rytų Lietuvos kampelyje, šalia Zarasų – Zaraso ežero saloje. Sąskrydžio užduočių temos siejosi su Etnografiniais regionų metais. Geras oras ir puiki sąskrydžio dalyvių nuotaika lydėjo įvairiose rungtyse bei estafetėse. Sąskrydyje tarp septynių komandų kupiškėnai užėmė trečiąją vietą.

XVIII. MATERIALINĖ BAZĖ

1. Patalpų būklė

- **Remontai.** Padalinių patalpų remontu ir kitais ūkiniais klausimais rūpinasi Kupiškio VB administracija.

2015 m. vasarą užbaigtas įgyvendinti Kupiškio rajono savivaldybės projektas „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai Skapiškio miestelyje, Kupiškio rajone, sudarymas“, kuris finansuotas ES fondų bei valstybės biudžeto lėšomis (vertė 1375044 Lt). Atliktas Kultūros namų pastato, kuriame įsikūręs ir Kupiškio VB Skapiškio padalinys, vidaus patalpų ir stogo remontas, išorės sienų šiltinimas, aikštelės prie kultūros namų asfaltavimas. Biblioteka labai atsinaujino, joje šilta ir jauku. Atlikti šie darbai: pažemintos ir apšiltintos lubos, išdažytos sienos ir grindys, suremontuotos bibliotekai priklausančios pagalbinės patalpos. Naujoms bibliotekos lentynoms ir kitiems baldams pinigų projekte nebuvo numatyta.

- **Remontuotinių bibliotekų skaičius** – 7. Kupiškio viešoji biblioteka įsikūrusi buvusioje sinagogoje, patalpos yra avarinės būklės. 2015 m. UAB „Projektų rengimo centras“ baigė parengti techninį projektą „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos pastato Kupiškyje Lauryno Stuokos-Gucevičiaus aikštėje rekonstrukcija“ (numatoma vertė 2,2 mln. Eur), kurio užsakovas Kupiškio rajono savivaldybė. Šiems darbams iš Valstybės investicijų programos buvo skirta 300 tūkst. Lt. Planuota, kad rekonstrukcija prasidės 2015 m. vasarą, bet darbai dar nepradėti. Viešųjų pirkimų konkursas baigėsi tik gruodžio mėnesį.

Remontas reikalingas Adomynės, Alizavos, Lukonių, Naivių, Šimonių, Virbališkių padaliniuose. 2014 m. uždarius Palėvenėlės pagrindinę mokyklą, vis dar neaiški VB Palėvenėlės padalinio ateitis. Vaizdingoje vietoje, prie pat Kupiškio marių stovintį buvusios mokyklos pastatą, kur įsikūrusi ir biblioteka, rajono savivaldybė nori parduoti aukcione, o bibliotekai vis dar ieškoma kitų patalpų.

- **Patalpų šildymas.** 15 bibliotekų yra centrinis arba elektrinis šildymas (šildoma iš bendrų katilinių įvairių rūšių kuru arba elektra), Adomynėje – pasenę elektriniai šildymo prietaisai, veikiantys naktiniu režimu, čia temperatūra nepakyla aukščiau 12-14 laipsnių šilumos, o per sezoną už šildymą reikia mokėti iki 700 eurų.

Kelios bibliotekos įsikūrusios mokyklų pastatuose, kurias uždarius, jos čia lieka kartu su laisvalaikio centrais, medicinos punktais, kai kur – su kaimo bendruomenėmis. Labai padidėja šildymo išlaidos, todėl taupoma, paspaudus šaltukui patalpose būna 10-12 laipsnių šilumos. Tokios problemos Juodpėnuose, Laičiuose, Naiviuose, Palėvenėlėje, Virbališkiuose.

- **Patalpų plotas** 2015 m. nepasikeitė (*kvadratiniai metrai*):

- Bendras patalpų plotas: SVB – 2591, VB – 1257, MP – 165, KP – 1169 (vidutiniškai – 78);

- Plotas, reikalingas bibliotekų funkcijoms atlikti: SVB – 2242, VB – 972, MP – 123, KP – 1147.

- **Lentynų apskaita:** Viso fondo lentynų metrai: SVB – 4430, VB – 1325, MP – 320, KP – 2785 (vidutiniškai – 186). Lentynų ilgis sutrumpėjo 58 metrais, nes 3907 fiz. vnt. sumažėjo dokumentų fondai.

2. Techninis aprūpinimas

- **Kompiuteriai ir dauginimo priemonės** (2015-12-31), priklausančios VB ir naudojamos (dalis jų dar neperduotos į VB balansą, bet į šį paskirstymą įtrauktos, nes įranga jau naudojama.

- *kompiuteriai*):

- SVB – 106 (2014 m. – 109), iš jų vartotojams – 65, darbuotojams – 41;

- VB – 36 (2014 m. – 40), iš jų vartotojams – 12, darbuotojams – 24;

- Subačiaus MP – 7 (2014 m. – 6), iš jų vartotojams – 5, darbuotojams – 2;

- KP – 63 (2014 m. – 63), iš jų vartotojams – 48, darbuotojams – 15.

- Nepriskaičiuoti 19 laikinai nenaudojamų kompiuterių, kurie yra VB balanse.

Didžioji dalis kompiuterių jau pasenę, gauti 2009-2011 m. įgyvendinant projektą „Bibliotekos pažangai“. Būtina atnaujinti ne tik viešos interneto prieigos, bet ir darbuotojų kompiuterizuotas darbo vietas.

2015 m. kaip valstybės turtas gauti 2 nauji stacionarūs kompiuteriai SK Lenovo ThinkCentre M73z ALL-In-One (vnt. kaina 707 Eur 85 ct, iš viso už 1415 Eur 70 ct), kurie pajungti VB Vaikų literatūros skyriuje ir Subačiaus padalinyje (bibliotekai pasitikėjimo teise dar neperduoti).

- *dauginimo priemonės* (spausdintuvai, kopijavimo aparatai, daugiafunkciniai įrenginiai, skeneriai):

- SVB – 34 (VB – 16, MP – 2, KP – 16). Nepriskaičiuota nenaudojama įranga (3 spausdintuvai ir 1 skeneris).

- 2 serveriai už 22,6 tūkst. Lt; - *programinė įranga* už 491,2 tūkst. Lt.

- *elektroninės knygų skaityklės* Cybook ODYSSEY HD Frontlight (2 vnt. už 1815 Lt) 2014 m. gautos iš Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos kaip valstybės turtas (perduota viešajai bibliotekai pasitikėjimo teise).

- *elektroninės skaityklės* „Samsung Galaxy TAB S 8.4“ (2 vnt. už 866 Eur 36 ct) gautos iš Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos (2015-11-30 Nr. SD-15-1477 raštas savivaldybei), kaip valstybės turtas perduotas pasitikėjimo teise bibliotekai jau 2016-01-28 tarybos sprendimu Nr. TS-7.

• **Kitos techninės priemonės** (gautos anksčiau): spausdintuvai knygų išdavimo kvitams – 3, brūkšninių kodų skaitytuvai – 8, filmavimo ir skaitmeninės vaizdo kameros – 3, fotoaparatai – 5, muzikiniai centrai – 3, televizoriai – 2, vaizdo grotuvas – 1, įgarsinimo įranga (mikrofonas, stiprintuvas, garso kolonėlės), mikrofonų su kolonėlėmis rinkinys – 1, vaizdo projektoriai – 2, dokumentų grąžinimo įrenginys – 1.

• **Telefonai.** Fiksuoto ryšio telefonus 2015 m. turėjo Kupiškio VB ir 8 padaliniai (53 %). Telefonus sėkmingai pakeičia internetas ir socialiniai tinklai – taip patogiau ir pigiau.

• **Įsigyta įvairių prekių** už 2587 Eur (2014 m. – už 9743 Lt): kompiuterinės įrangos komplektas Pentium G3260 (444 Eur 18 ct), spausdintuvas (121 Eur 98 ct), užuolaidos (99 Eur 80 ct), kilimai (46 Eur 42 ct). Už likusius pinigus pirka kasečių spausdintuvams, kanceliarinių, švaros, elektros bei kitų prekių.

XIV. FINANSAVIMAS

1. Gautos lėšos (eurais)

Iš viso – 372390 (2014 m. – 341224)

• **Iš biudžeto (steigėjo ir valstybės) – 368444 (2014 m. – 337362) iš jų:**

- savivaldybės skirtos lėšos – 355705 (2014 m. – 324578)
- Kultūros ministerijos lėšos dokumentų fondų komplektavimui – 12739 (2014 m. – 12784)

• **Už mokamas paslaugas – 1294 (2014 m. – 1276)**

• **Fizinių ir juridinių asmenų parama – 152 (2014 m. – 269):**

- 2 procentai gyventojų pajamų mokesčio – 152 (2014 m. – 269)

• **Programų, projektų lėšos – 2500 (2014 m. – 2317):**

- Kultūros ministerija ir Kultūros rėmimo fondas (Lietuvos kultūros taryba) – 2000 (2014 m. – 2317)
- Mokinio krepšelio lėšos (neformalus vaikų švietimas) – 500 (2014 m. – 0).

2. Visos išlaidos (tūkst. Lt)

Iš viso – 372386 (2014 m. – 341224):

• **Darbo užmokesčiui – 233035 (2014 m. – 215186)**

• **Dokumentams įsigyti – 19237: iš savivaldybės 6498; iš Kultūros ministerijos – 12739 (2014 m. – 19366)**

• **Statybiniams sklypams, naujiems pastatams ir priestatams – 0,0 (2014 – 0,0)**

• **Kitos išlaidos – 120114 (2014 m. – 106672):**

- įnašai socialiniam draudimui – 71932 (2014 m. – 66556)
- ryšiai (telefonai ir internetas) – 5200 (2014 m. – 5213)
- transporto išlaikymas – 1625 (2014 m. – 576)
- kvalifikacijos kėlimas ir komandiruotės – 169 (2014 m. – 549)
- ilgalaikio turto remontas – 30 (2014 m. – 692)
- komunalinės paslaugos (šildymas, elektra ir kt.) – 30610 (2014 m. – 22682)
- įvairios prekės ir kitos išlaidos – 10548 (2014 m. – 10404). Įsigyta baldų, kompiuterinės įrangos, kanceliarinių, ir kitų prekių, apmokėta už renginius, leidinių parengimą ir leidybą pagal sutartis ir sąskaitas-faktūras, patalpų apsaugą, kompiuterinės įrangos draudimą ir palaikymą bei kitas paslaugas.
- ilgalaikis turtas – 0,0 (2014 m. – 0,0).

Pastaba: Prie lėšų ir išlaidų pridėtos Kultūros ministerijos lėšos dokumentams įsigyti, todėl čia pateikiami duomenys apie gautas lėšas nesutampa su Kultūros ministerijos statistinių ataskaitų „I Biblioteka metinė“ VIII lentelėje pateiktais duomenimis. LNB specialistai nurodė statistinėse ataskaitose prie gautų lėšų Kultūros ministerijos skirtų lėšų nepridėti, o išlaidose – nurodyti visas išlaidas dokumentams pirkti.

Visos gautos lėšos (372390 Eur), palyginti su 2014 m., padidėjo 31162 Eur arba 9,1 %. Kupiškio viešosios bibliotekos 2015 m. biudžetas – 355705 (gautas finansavimas iš savivaldybės), iš jų 233035 Eur (65,5 %) – išlaidos darbo užmokesčiui. Palyginti su 2014 m., gauta 31082 Eur arba 5,4 %. daugiau. Nuo 2015 m. spalio 1 d. 1,3 bazinės mėnesinės algos dydžio (46,15 Eur neatskaičius mokesčių) padidėjo bibliotekininkų atlyginimai, šiam tikslui papildomai skirta 14049 Eur – tai tikslinės lėšos. 183 Eur daugiau gauta iš programų ir projektų, tačiau 117 Eur mažiau surinkta 2 % gyventojų pajamų mokesčio.

Dėl sudėtingos finansinės padėties iš savivaldybės buvo gautas nurodymas efektyviai naudoti lėšas, kiek galima jas taupyti, į laikinai neužimtus etatus nepriimti naujų darbuotojų. Dalis sutaupytų darbo užmokesčio lėšų buvo perkelta komunalinių paslaugų (šildymo) skoloms apmokėti. Labai stigo lėšų periodinių leidinių prenumeratai, darbuotojų kvalifikacijos kėlimui ir komandiruotėms.

XV. IŠVADOS

- Kupiškio rajono savivaldybės viešosioms bibliotekoms **2015 m. finansiškai buvo gana sunkūs**: biudžetas išliko sumažintas, gyventa taupymo režimu. Iš 9 įvairioms programoms pateiktų projektų buvo finansuoti tik 2 – jų įgyvendinimui 2015 m. gauta 2500 eurų. Labai apgailestaujame, kad finansavimo negavo „Bibliotekos pažangai 2“ teikta paraiška „Bibliotekos sveikesniam gyvenimui“. Kupiškio viešoji biblioteka praktiškai neteko galimybės toliau dalyvauti šiame projekte.
- **Pagrindiniai statistiniai rodikliai sumažėjo labai nežymiai**: registruotų vartotojų skaičius 0,3 %, lankytojų skaičius – 2,2 %, dokumentų išduotis – 0,9 %. Tokie pokyčiai kasmet mažėjant gyventojų skaičiui, yra suprantami ir būdingi daugeliui Lietuvos bibliotekų.
- Galima pasidžiaugti ir pasiektais rezultatais – **viešosios bibliotekos buvo lankomos ir reikalingos, vyko aktyvi informacijos ir kultūros veikla**, jų paslaugomis naudojosi trečdalis rajono gyventojas (33,0 %).
- **Toliau vyko automatizuotos informacinės bibliotekų sistemos (LIBIS) kūrimas, buvo diegiamos naujos paslaugos**. Visi Kupiškio VB vartotojai aptarnaujami kompiuterizuotai, jie aktyviai naudoja e.katalogo paslaugomis. Pasistūmėjo į priekį LIBIS diegimas padaliniuose: fondų rektalogavimas nepradėtas tik trijuose padaliniuose, tačiau Skaitytojų aptarnavimo posistemis neįdiegtas nei viename padalinyje. Vis dar neskiriamas reikiamas dėmesys rankraštinų dokumentų tvarkymui ir skaitmeninimui – šie darbai dar tik pradėti.
- Gautos **pirmosios knygų skaityklės**. Tačiau dėl galiojančios tvarkos (jų negalima vartotojams išduoti į namus), naujoji paslauga tarp vartotojų nebuvo populiaru.
- **Buvo plečiamos tradicinės bibliotekų paslaugos, vykdomos skaitymo skatinimo iniciatyvos**. Nemažai renginių buvo skirta Etnografinių regionų metams, aktyviai dalyvauta Nacionalinėje Lietuvos bibliotekų ir Šiaurės šalių bibliotekų savaitėse, akcijose „Metų knygos rinkimai“ ir „Knygų Kalėdos“.
- Kupiškio VB **pradėjo dalyvauti Neformalaus vaikų švietimo programoje** ir gavo finansavimą Vaikų literatūros skyriuje vykstančiai „Šeštadienei mokyklėlei 7-9 metų vaikams“.
- Įvairiais renginiais paminėtas žymaus **kraštiečio Juozo Kėdainio 100-osios gimimo metinės** – kartu su Kupiškio etnografijos muziejumi vykdytas projektas „Skulptoriaus Juozo Kėdainio kūryba šiandienos žvilgsniu“.
- **Lėšų stokojama naujų knygų, periodinių leidinių ir kitų dokumentų įsigijimui**. Kultūros ministerijos skiriamos lėšos jau keleri metai beveik nesikeičia (0,68 Eur vienam gyventojui), o knygos ir kiti dokumentai brangsta – už jas 2015 m. nupirka tik 1800 fiz. vnt. dokumentų ir tai sudaro 41 % einamųjų metų inventorintų dokumentų gauties. Savivaldybė neskiria daugiau lėšų periodikos prenumeratai, o leidiniai kasmet brangsta.
- **Buvo teigiamų pokyčių gerinant bibliotekų materialinę bazę**: užbaigta Skapiškio padalinio patalpų renovacija. Tikimės, kad 2016 m. II ketv. pagaliau prasidės prasidės Kupiškio viešosios bibliotekos pastato renovacija (iš Valstybės investicijų programos 2016 m. skirta 90 tūkst. Eur). Laukia kėlimasis į laikinas patalpas.
- **Trūksta lėšų kaimo bibliotekų patalpų remontui, šildymo sistemų sutvarkymui, turto apsaugai**. Būtina remontuoti Adomynės, Alizavos, Šimonių padalinių patalpas. Neaiškus Palėvenėlės padalinio likimas – buvusios mokyklos pastatą, kurioje įsikūrusi biblioteka, savivaldybė nori parduoti aukcione. Ateityje problemų nemažės, nes 2015-2017 m. dėl mažėjančio mokinių skaičiaus planuojama uždaryti arba reorganizuoti keletą kaimo pagrindinių mokyklų.
- **Kelia nerimą bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimo sistemos nebuvimas**. Lietuvos kultūros tarybos finansuojami projektai – tik trumpalaikės investicijos.
- **Džiaugiamės kad jau antri metai, nors ir labai nežymiai, bet didėja bibliotekininkų atlyginimai**. Dėkojame Lietuvos bibliotekininkų draugijai ir Savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijai, ginančioms bibliotekininkų interesus įvairiose valstybinėse institucijose.
- **Modernizuojant ir gerinant bibliotekos paslaugas Bibliotekų ir Vietos bendruomenių metais būtina toliau dirbti šiomis kryptimis**:
 - gerinti informacijos prieigos tiek mieste, tiek kaime sąlygas, didinti spausdintų ir elektroninių knygų, kitų dokumentų pasiūlą mokymosi visą gyvenimą sąlygoms užtikrinti;
 - plėsti elektronines paslaugas, ieškoti kelių viešos interneto prieigos taškų įrangos atnaujinimui;
 - organizuoti tradicines bibliotekų veiklas, skatinančias skaityti ir ugdančias lankytojų kūrybiškumą, kurti naujas paslaugas dalyvaujant įvairiuose projektuose ir programose, bendradarbiaujant su bendruomenėmis, įvairiomis įstaigomis, kitomis Lietuvos bibliotekomis;
 - didesnę dėmesį skirti bibliotekos darbuotojų kompetencijų kėlimui ir motyvacijai.
 - siekti, kad Kupiškio viešosios bibliotekos ir padalinių patalpos būtų pritaikytos šiandienos poreikiams;